

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování

Vnímání kulturních hodnot krajiny v okolí Veltrus

Diplomová práce

Vedoucí práce: Ing. Eva Klápšťová

Diplomant: Nikola Bednaříková

2015

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Nikola Bednaříková

Regionální environmentální správa

Název práce

Vnímání kulturních hodnot krajiny v okolí Veltrus

Název anglicky

Perception of culture landscape values in Veltrusy area

Cíle práce

1. Provést dotazníkové šetření mezi místními obyvateli na téma vnímání kulturních hodnot krajiny
2. Provést vyhodnocení dotazníkového šetření
3. Na základě výsledků získaných z dotazníkového šetření formulovat závěry

Metodika

1. Literární rešerše na téma vztah obyvatel ke krajině
2. Charakteristika řešeného území
3. Standardizované dotazníkové šetření
4. Vyhodnocení dotazníkového šetření
5. Formulace závěrů

Doporučený rozsah práce

cca 60 stran

Klíčová slova

hodnoty krajiny, vztah obyvatel ke krajině

Doporučené zdroje informací

- BROWN GREGORY, RAYMON CHRISTOPHER, 2007: The relationship between palce attatchment and landscape values: Toward mapping place attachment. *Applied Geography* 27, 89-111.
- JORGENSEN BRADLEY S., STEDMAN RICHARD C., 2006: A comparative analysis of predictors of sense of place dimensions: Attachment to, dependence on, and identification with lake properties. *Journal of Environmental Management*. 79 (2006) 316-327.
- RESEARCH BOX, LAND USE CONSULTANTS, RICK MINTER, 2009: Capturing the Cultural Services and Experiential Qualities of Landscape [online]. Cheltenham: Natural England [cit. 1. 9. 2010]. Dostupné z: < <http://landscapecharacter.org.uk/resources/reports/experiencing-landscape>>.
- SCANELL LEILA, GIFFORD ROBOT, 2010a: Defining place attachment: A tripartite organizing Framework. *Journal of Environmental Psychology* 30 (2010) 1-10.
- STEPHESON JANET, 2008: The cultural values model: An integrated approach to values in landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 84, 127-139
-

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Eva Klápšřřová

Garantující pracoviřřě

Katedra aplikované geoinformatiky a územního plánování

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2014

Ing. Petra řřimová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2014

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan

V Praze dne 08. 12. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením paní Ing. Evy Klápšř'ové, a že jsem uvedla všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Praze 8. 12. 2015

.....
Nikola Bednař'íková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí diplomové práce paní Ing. Evě Klápšťové za její odborné rady a připomínky, kterými mě provázela. Dále patří mé poděkování všem obyvatelům Veltrus, kteří mi pomohli poznat svůj domov a přispěli tak k vypracování této práce.

Abstrakt

Diplomová práce zpracovává téma vnímání kulturních hodnot krajiny v okolí Veltrus místními obyvateli. Úkolem bylo zjistit, jak místní obyvatelé vnímají okolní krajinu, jaké hodnoty v ní vyhledávají a proč. Součástí vyhodnocení bylo také určit, zda, a případně jaké skupiny obyvatel mají vztah ke krajině.

Teoretická část je zaměřena na vnímání hodnot v krajině a na vztah člověka k místu. Součástí práce je také charakteristika vybraného území.

Cíle byly zjišťovány pomocí dotazníkového šetření, vzorek respondentů byl vybrán kvótním výběrem. Dotazník byl v první části zaměřen na otázky, které se týkaly vztahu obyvatel k okolní krajině. Ve druhé části byli obyvatelé Veltrus dotazováni na oblíbené trasy a pro ně významná místa.

Závěry obou částí jsou formulovány pomocí kvantitativních i kvalitativních metod. Obyvatelé vnímají krajinu v okolí Veltrus pozitivně, jsou identifikováni s vizuální podobou místa i s místní komunitou. Váží si dále především míst, která umožňují kontakt s jinými lidmi, odkazují na historii a poskytují pocit klidu

Klíčová slova

Krajina, krajinné hodnoty, vnímání místa, místní identita, vazba k místu, smysl místa, Veltrusy

Abstract

The dissertation is devoted to the topic how the residents in Veltrusy and its surroundings perceive the local cultural landscape. The main aim was to find out how the local residents perceive local landscape, what values they are looking for in the landscape and why. One part of the thesis is devoted to the assessment of the attitude of the local inhabitants to the landscape.

The theoretical part is focused on perception of landscape values and on a human and his relationship to the place. The characteristics of the selected area are also a part of the dissertation.

The targets were found out by using a questionnaire survey, the sample of respondents was chosen by quota selection. The first part of the questionnaire was focused on questions concerning human-place relationship. In the second part of the questionnaire the inhabitants of Veltrusy were asked about their favorite routes and spots that are important for them.

The conclusions of both parts are formulated by using quantitative and qualitative methods. The residents perceive the landscape around Veltrusy in a positive way; they are identified with the visual appearance of the area and with the local community. They especially appreciate sites offering contact with other people, referring to history and providing the feeling of peace.

Key words

Landscape, landscape value, perceiving of the place, place identity, place attachment, sence of place, Veltrusy

OBSAH

1. ÚVOD	8
2. CÍLE PRÁCE	9
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	10
3.1 Krajina.....	10
3.2 Vnímání krajiny.....	11
3.3 Hodnoty v krajině.....	13
3.4 Vztah k místu.....	17
4. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	23
4.1 Vymezení řešeného území.....	23
4.2 Přírodní poměry.....	24
4.3 Historie Veltrus	27
4.3.1 Zámecký areál Veltrusy – proměna krajiny Veltrus.....	30
4.3.2 Ochrana kulturních památek.....	32
5. METODIKA.....	34
5.1 Zájmové území	34
5.2 Výběr vzorku respondentů	34
5.3 Podoba dotazníku	35
5.4 Sběr dat.....	36
5.5 Vyhodnocení hypotéz.....	36
5.6 Postup při vyhodnocení	37
5.6 Vyhodnocení mapové části.....	39
6. VÝSLEDKY	40
6.1 Sociodemografické údaje	40
6.2 Vztah obyvatel k Veltrusům a jejich okolí	44
6.3 Vztah obyvatel ke krajině Veltrus a okolí	50
6.4 Výsledky hodnocených pracovních hypotéz	54
6.5 Vyhodnocení oblíbených tras a důležitých míst v krajině.....	61
7. DISKUSE	76
8. ZÁVĚR.....	84
9. SEZNAM LITERATURY	86
10. SEZNAM PŘÍLOH	91

1. ÚVOD

Přestože není snadné přesně definovat pojem krajina, lidem obvykle nedělá potíže přiřadit tomuto pojmu svůj subjektivně vnímaný význam. S oblibou si vybavujeme místa, kde jsme strávili příjemné chvíle, vzpomínáme, s kým jsme je zažili. Rádi se vracíme do míst, kde můžeme přemýšlet o naší minulosti nebo se těšit z příjemně strávené přítomnosti. Krajina, se kterou se pojí důležité okamžiky v našem životě, nám přestává být cizí. Naopak, velmi často se stává naší součástí.

Aby byla krajina kolem nás schopná poskytovat nám příjemné místo k životu, je důležité ji vhodně spravovat. Některé krajiny bývají všeobecně oblíbené, představují například významné události z naší historie nebo poskytují atraktivní místo k odpočinku. O takováto místa bývá dobře postaráno, protože představují celospolečenské hodnoty.

Odborníci, kteří mají značný vliv na budoucí podobu krajiny, však vždy nemusí identifikovat místa významná pro občany žijící v dané lokalitě. Existují krajiny a místa, jejichž hodnotu umí ocenit pouze místní obyvatelé.

Je nezbytné pečovat nejen o hodnoty obecně přijímané a oblíbené, ale i o ty, které mají význam pouze pro místní obyvatele. Pokud budeme znát potřeby obyvatel, které spojují s krajinou, snáze můžeme k jejich spokojenosti řešit různorodé konflikty v území. To není bezvýznamné, protože lidé, kteří mají vztah k místu, kde bydlí, se snaží v dané lokalitě zůstat. Spokojení občané přispívají ke stabilitě obce a k jejímu rozvoji. Je proto důležité, aby byly do rozhodnutí o území zahrnuty i názory místních obyvatel.

Návrhy zohledňující význam důležitého místa jsou lépe přijímány, proto je jasná představa o vztahu jednotlivců k místu důležitou součástí úspěšného plánování (Manzo a Perkins, 2006). Přestože mohou vznikat konflikty, protože různá místa nabývají pro jedince odlišné hodnoty, je důležité tyto preference odhalit. Tak může být vytvořen projekt, který je blízký všem zúčastněným

2. CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem této práce je vyhodnotit vnímání kulturních hodnot krajiny Veltrus místními obyvateli. Zjistit jaké hodnoty místní obyvatelé nejčastěji vnímají, vyhledávají a proč. Dále se budeme snažit zjistit zda, a jaké, skupiny obyvatel mají vztah ke krajině.

Cíle budou zjištěny pomocí dotazníkového šetření, které je rozdělené na dvě části. Dotazník bude v první části zaměřen na otázky související se vztahem obyvatel k okolní krajině. Na jejich základě budou samostatně vytvořeny pracovní hypotézy, které budou dále vyhodnoceny.

Ve druhé části budou obyvatelé Veltrus dotazováni na oblíbené trasy a pro ně významná místa. Z těchto údajů budou následně identifikovány místní krajinné hodnoty, v souladu s teorií, že obyvatelé pokládají za hodnotná taková místa, která uspokojují jejich potřeby.

Potencionální respondenti budou kontaktováni elektronickou cestou a osobním oslovením v terénu. Obyvatelé budou odlovováni na základě kvótního výběru.

Závěry obou částí budou formulovány pomocí kvantitativních i kvalitativních metod. Součástí práce bude také výchozí formulace pojmů, které souvisí s vnímáním krajinných hodnot a se vztahem k místu v dostupné literatuře.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Krajina

Pojem krajina je všeobecně srozumitelný a v českém jazyce běžně používaný výraz, přesto ale nemá jednotnou definici (Hadač, 1982). Slovník spisovného jazyka českého popisuje krajinu jako „území, kraj, končinu“ (Havránek a kol, 2011). Existují však další, užší vymezení tohoto termínu, lišící se dle vědních oborů, kterými byly formulovány. Tyto definice se vzájemně prolínají a není možné uvést jejich konečný výčet.

Sklenička (2003) uvádí deset různých chápání pojetí krajiny.

- *Právní* - základem je pojetí krajiny uvedené v zákonech
- *Geomorfologické* – krajina je vnímána jako vývojově stejnorodá část zemského povrchu
- *Geografické* – krajina je tvořena částí zemského povrchu, který je prostorovou jednotkou určitého charakteru. Na přirozených geografických hranicích přechází do krajiny o jiném charakteru
- *Ekologické* – krajina tvoří systém přírodních elementů s harmonickými či naopak nevyváženými stavy
- *Architektonické* – krajina je oblastí nebo místem určeným a utvářeným k obývání
- *Historické* – krajina tvoří území, které se vyvíjí v závislosti na přírodních podmínkách
- *Demografické* – krajina je určena jako oblast, obývaná určitou populací, která má společné vlastnosti a znaky
- *Umělecké* – krajina je shledávána předmětem uměleckého zájmu či jako pozadí jiných uměleckých výjevů
- *Emocionální* – krajina je objektem citového projevu člověka
- *Ekonomické* – krajina je vnímána jako ekonomický subjekt a využívána pro obohacení člověka.

Vnímání krajiny z pohledu fyzické geografie můžeme nalézt v zákoně č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, kde je

„[...] krajina část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky“ (Česko, 1992).

Forman a Godron (1993) na ni nahlíží obdobně. Vymezují ji jako „heterogenní část zemského povrchu, skládající se ze souboru vzájemně se ovlivňujících ekosystémů, který se v dané části povrchu v podobných formách opakuje“ Rozloha krajiny pak dle jejich názoru může být různorodá, například jen několik málo kilometrů. Krajina je v tomto pojetí vnímána jako zřetelná, měřitelná jednotka, definovaná rozlišitelným a prostorově se opakujícím seskupením vzájemně se ovlivňujících ekosystémů, geomorfologií a režimy disturbancí.

Jiný úhel pohledu nabízí Evropská úmluva o krajině, která ji vymezuje jako „část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů“ (Rada Evropy, 2000) Jak upozorňuje Kučera₁ (2009), není vhodné upřednostňovat pouze slova

„[...] výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů,“ ale je důležité věnovat pozornost i první části textu - „krajina znamená část území, tak jak je vnímána obyvatelstvem [...]“

Tento přístup se snaží ve své práci využít například humánní geografie (Kučera₂, 2009), který uvádí, že vnímání krajiny jako celku roste s určitou strukturou, vyvíjí se a mění. Lidé jsou součástí tohoto celku, zároveň ale mají možnost se vůči němu vymezit. Krajina je v tomto pojetí plná protikladů, zahrnuje v sobě minulost i přítomnost, fyzické znaky či objekty, ale i společenské a kulturní hodnoty, jež jim přiřazujeme (Kučera₁, 2009).

3.2 Vnímání krajiny

Lidé mají přirozenou potřebu ztotožnit se s prostředím a orientovat se v něm, jednoduše někam patřit. Pojem *krajina* chápán ve spojitosti s termíny *kraj* či *krajan* vede k uvědomění si vztahu člověka s určitým místem, ve kterém se narodil či prožil dětství (Pešková, 1998). Společně s vnímáním domova se dostávají i pocity bezpečí a jistoty. Nejčastěji spojujeme domov s místem, kde jsme prožili své dětství. V našem vědomí je pak tento obraz nejčastěji vyvoláván charakteristickými elementy krajiny, jako jsou kostel, rybník, potok nebo les (Sklenička, 2003). Je také obecně známým faktem, že lidé preferují

mozaikovitou krajinu před odlesněnou krajinou zemědělskou. Za krásné budeme spíše považovat vyvážené životní prostředí s přiměřeným podílem vegetace, lidských sídel a obhospodařovaných ploch (Kučera a Kučerová, 2010).

Krajinu nejsnáze hodnotíme očima, tedy vizuálně. Není náhodou, že turisté často vyhledávají vyhlídková místa, rozhledny a kopce. Do vnímání krajiny se však zapojují i další smysly, můžeme slyšet různé zvuky, rozeznávat jednotlivé vůně. Pokud je vyhodnotíme jako nepříjemné, mohou nám zkazit pozitivní zážitek z jinak vizuálně příjemné krajiny. V hodnocení krajiny proto nesmíme zapomínat na všechny smyslové charakteristiky místa, přestože nemusí být výrazné (Flekalová, 2011).

Vnímání krajiny má také svůj emocionální rozměr. Můžeme ho označit jako ekologické cítění. Jedná se o citový vztah k přírodnímu prostředí, intuitivní vnímání probíhajících procesů. Sem patří i úcta k hodnotě přírody, která překračuje představu potřeby uznávat jen to, co bylo vytvořeno člověkem (Sklenička, 2003).

Jarošek zdůrazňuje (2013), že je vnímání krajiny individuální záležitostí, závisící na osobnosti každého z nás. Percepce krajiny tak může být u různých jedinců velmi odlišná.

Vnímáním našeho okolí si k němu vytváříme určitý vztah a názor. Naše pohledy však nutně nemusí být shodné. Krajina se tak stává spíše cítěným nežli přesně definovaným pojmem. Je těžké ji jasně vymezit a uchopit, každý si pod tímto pojmem představí něco jiného, k čemu zaujme osobní postoj. Z tohoto důvodu je tak náročné se shodnout, jak krajinu vnímat, užívat, přetvářet a chránit (Kučera₂, 2009).

Problematika vnímání krajiny je důležitá z hlediska tvorby kvalitních obytných krajin, které zachovávají místní odlišnosti, zohledňují paměť krajiny a díky tomu dovolují a usnadňují svým obyvatelům vytvořit si vztah k místu, kde žijí, ztotožnit se s ním. S tím souvisí i rozvoj pocitu zodpovědnosti vůči krajině. Veřejnost by měla být soustavně vzdělávána, aby v souvislostech chápala význam krajiny pro člověka, její hodnoty (Flekalová, 2011).

3.3 Hodnoty v krajině

Ať žijeme kdekoliv, každý z nás rád navštěvuje místa, která jsou mu blízká. Můžeme se v nich cítit bezpečně, mohou pro nás být symbolem, odrážet minulost nebo současnost našeho regionu, nebo jen sloužit jako místo, kde pravidelně potkáváme své známé. Společným znakem těchto míst je skutečnost, že propojením mnoha hodnot dokážou spojit různé osoby. Ty, ač tato místa navštěvují z rozličných důvodů, mají jeden zájem společný, tedy místo samotné. Jako příklad lze uvést poutní místa. Základním důvodem jejich vzniku byly náboženské důvody, přesto plnila vždy i společenskou funkci. I dnes nejsou navštěvována pouze věřícími, ale spojují v sobě světské i duchovní hodnoty. Dokážou vypovědět mnohé o minulosti regionu svého vzniku a jako jeho symbol jsou i často prezentována (Kučera a kol., 2012)

Krajině bývají přisuzovány různé hodnoty. Je však důležité si uvědomit, že rozličné krajiny mívají i rozdílně vnímané hodnoty. Můžeme je spojovat se subjektivně vnímanou krásou krajiny, její historií nebo s aktivitami, které nám umožňuje, případně znesnadňuje, vykonávat (Kučera a Kučerová, 2010).

Bečka a kol. (2010) ve svém článku uvádějí, že hodnota území není v územním plánování konkrétně definována, zákon stanovuje pouze tematické okruhy hodnot, které by měly být ve veřejném zájmu chráněny. Jedná se o „přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví.“

Hodnoty dále dělí do tematických oblastí:

- *Hodnoty přírodní* - krajinný ráz, chráněná území a ekologická stabilita území
- hodnoty kulturně-historické – památkově chráněné, historicky či architektonicky ceněné struktury a objekty
- *Hodnoty urbanistické* - význačné urbánní prostory a soubory, obraz, struktura a kompozice sídla
- *Hodnoty osídlení a infrastruktury* – přírodní zdroje, občanská vybavenost, dopravní a technická infrastruktura

Vorel (2010) definuje hodnoty krajiny jako výsledek jejího hodnocení, a to jak z hlediska vlastností, kterými se vyznačuje, tak z pohledu funkcí, jež plní. Hodnoty krajiny pak rozděluje do tří kategorií.

Přírodní a civilizační hodnoty krajiny

Patří sem specifické přírodní vlastnosti krajiny, jako jsou vlastnosti georeliéfu, vegetačního pokrytu či hydrického systému. Řadíme sem také specifické znaky kulturní a historické charakteristiky krajiny, které jsou tvořeny civilizačními zásahy, osídlováním a kultivací krajiny, rozvojem sídel a technické a infrastruktury. Uvést zde můžeme i historický či duchovní význam místa.

Charakter, ráz a kulturní identita krajiny

Ráz či charakter je specifickou vlastností krajiny, kterou vnímáme především vizuálně. Přestože je vyjádřen vizuální projev, pozorovaná scéna je hodnocena i z hlediska významového a obsahového. Dostáváme tak informaci o přírodních, kulturních a historických charakteristikách. Identita krajiny je vlastností kulturní krajiny, která se vyznačuje výrazným charakterem, stopami historického vývoje a dále kulturním či duchovním významem. Přírodní a civilizační prvky krajiny spolu interagují a spoluvytvářejí celek, který se může nabízet mnoho estetických hodnot.

Hodnoty obyvatelnosti krajiny

Krajina tvoří prostor pro naplňování obytných a rekreačních funkcí, vytváří rámec obytného prostředí. Změna kvality krajiny, ať už její zlepšení nebo zhoršení, se proto nutně projevuje v kvalitě životního prostředí lidí. Z tohoto důvodu jsou systémy a prvky krajiny nedílnou součástí urbanistické tvorby a nástrojů územního plánování (Vorel, 2010).

Flekalová (2011) dle Metodického doporučení Ministerstva životního prostředí (2008) uvádí, že krajinné hodnoty jsou z filozofického pohledu chápány jako

„Specifická vlastnost společenských či přírodních jevů, ve které se projevuje jejich určitý (pozitivní či negativní) význam pro člověka a společnost.“

Je podstatné, že hodnota určitého jevu neplyne pouze z jeho vnitřní struktury, ale i ze skutečnosti, zda je tento jev součástí sociální sféry a stává se nositelem konkrétních

sociálních vztahů. Hodnoty se proměňují v čase, jsou výrazem společenských a sociálně podmíněných potřeb, vztahů a zájmů.

V jiné práci např. Klápšťová (2014) vysvětluje, že Metodické doporučení Ministerstva životního prostředí (2008) charakterizuje hodnoty krajiny jako „veškeré služby, užitky a zdroje, které krajina poskytuje člověku či společnosti“. Hodnoty krajiny jsou pak rozděleny do tří kategorií:

- *ekologicko - stabilizační hodnoty* - vyvážený koloběh vody, zpracování odpadu apod.
- *zdroje pro udržitelný rozvoj* - nerostné suroviny, voda, potrava apod.
- *kulturní hodnoty* - rekreační a ozdravné, společenské, historické, kulturní, estetické, duchovní a náboženské

3.3.1 Kulturní hodnoty

Není možné oddělit všechny duchovní, intelektuální a fyzikální vazby, které existují mezi lidmi a prostředím. Duchovní a kulturní hodnoty prostředí jsou však pro obyvatele různých území subjektivně velmi důležité. Tyto výsledky byly shodně nalezeny v rozvojových i průmyslových státech (Reid, 2005).

Do kulturních hodnot je možné zahrnout prvky kulturně podmíněné i přírodní, pokud jsou vnímány z pozice kultury. Různá místa tak vnímáme jako symboly, ne jako zdroj potravy nebo dřeva. Příkladem může být hora Říp a jiná poutní místa (Stephenson 2008 in Klápšťová 2014).

Širokou škálu hodnot, kterou jsou schopni vnímat obyvatelé určitého území, znázorňuje Obr. č. 1.

	Škala odborných disciplín zabývajících se krajinou	Škala hodnot vnímaných obyvateli
Formy	<ul style="list-style-type: none"> - geomorfologie - historické prvky - vegetace - člověkem vytvořené struktury - archeologické prvky 	<ul style="list-style-type: none"> - současné prvky - člověkem vytvořené struktury - historické prvky - vegetace - přírodní prvky
Vztahy	<ul style="list-style-type: none"> - příběhy - estetika - významy - sense of place - vzpomínky - symboly - ideologie - spiritualita 	<ul style="list-style-type: none"> - rodové vazby - duchovní hodnoty - význam místních jmen - sense of place - sense of community - smyslové vnímání - příběhy a mýty - pocit, že člověk někam patří
Činnosti	<ul style="list-style-type: none"> - lidské systémy - ekologické procesy - historické události - historické procesy - lidské aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> - současné lidské aktivity - historické události - tradiční aktivity - přírodní procesy - ekologické procesy

Obr. č. 1: Kulturní hodnoty krajiny (Stephenson 2008 in Klápšťová 2014)

Krajina nabízí množství služeb, funkcí, které mohou uspokojovat lidské potřeby. Pokud se tak stane, jsou vnímány jako hodnoty krajiny (Klápšťová, 2014).

Kulturní služby můžeme definovat jako užitky, jež lidé získávají z okolního prostředí. Řadíme mezi ně duchovní obohacení, kognitivní rozvoj, reflexi, rekreaci a estetické prožitky. Rozdělit je můžeme do následujících kategorií: (Reid, 2005).

- *Kulturní rozmanitost* – různorodost prostředí ovlivňuje i rozmanitost kultur
- *Duchovní a náboženské hodnoty* – některá náboženství připisují prostředí nebo jeho složkám duchovní a náboženské hodnoty
- *Znalostní systémy* – prostředí ovlivňuje typy znalostních systémů (rady a řešení), které vyvinuly jednotlivé kultury
- *Výchovné a vzdělávací hodnoty* – prostředí často poskytuje základ pro formální i neformální vzdělávání
- *Inspirace* – prostředí je zdrojem inspirace v různých oblastech lidské činnosti – umění, folklór, architektura apod.
- *Estetické hodnoty* – lidé často nacházejí zálibení nebo estetickou hodnotu v okolním prostředí, to se odráží ve výběru místa bydliště, podpoře vyjadřované parkům nebo v oblíbených výletech spojených s vyhlídkou
- *Mezilidské vztahy* – prostředí ovlivňuje mezilidské vztahy, rybářské kultury se odlišují od kočovných pastevců
- *Genius loci* – lidé si cení jedinečnosti a zvláštního charakteru místa, které je spojeno s určitým prostředím
- *Hodnoty kulturního dědictví* – mnoho společností si váží historicky hodnotné krajiny nebo významných druhů živočichů a rostlin spojených s jejich kulturou
- *Rekreace a ekoturistika* – lidé si nezdědka kdy vybírají místo pro strávení volného času i podle vlastností krajiny

3.4 Vztah k místu

Lidé si tvoří citovou vazbu k místům, kde vyrůstali nebo prožili významné životní události. Povaha těchto vazeb a příčina jejich vzniku je předmětem zájmů vědců z různých oborů, jako je environmentální psychologie, geografie a jiné. Tento interdisciplinární pohled s sebou přináší názorovou nejednotnost na definici jednotlivých pojmů týkajících se provázanosti lidí s jejich okolím. Někteří autoři dokonce upozorňují, že tato nejednotnost může brzdit další rozvoj tématu (Hidalgo a Hernandez 2001).

Pro porozumění definic je nezbytné vysvětlit pojem místo. Tuan (2001) uvádí, že lidé i zvířata vyhledávají místa, kde jsou uspokojovány jejich biologické potřeby, například dostatek jídla a vody. U lidí je však možné pozorovat komplikovanější prožívání vztahu k místu. Důležité je vnímání významu a hodnot místa, místo je tvořeno lidskými zkušenostmi. Tím můžeme vyčlenit místo od prostoru, který je abstraktnější. Velikost místa není nijak omezena, neexistují žádné viditelné hranice. Můžeme si pod tím to pojmem představit město, sousedství nebo jen pokoj.

Místa, která jsou považována za přitažlivá, představují širokou škálu prostředí, mezi které patří zastavěné plochy tvořené domy, ulicemi nebo kancelářskými budovami anebo naopak přírodní prostředí, skládající se z jezer, parků, stezek, lesů či hor (Manzo, 2005). Vztah k místu si lidé mohou vytvořit i k méně atraktivním místům. Fried (1963) provedl svůj výzkum v jedné zcela zchátralé čtvrti. Ukázalo se však, že pouto tvořily silné sousedské vztahy, které mohou vyplývat z mezilidských interakcí.

Stedman (2003) navrhuje, že osoby nejsou přímo propojené s fyzickou stránkou místa, ale spíše s významem, který představují. Zastavěná plocha může například symbolizovat *komunitu*, naproti tomu pak mohou nezastavěná území představovat *divočinu*. Fyzikální charakteristika tak ohraničuje podobu, kterou dané místo může nabýt.

Dnes se v literatuře pojednávající o vztahu lidí a místa nejčastěji objevují tyto termíny:

- Place attachment – vazba k místu
- Place identity – místní identita neboli identifikace s místem
- Place dependence – závislost na místě
- Sense of place – vnímání místa

3.4.1 Závislost na místě

Definice závislosti na místě (place dependance) zdůrazňují fyzickou charakteristiku místa jako ústřední k vytvoření vztahu, protože poskytuje vybavenost nebo zdroje k dosažení našich cílů (Stokols a Shumaker, 1981).

Místo je chápáno ve fyzickém smyslu, jedná se tedy o funkční vztah člověka k tomu, co určité místo poskytuje. Tuto definici tak naplňuje vztah zemědělce obhospodařujícího půdu, na které je existenciálně závislý, stejně jako vztah chataře k okolí chaty, kde hledá klid (Veselý, 2015).

3.4.2 Místo a identita

Twigger-Ross a Uzzel (1996) formulují dva způsoby, jak můžeme místo spojit s identitou. První nazývají place identifications – identifikování místem, vyjadřuje členství ke skupině lidí, kteří jsou určeni, definováni konkrétním místem. Jako příklad uvádí osobu pocházející z Londýna, která sebe sama vnímá jako Londýňana.

Druhým způsobem, jak místo může být promítnuto do identity člověka, vyjadřuje termín place identity – místní identita. Autoři předpokládají, že místní identita je pouze jiný rozměr identity, srovnatelný se sociální identitou (Twigger – Ross a Uzzell, 1996).

Stejně tak Zich (2007) popisující vztah k místu uvádí, že regionální identita je jednou z dimenzí lidské identity. Neřadí ji mezi bazální dimenze, protože lidé často mění své regionální ztotožnění nebo si ho nemusí uvědomovat. Pro některé osoby však může být ztotožnění se s určitým místem zásadní, nemusí přitom nutně jít o místo, kde by daní lidé trvale žili.

Identita člověka spočívá v tom, s čím nebo s kým se člověk ztotožňuje. Tedy co přijímá a bere za své. A naopak, vůči čemu nebo komu se vymezuje, co přijímá jako jiné, cizí a vnější. Důležité je vnímat identitu jako proces, chápat ji v dynamickém pohybu. Vytvořené identity se vyznačují různou délkou trvání. Některé z nich přetrvávají v čase a po dobu trvání sociálního subjektu neztrácejí význam, jiné se v průběhu života mění (Zich, 2007).

Chromý (2015) konstatuje, že podstatou pro formování územní identity je vazba k území a zakotvenost v čase. Jako problém vidí vymezení daného území hranicemi, ty můžeme rozlišovat na hranice fyzické (kraje, státu), hranice kulturní, symbolické a další.

Twigger – Ross a Uzzell (1996) uvádějí, že identifikace s místem může podpořit vnímání naší odlišnosti od ostatních, budování pozitivního sebevědomí, seberealizaci a prožívání pocitu kontinuity, případně uvědomění si životního zlomu. Při zkoumání vztahu místa a identity navrhuje využít Breakwellův model (1992), který byl vytvořen pro prozkoumání hrozeb ohrožující identitu. Předpokládá čtyři cesty, jakým způsobem lidé získávají vlastní identitu.

- *Sebevědomí (self-esteem)* - popisuje kladné hodnocení sebe sama nebo skupiny jedinců ve spojení s tím, s čím se osoba identifikuje. Je spojeno s vnímáním vlastní ceny nebo sociálních hodnot.
- *Vnímání osobní účinnosti/seberealizace (self-efficacy)* – je definováno jako víra osob v jejich schopnost čelit požadavkům v různých situacích. Ve vztahu k životnímu prostředí můžeme konstatovat, že jsou zachovány pocity sebe-účinnosti, pokud prostředí usnadňuje nebo alespoň nebrání prožívání každodenního života jednotlivců.
- *Odlišnost (distinctiveness)* - touha udržovat osobní odlišnost nebo jedinečnost. Chůť odlišit se od ostatních na základě místa. Místo zde nabývá podoby sociální kategorie a tím může být považována identifikace místem (place identification) za srovnatelnou se sociální identifikací
- *Kontinuita (continuity)* - místo představuje v tomto pojetí kontinuitu i změny, je možné považovat ho za aktivní složku, která pomáhá vytvářet lidskou identitu. Kontinuitu tak můžeme chápat jako připomínku minulých dějů a zkušeností. Tuto skutečnost je možné pozorovat jak na úrovni jedinců, tak skupin (Twigger – Ross a Uzzell, 1996).

Rollero a De Piccoli (2010) ve své práci shrnují proměnné, které mají vliv na místní identitu. Uvádějí, že vztah k místu souvisí s délkou bydlení, protože identifikace vyžaduje čas. S tím nepřímo souvisí i délka pobytu, neboť starší lidé často žijí v daném území déle. Naopak prý můžeme předpokládat silnější identifikaci u obyvatel s nižším vzděláním. Ti ve svém životě pravděpodobně měli méně příležitostí k identifikaci na jiném místě.

3.4.3 Vazba k místu

Dalším pojmem, který popisuje vztah člověka k místu je vazba k místu. Můžeme ji chápat jako silnou emocionální vazbu jedince k danému místu (Veselý, 2015).

Hidalgo a Hernandez (2001) vidí jako charakteristický sklon lidí a zvířat vyhledávat spolehlivé a příjemné prostředí nebo hledat lokality, kde se narodili. Vazbu k místu proto popisují jako pozitivní citový vztah osob k místům, kde se cítí pohodlně a bezpečně. Charakteristická je pak touha osob udržet toto spojení.

Vazba k místu je interakční proces, který spojuje místo s významem a emocionálním zalíbením. Můžeme ho identifikovat u jednotlivých osob, skupin nebo na kulturní úrovni. (Cross, 2015)

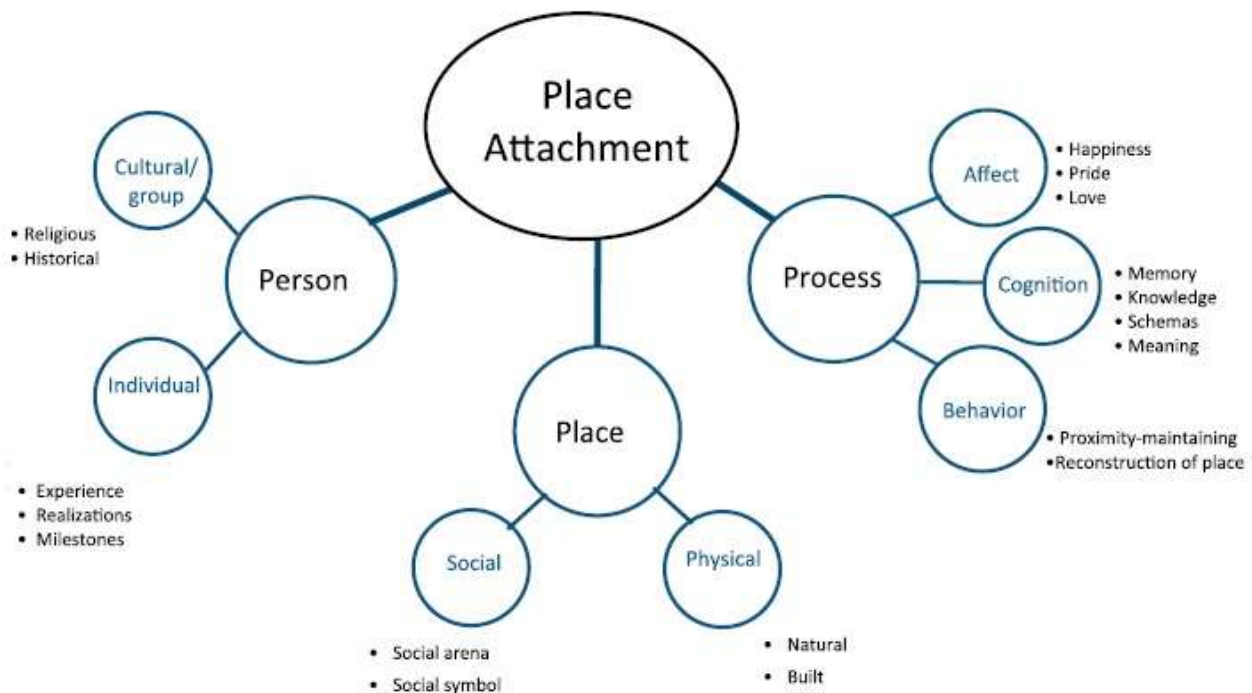
V literatuře se setkáváme s různou definicí vztahu vazby k místu a identifikace s místem. Hernandez spolu se spolupracovníky (2007) předpokládají, že oba přístupy jsou rozdílné, přestože spolu souvisí. Nebo naopak identita místa, společně se závislostí na místě, může být vnímána jako součást vztahu k místu (Williams a Vaske, 2003), případně, že oba pojmy (opět včetně závislosti na místě) jsou součástí vyššího celku (Jorgensen & Stedman, 2006).

Rollero a De Piccoli (2010) se zaměřili na vnímání místa a jeho spojení s místní identitou a vazbou k místu. Konstatují, že ač jsou oba koncepty ovlivněny různými prvky, souvisejí spolu. Kognitivní a emocionální procesy společně přispívají k pocitu provázanosti s prostředím, pozitivní místní identita a vazba k místu vede ke kladnému vnímání místa a jeho obyvatel. Jak uvádí Manzo (2005), místo může být v souvislosti s nepříjemnými zážitky vnímáno i negativně.

Scannel a Gifford (2010) věří, že vztah osob k určitým místům tvoří složité vazby, které jsou velmi rozmanité, některé z nich můžeme charakterizovat jako velice silné, pouze zřídka jsou však zřejmé na první pohled. Proto je důležité na ně vždy nahlížet z různých úhlů pohledu. Navrhují proto tří stupňový model (viz Obr č 2) vytváření vztahu k místu, ten tedy v literatuře zahrnuje hlavní podoby definic.

Model ukazuje, že vztah k místu je chápán jako multidimenzionální koncept, zahrnující jednotlivé osoby, psychologické procesy a místa (viz Obr č. 2). Prvním aktérem je osoba, tedy někdo, kdo má vztah. Můžeme si klást otázku, do jaké míry je jeho spřízněnost s místem založena na individuálním nebo kolektivním vědomí. Druhým rozměrem je psychologický proces. Ptáme se, jak se projevují naše city, znalosti a způsob chování

ve vztahu k místu. Třetí rozměr je objekt vztahu, samotné místo nebo jeho charakter. Zajímá nás, jaká je povaha tohoto místa a co nebo kdo k němu má vztah (Scannell, Gifford, 2010).

Obr. č. 2: Model vztahu k místu (Scannell, Gifford, 2010)

Rollero a De Piccoli (2010) předpokládají, že obyvatelé s nižším vzděláním, stejně jako u místní identifikace, mají méně příležitostí poznat odlišná místa. Projevuje se u nich proto větší vazba k místu. Dále uvádějí, že vazbu k místu lze předpovědět na základě vysoké společenské aktivity v dané lokalitě. Další předpokladem pro vztah k místu jsou také vazby s místními obyvateli. Z tohoto důvodu Hidalgo a Hernandez (2001) argumentují větší vazbou k místu u žen, jelikož ženy bývají zpravidla více zapojené do života komunity. Obecně lze dle jejich názoru tvrdit, že velkou roli ve vnímání místa hrají sociální vazby, fyzická charakteristika místa je však nezanedbatelná. Lidé tak vnímají svoje okolí dvěma způsoby – jako místo i jako skupinu obyvatel. Vazba k místu souvisí také s věkem, kdy narůstá a mění svoji strukturu.

Je důležité nezapomínat, že lidé mohou mít rozdílný vztah ke stejným místům. V souladu se svým vnímáním místa a vazbou k němu mu připisují rozdílné funkce a význam.

Vnímání místa proto nesouvisí pouze na informacích, které nám o sobě poskytuje okolí, ale také na tom, jak je vyhodnotíme (Stedman, 2003).

3.4.4 Smysl místa

Autoři Williams a Vaske (2003) chápou vazbu k místu jako zaměnitelnou se smyslem místa. Tento vztah pak vychází ze dvou identifikovatelných a měřitelných veličin – identifikaci s místem a závislosti na místě. Identifikace s místem je zde ve významu směsi pocitů týkajících se specifických fyzických prostředí jejich účelnosti a významu v životě. Závislost na místě je zde provázána s aktivitami, které může místo s ohledem na svůj význam poskytnout.

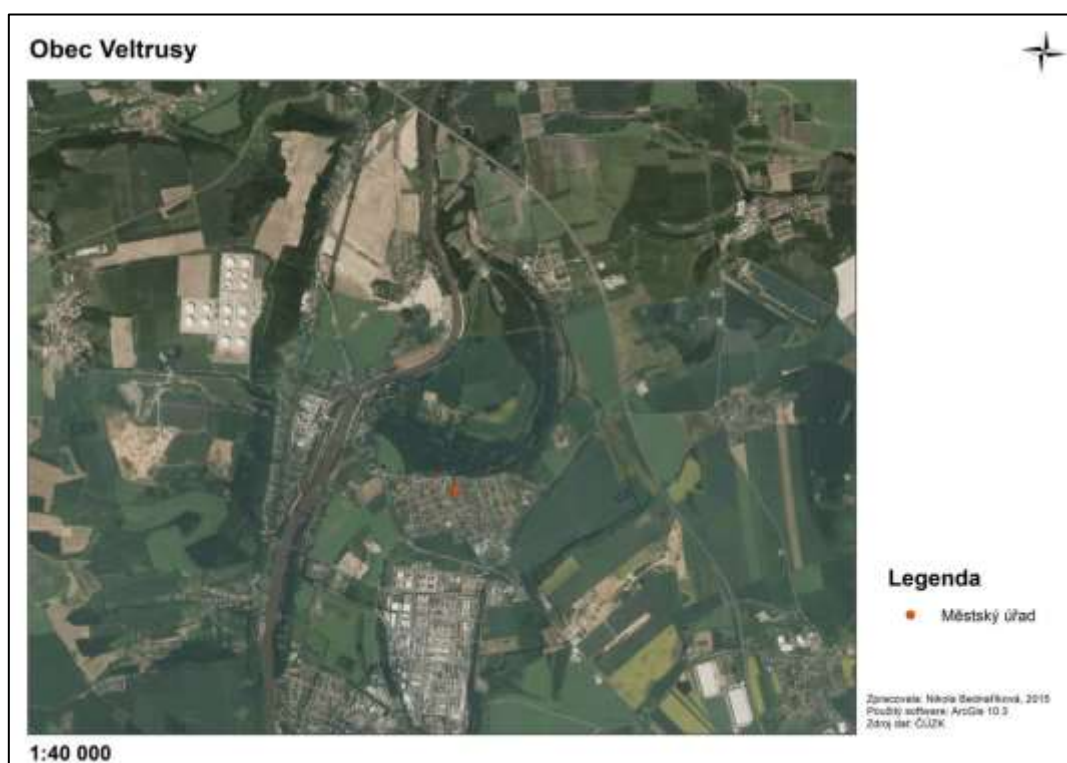
Jorgensen a Stedman (2006) nahlíží na smysl místa jako na koncept, jehož součástí jsou poznávací (paměť, znalosti), pocitové (štěstí, láska) a konativní (povinnosti, úmysly) složky podílející se na utváření vztahu osob a prostředí. – důležité je proto odhalit spojení mezi smyslem místa a konkrétním jednáním. Jinými slovy, koncept v sobě zahrnuje víru v místní specifičnost (místní identita), emoce (vazba k místu) a behaviorální závazky (závislost na místě).

4. CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

4.1 Vymezení řešeného území

Veltrusy leží na pravém břehu Vltavy v Mělnické kotlině asi 20 km od Prahy. Společně s Kralupy nad Vltavou, nacházející se v jejich těsné blízkosti, tvoří jádro dolního Povltaví. V předešlých dobách pokrývaly toto území lužní háje a stepy, které mnohdy doplňovaly močály (Špecinger, 2003). Dnes se zde nachází kulturní krajina utvořena nejrůznější lidskou činností (viz Obr č. 3).

Veltrusy patří ke Středočeskému kraji, obec s rozšířenou působností zajišťují Kralupy nad Vltavou. Správní území tvoří pět sídelních jednotek – Na zájezdě, Ostrov, V rovném, Veltrusy, Veltrusy – průmyslový obvod. Čítá jednu část obce a jedno katastrální území. Celková katastrální výměra Veltrus činí 800,65 ha a v roce 2014 zde bylo dle Českého statistického úřadu evidováno 2018 obyvatel (ČSÚ, 2014). V roce 1899 byly Veltrusy uznány za městys. V roce 1926 se staly městem, přestože v následujících letech o tento status přišly. Definitivně byly Veltrusy povýšeny na město v roce 1994 (Veltrusy₁, 2005).

Obr. č. 3: Obec Veltrusy

4.2 Přírodní poměry

V okolí Veltrus se mezi soutokem Vltavy a Labe směrem k Neratovicím rozkládá téměř ploché meziříčí, kterému dominuje Dřínovský vrch (247 m.n.m.). Naopak u levého západního břehu Vltavy se nacházejí vlněné výšiny a několik údolních potoků. (Špecinger, 2003). Přimo město Veltrusy se rozkládá v nížině, nadmořská výška dosahuje rozpětí 165 m.n.m. (hladina Vltavy na severu území) až 195 m.n.m. (vltavská terasa v jihovýchodní části území). Výškový gradient není významný, činí pouze 30 m (Koucký, 2007).

Veltrusy obklopuje zemědělsky intenzivně využívaná krajina, zbytky lužních lesů okolo Vltavy a nízké svahy říčních teras, které jsou částečně zalesněné (Koucký, 2007). Zemědělská půda tvoří 53,0 % z celkové plochy Veltrus, jedná se o 424,41 ha, orná půda tvoří 343,46 ha, 36,6 ha, sady 15,21 ha. Na lesní porosty připadá necelých 10,67 ha ploch, lesnatost tak dosahuje pouze 1.3% (ČSÚ, 2014).

Zajímavostí je, že souvislý povrch dřevin charakteru lesa pokrývá mnohem větší území. Jedná se o plochy zámeckého lesa a obory. Ty jsou součástí území zámeckého parku a jsou většinou vedeny jako nelesní půda; a to jak v katastru nemovitosti, tak v evidenci lesního plánování. Většinou je můžeme nalézt pod kategorií „ostatní plochy“ (Stránský, 2014).

4.2.1 Podnebí

Podnebí zájmového území je určeno jeho polohou v mírném klimatickém pásu na rozmezí oblasti s oceánským a kontinentálním klimatem. Jeho nevyhraněný charakter se projevuje především střídáním jednotlivých ročních period. Výskyt nadměrných výkyvů zde není (Calábek a kol., 2009).

Území obce náleží dle klimatologického členění (Quitt, 1971) do teplé oblasti T2, v které je zahrnuto celé Polabí. V této oblasti jsou dlouhá, teplá a suchá léta, Zima se naopak vyznačuje krátkou dobou trvání, je mírně teplá, suchá až velmi suchá. Doba sněhové pokrývky bývá krátká. Přejídná období jsou krátká s teplým až mírně teplým jarem i podzimem (Koucký, 2007) Za vegetační období zde očekáváme 40 až 60 suchých dní, vláhová jistota má koeficient 0-2. Klimatologická stanice Mělník (188 m n m) udává dlouhodobou průměrnou roční teplotu 8,7°C, dlouhodobý roční srážkový úhrn 527 mm (Stránský, 2014).

4.2.2 Geomorfologické podmínky

Dle geomorfologického členění (Czudek, 1972) patří město Veltrusy z velké části do okrsku Lužecká kotlina (VIB-3C-a) v rámci podcelku Mělnická kotlina (VIB-3C) a celku Středolabská tabule (VIB-3). Menší část na jihovýchodě a jižním cípu k.ú pak spadá do okrsku Kojetická pahorkatina (VIB-3E-a) v rámci podcelku Českobrodská tabule (VIB-3E) a celku Středolabská tabule (VIB-3). Celek Středočeská tabule se řadí do oblasti Středočeské tabule (VIB), subprovincie Česká tabule (VI) a provincie Česká vysočina (Stránský, 2014).

Lužecká kotlina je charakterizována jako erozně denudační sníženina v širším okolí soutoku Vltavy s Labem a při nejdolnější Vltavě. Tvoří ji spodnoturonské slínovce a jílovce, středoturonské písčité slínovce, řidčeji cenomanské pískovce a karbonské sedimentární horniny. Kojetická pahorkatina vytváří na exhumovaném předkřídovém povrchu strukturně denudační reliéf spilitových a buližnickových suků a strukturních hřbetů (mimo k.ú. Veltrusy). Na křídových horninách najdeme mírně ukloněný denudační povrch s kryopedimenty (Koucký, 2007).

4.2.3 Geologické a pedologické podmínky

Geologicky je převážná část území dolního Povltaví tvořena druhohorním křídovým útvarem, povětšinou překrytým čtvrtohorními vrstvami. V jižní části vystupují na povrch starohorní algonkické a prvohorní permokarbonské horniny, na pozůstatky třetihor narazíme jen vzácně (Špecinger, 2003). Konkrétně Veltrusy se rozprostírají na jihozápadní části českého křídového útvaru. Podloží je tvořeno především ze sedimentárních hornin svrchní třídy - spodnoturonské slínovce, jílovce a středoturonské písčité slínovce. Tyto horniny bývají překryty kvarténními sedimenty, hlavně šterky a písky pleistocenních teras (Vltava – Labe), eventuálně vátými písky. V blízkosti nynějšímu toku řeky Vltavy je kvarténní vrstva tvořena holocenními nivními sedimenty. Na území města se tak téměř nevyskytují sprašové pokryvy (Koucký, 2007).

Působením různorodých faktorů, především morfologických, klimatických a biotických se zde vyvinul půdní kryt, který dnes tvoří hlavně písčité a jílovité hnědozemě, které jsou minerálně chudší (arenické kambizemě, pararendziny). Naopak nivu v okolí Vltavy tvoří na živiny bohatá fluvizemě (typická, kambická, arenická, glejová) (Koucký, 2007).

4.2.4 Hydrologie

Vodními toky nacházejícími se na řešeném území jsou řeka Vltava a Mlýnský potok spadající do Povodí Vltavy, s. p.. Pro řeku Vltavu jsou stanovena záplavová území pro pětiletou vodu (Q5), pro dvacetiletou vodu (Q20), pro stoletou vodu (Q100) a pro aktivní zónu záplavového území. Přímo uvnitř záplavového území Q 100 se rozkládá celé území zámeckého parku a lokalita současně zastavěného území Na Dílcích. Aktivní zóna záplavového území lemuje tok Vltavy a Mlýnského potoka, vedoucího kolem zámeckého parku. Na ochranu obytného území před povodněmi ve Veltrusech se realizuje ochranná protipovodňová hráz před zaplavením dvacetileté vody (Q20). Tato protipovodňová hráz bude mít koncentrační účinek na vodní proud také při vyšších povodních a povede k úpravě aktivní zóny záplavového území mimo obytné území lokality Na Dílcích (Stránský, 2014).

4.2.5 Krajina a územní systém ekologické stability

Dle historických leteckých snímků charakterizovalo Veltrusy v roce 1938 diverzifikované zemědělství. Typická byla struktura úzkých polí, ta zabezpečovala přirozenou ochranu půdy před erozí a poměrně vysokou retenci vody v krajině. Zachována byla i mikrostruktura krajiny a členění pozemků kopírovalo přirozené překážky – vodní toky, komunikace. Území bylo pro zemědělskou produkci maximálně využíváno, zastoupení vysoké zeleně bylo minimální. Výjimku tvořil pouze areál zámeckého parku (Kubeš a Kubešová, 2005).

Od 50. let docházelo k scelování pozemků a změně celkové struktury, bohužel bez respektování geomorfologické struktury území. Zanikly mnohé přístupové komunikace, malé remízky nebo byly rozorány meze. Vznikající velkoplošné lány byly využívány pro pěstování stejné zemědělské kultury bez časové a druhové diverzifikace. Krajinu začala postupně ohrožovat eroze, retence vody klesla na minimum a v době sucha nastalo výrazné přesušování půd. Mezi Veltrusy a Kralupy nad Vltavou byl navíc vybudován průmyslový areál – dnes Synthos Kralupy A.s. (Kubeš a Kubešová, 2005).

Dnes představuje nejvýznamnější negativní zásah do krajiny areál firmy Synthos Kralupy A.s., nacházející se v těsné blízkosti města. V ploché nížině dominuje jak rozsahem zastavěné plochy, tak dominantními vertikálními rozměry objektů. Dolní Povltaví je také významně postiženo těžbou šterkopísků, konkrétně se na území Veltrus jedná o tři lokality, které jsou v současnosti využívány ke skládkování odpadu (Kubeš a Kubešová, 2005).

Intenzivní velkoplošné zemědělství a další negativní zásahy lidské činnosti vedly ke ztrátě biodiverzity a ekologické stability území. Do budoucna se v rámci komplexních pozemkových úprav doporučují krajinnotvorná opatření. Nyní může případná opatření řešit přímo obec nebo soukromí vlastníci pozemků. V novém navrženém územním plánu je proto počítáno s úpravou systému zeleně v intravilánu obce, členěním zemědělských parcel na menší celky, zakládáním remízků, zvyšováním podílu travnatých porostů atd. (Kubeš a Kubešová, 2005).

Nyní představuje územní systém ekologické stability na území města Veltrusy nadregionální biokoridor 58 Údolí Vltavy – K10 (VPO dle ZUR K58) a regionální biocentrum 1483 Veltruský luh (VPO dle ZUR RC1483). Tyto skladebné prvky ÚSES jsou prostorově provázány a vytvářejí logický systém ekologické stability vymezený na ekosystémovém (biotopovém a stanovištním) základě (Stránský, 2014)

Nadregionální biokoridor se nachází podél západního okraje zájmového území v údolní nivě řeky Vltavy. Regionální biocentrum je lokalizováno v severní části a představuje smíšený typ z důvodu výskytu mokřadních a pobřežních křovin a lesů, bylinné vodní a pobřežní vegetace, rákosin a ostřicových mokřadů. Regionální úroveň ÚSES nezasahuje do území města Veltrusy. Na úrovni lokálního ÚSES jsou vymezeny mezofilní systémy a lokální biokoridor smíšeného typu podél Mlýnského (Všestudského) potoka, tj. vodní, mokřadní a nivní v biotopech tvrdých luhů. Tento biokoridor je součástí nadregionálního systému. (Stránský, 2014)

4.2.6 Chráněná území – EVL

Evropsky významná lokalita Natura 2000 Veltrusy byla v roce 2005 označena za zájmové území. Do národního seznamu EVL jsou Veltrusy zařazeny z důvodu ochrany dvou taxonů vzácných brouků – páchníka hnědého (*Osmoderma eremita*) a roháče obecného (*Lucanus cervus*), považovaného za největšího evropského brouka. Daná lokalita je vymezena v rozsahu zámeckého parku, na ploše o výměře 297,4 ha. Zmíněný hmyz žije v naší oblasti hlavně ve starých parcích, kde osidluje dutiny starých stromů (Stránský, 2014).

4.3 Historie Veltrus

Území obce Veltrusy je osídleno již od pravěku. Archeologické nálezy, mezi které můžeme počítat lidské a zvířecí kosti, nádoby i nástroje, dokládají zejména kulturu únětickou,

knovízskou, bylanskou a laténskou. V nejstarších zápisech byly Veltrusy nazývané Verperd, Velberd, Velbrdi apod. První záznamy pocházející z roku 1052 a 1144 nejsou historicky zcela spolehlivé. Jistě se však o vsi zmiňuje privilegium Přemysla Otakara I. z roku 1226, určené klášteru v Doksanech. O obci také informuje listina z roku 1273, kterou papež Řehoř X. potvrdil Doksanům výsady a statky. Z historických pramenů se tak dozvídáme, že ves náležející původně panovníkovi, se stala majetkem církve a doksanský klášter ji vlastní až do roku 1410. Poté se zprávy o majiteli rozcházejí. Dočasně náležely Veltrusy například Zajícům z Hazmburka, Janu Smiřickému ze Smiřic či Zdeňkovi ze Štenberka a na Konopišti. Tento výčet však není zdaleka úplný, ves změnila svoji vrchnost v 15. století nejméně dvanáctkrát. Jasněji hovoří historické prameny od roku 1497, kdy Veltrusy koupil Jindřich Firšic z Nabdína a připojil ji Běškovicím. Poté, co rod Firšiců v polovině 16. století zanikl, panství přešlo na bílinskou větev Lobkoviců. Ti roku 1656 prodali panství Běškovice spolu s Veltrusy Janu hraběti z Rottalu. Jeho synové pak toto panství postoupili roku 1676 Arnoštu Josefu hraběti z Waldstejna. Od něho pak roku 1680 koupil statky František rytíř ze Scheidlerů. Jeho syn Ferdinand Kryštof ze Scheidlerů poté rozdělil panství svého rodu mezi tři dcery. Jedna z nich - Marie Terezie tak roku 1698 přinesla věnem svému manželovi Václavu Antonínu Chotkovi panství Jeviněves – Veltrusy (zvané také Ouholice), které zahrnovalo – Jeviněves, Dědibaby, Ouholice, Veltrusy, Křivousy a části Spomyšle, Chržína, Podhořan a Bukole (Špecinger, 2003).

Václav Antonín Chotek z Chotkova a Vojnína (1674-1754) pocházel z jednoho z nejstarších rytířských rodů v Čechách (Brzák, 2015). Dle historických pramenů se jednalo o vzdělaného a zcestovalého šlechtice, který byl roku 1723 povýšen do hraběcího stavu. (NPÚ, 2015). Před sňatkem byl majitelem panství Bělušice na Mostecku. Celé panství Jeviněves-Veltrusy, které čítalo několik vesnic, 3 poplužní dvory, 2 kamenolomy (avšak žádné vrchnostenské sídlo), získal až smrtí své ženy v roce 1709 (Stránský a Stránská, 2015).

V roce 1736 přebral správu veltruského panství syn Václava Antonína Chotka - Rudolf Chotek (1706 - 1771), ten veltruské panství rozšířil a obohatil zámek o hospodářský statek (Stránský a Stránská, 2015). Do historie se pak nesmazatelně zapsal tím, že v roce 1754 uspořádal první vzorkový veletrh na světě známý jako „Velký trh tovarů Království Českého“, navštívila ho rovněž císařovna Marie Terezie a František Štěpán Lotrinský. Událost se uskutečnila ve Veltruském zámku a jeho přilehlých prostorách. Důvodem k jejímu uspořádání bylo ukázat výhody manufakturní práce před ruční a propagovat české

firmy. Zajímavostí je, že zboží se vybíralo i dle katalogů a nechávalo se dovést přímo k zákazníkovi (Brzák, 2015). Velmi důležitým krokem bylo vydání tzv. fideikomis Veltrusy, jímž Rudolf Chotek pro prvorozené syny zajistil majetek jako nedělitelný, nezcizitelný a dědičný (Špecinger, 2003).

Následně zdědil panství synovec Jan Rudolf Chotek (1749 - 1824), který v duchu nových přístupů k přírodě zahájil přeměnu lužního lesa na romantický krajinářský park.

V roce 1824 zdědil správu panství vnuk Jana Rulfa Chotka - Jindřich Chotek (1802-1864) (Špecinger, 2003). Jindřich dále zveleboval a zhodnocoval majetek panství Veltrusy a završil jeho období rozkvětu. Pro jeho nízký věk se správy zděděného majetku ujal zprvu poručník, správě majetku se výhradně věnoval až od roku 1831 (Veltrusy₃, 2015). Jeho zásluhou došlo k rozšíření panství o pivovar v Měřejovicích a o cukrovar a lihovar v Úzicích (Stránský a Stránská, 2015).

Po smrti Jindřicha Chotka přebírá panství jeho syn – Rudolf Karel Chotek (1832-1894). Ten se zpočátku snažil hospodařit po vzoru svého otce. Po smrti jediného syna v roce 1884 však již nevěnoval vedení panství pozornost (Veltrusy₃, 2015). V roce 1890 byl prohlášen marnotratníkem a kurátorem panství byl ustanoven jeho bratr Emerich Chotek (1833-1911). Ten tuto funkci zastával až do smrti Rudolfa Karla v roce 1897 (Stránský a Stránská, 2015). Po jeho smrti se stal Emerich dědicem panství. Zemřel bezdětný v roce 1911. Majetek následně přešel na bratra Rudolfa Karla a Emericha Chotka – Arnošta Chotka (1844-1927), který rovněž zemřel svobodný v roce 1927 (Veltrusy₂, 2015).

Posledním majitelem chotkovských panství z velkobřevnovské větve byl Karel Maria Chotek (1887-1970). Za druhé světové války poskytl společně se svojí manželkou zámek ve Veltrusech nacistům pro akce rasové čistoty, tzv. „Lebensbotn“. Po válce se oba přihlásili k německé příslušnosti a odstěhovali se roku 1945 do bavorského Aichachu v Německu, kde jako bezdětní zemřeli. V roce 1970 tak hrabata Chotkové vymřeli po meči (Veltrusy₂, 2015).

Po roce 1945 byly zámek s parkem na základě zákona č.137/1946 Sb. o Národních kulturních komisích pro správu státního kulturního majetku prohlášeny za státní kulturní majetek a určeny tak k dalšímu kulturně výchovnému využití. Převzetí do státní správy proběhlo v roce 1947 a započaly přípravné práce na zpřístupnění v roce 1948. Až do roku 1950 pak probíhaly opravy na hlavní budově a potřebných stavbách v parku. Veřejná

expoze byla zamýšlena jako muzeum kultury bydlení pozdního baroka. Interiéry proto byly pod odborným vedením profesora Oldřicha Jakuba Blažička zařizovány exponáty i z jiných objektů. Další zásadní oprava zámku, jeho fasády, proběhla až na přelomu 80. a 90 let 20. století. Protože byl celý zámecký areál výrazně poškozen povodněmi v roce 2002, probíhá dosud jeho obnova. Nyní je celý areál ve správě Národního památkového ústavu a v roce 2002 byl prohlášen Národní kulturní památkou (Veltrusy₃, 2015).

4.3.1 Zámecký areál Veltrusy – proměna krajiny Veltrus

V minulosti bylo možné v dolním Povltaví okolo řeky nalézt lužní lesy. Mísily se v nich duby s jasanem, javory, jilmy, topoly, olše a vrby. Již od středověku se však, z důvodu blízkosti Prahy, oblast stala zdrojem palivového dřeva. Ráz krajiny se proto postupně změnil v zemědělské plochy (Špecinger, 2003). Lužní lesy byly zachovány převážně na pravém břehu Vltavy v oblasti později pojmenované Ostrov, která vznikla častými záplavami, v jejichž důsledku koryto řeky měnilo tvar a směr (Stránský a Stránská, 2015). V 17. století, v době, kdy území přešlo do správy Chotků, zde již převažovaly polnosti. Poslední zbytky lužních lesů pak byly asimilovány do zámeckého parku jejich nového letního sídla. (Špecinger, 2003).

Historie zámeckého areálu začíná rozsáhlou povodní v roce 1704, při které Vltava vytvořila nové rameno. Dala tak vzniknout velkému říčnímu ostrovu o rozloze téměř 250 ha (Ecler, 2015).

V roce 1706 nechal Václav Antonín na Ostrově, jak je území dodnes nazýváno, vybudovat letní barokní zámek. Inspirací mu byl palác hraběte Altmana v Rossau od Jana Bernarda Fischera z Erlachu. Plán samotného projektu letního sídla je připisován Giovanni Battistu Alliprandimu (Stránský a Stránská, 2015). Dle Brzáka (2015) bylo Alliprandimu za základní plán vzhledu veltruského zámku zapláceno 100 zlatých a sud vína. Výstavba zámku byla dokončena o několik let později v roce 1711. Okolí zámku bylo poté budováno až do 40. tých let 18. století. Zámecká budova původně tvořila dvoupatrové válcové těleso, ze kterého se paprskovitě rozbíhala 4 jednopatrová křídla (NPÚ, 2015). Zámecký areál byl upraven v barokním stylu, okolí zámku obklopovala zeleň v duchu francouzských zahrad.

Nejvýznamnějším počinem barokní éry parkových úprav pak bylo vytvoření severojižní osy tvořené na jih od zámku průhledem a na sever směrem k Jevíněvsi, rodišti manželky Václava Antonína Chotka (Ecler, 2015). Osa zámku tak prostupovala do krajiny

osovou alejí přes pole až k lužnímu lesu. Ten se stal základem pro vznik krajinářského parku, v jehož středu byly polnosti. Založena byla i okružní alej podél vodního ramene (Stránský a Stránská, 2015). Celá osa je dlouhá 2,3 km a spolu s bočním průhledem se dochovala až do dnešních dob. (Ecler, 2015). Václav Antonín také v neposlední řadě zahájil budování ochranných protipovodňových valů na jižní straně podél Veltrus (Stránský a Stránská, 2015).

V roce 1736 přebral správu veltruského panství Rudolf Chotek (1706 - 1771), který veltruské panství rozšířil a obohatil zámek o hospodářský statek. Uskutečnil také další barokní úpravy parku. Založil *tureckou zahradu* při okružní aleji, kde v roce 1760 nechal vybudovat maurský turecký pavilon a kiosk (Stránský a Stránská, 2015).

V roce 1764 zasáhla panství povodeň, a ta zničila barokní zahradu. Nově založená zahrada byla umístěna pouze v bezprostřední blízkosti zámecké budovy a podobala se italskému dynamickému slohu, jenž odmítal francouzskou symetrii (Brzák, 2015). Po povodni byla upravená plocha lesa rozšířena za pravý břeh říčního ramene, zřízeny byly ještě tři dálkové průhledy lesem (Stránský a Stránská, 2015). Kolem poloviny 18. století pak postupně ustoupily plošné a prostorové geometrické tvary původního francouzského slohu novému krajinářskému uspořádání. Zachována zůstala alej odpovídající hlavní ose zámecké budovy (NPÚ, 2015).

Na konci 18 století zdědil panství synovec Jan Rudolf Chotek (1749 - 1824), který v duchu nových přístupů k přírodě zahájil přeměnu lužního lesa na romantický krajinářský park. Poradcem mu byl jeho přítel, Richard van der Schott, ředitel schönbrunnských zahrad (Stránský a Stránská, 2015). Vznikající anglický přírodně-krajinářský park upustil od symetrie, nové budované partie měly vypadat jako dílo přírody (Ecler, 2015).

Když v roce 1784 a následný rok 1785 zasáhly park další povodně, které zapříčinily ztrátu vody v pravém rameni Vltavy, přestal „Ostrov“ prakticky existovat, pojmenování však území již zůstalo (Stránský a Stránská, 2015).

Došlo k prokopání umělého 5 km dlouhého kanálu s regulačními stavidly na jeho koncích. Jan Rudolf se snažil, díky zkušenostem z minulých období, budovat systém ochranných hrází proti povodním, které park chránily a dosud částečně ochraňují. Kanál byl situován na místo původního koryta pravého ramene řeky Vltavy a stal se novým fenoménem parku. Tuto skutečnost podpořily mnohá zákoutí, jezírka, mosty a objekty v jeho okolí.

Významným motivem v koncepci parku se stala i obdělávaná pole uvnitř „Ostrova“. Přesně řízenou kultivací lužního lesa, kde došlo k upřednostnění vybraných druhů domácích dřevin a jejich doplnění o cizokrajné, bylo dosaženo vrcholného krajinářského a sadovnického umění. To vše umožnilo vytvořit tzv. okrasný statek „ferme ornée“, který spojuje okrasné a užitkové plochy (Stránský a Stránská, 2015).

Ideou byla krásná, kultivovaná krajina, která vzbuzuje pozitivní emoce. To vše bylo umocněno drobnou parkovou architekturou, zahrnující idealizované venkovské stavby, jako je selské stavení nebo sušárna ovoce (Ecler, 2015). V parku tak bylo vybudováno množství empírových staveb, které dominovaly jednotlivým místům (Stránský a Stránská, 2015).

V roce 1824 zdědil panství Jindřich Chotek (1802-1864). Zasloužil se o konečný vzhled zámku i všech budov hospodářského dvora, postavil také oranžérii. Na uctění památky své ženy Charlotty zbudoval kapli sv. Karla a obohatil park o drobné prvky, například sochu boha Marta. Založil také dančí oboru, na polích zavedl pětihonný systém hospodaření a dokončil okrasnou „kuchyňskou“ zahradu (Stránský a Stránská, 2015).

Zámecký park Veltrusy patří dnes u nás k těm nejvýznamnějším. Je unikátním dokladem zahradní a krajinné architektury 18. a 19. století, zároveň je v současnosti nejzachovalejším parkem typu „okrasného statku“ v České republice (Ecler, 2015). Areál zahrnuje hlavní zámeckou budovu s ornamentálně upravenou zahradou, park a historické užitkové stavby (NPÚ, 2015). Samotný klasicistní park má dnes rozlohu 297,43 ha (Natura 2000, 2015). Jeho význam spočívá v jeho založení řadu let před tím, než se anglický zahradní sloh ujal v Evropě. Je jedním z nejdůležitějších dokladů dosud nepřekonané krajinářské tvorby, která je zaměřena na kultivaci venkovské krajiny propojením jejich užitkových a okrasných forem (Veltrusy₄, 2015).

4.3.2 Ochrana kulturních památek

Na území města se nachází národní kulturní památka zámek Veltrusy – areál zámku tvořený budovami a jinými nemovitými objekty na pozemcích vymezených prostorovými identifikačními znaky, včetně těchto pozemků. Dále najdeme v zájmovém území obce nemovité památky – kostel Narození sv. Jana Křtitele, pohřební kapli sv. Kříže, vodní elektrárnu Miřejovice (bez čtyř turbogenerátorů), venkovní usedlost čp. 38. Náměstí A. Dvořáka a městský dům čp. 173, ul. Palackého (Kubeš a Kubešová, 2005). V parku se vyskytují památné stromy, konkrétně dva solitéry – borovice vejmutovka (*pinus strobes* L.)

a platan javorolistý (*Platanus x acerifolia* (AIT.) WILLD., syn. *P. hispanica* MILLER ex MÜNCHH.) a dvě skupiny stromů, čítající v obou případech tři kusy – dub letní (*Quercus robur* L.) a platan javorolistý (*Platanus x acerifolia* (AIT.) WILLD., syn. *P. hispanica* MILLER ex MÜNCHH.) (AOPK ČR, 2015).

5. METODIKA

5.1 Zájmové území

Provedené šetření je součástí širšího projektu, který probíhal v dalších částech České republiky. Z tohoto důvodu bylo vybrané území zvoleno na základě kritérií stanovených vedoucím práce. Zvolená obec musela mít status města, ale zároveň nesměl počet obyvatel překročit 3000. Další podmínkou byla povinná volba obce, která se nachází v oblasti Povltaví.

Vybráno bylo město Veltrusy ve Středočeském kraji v nadmořské výšce pohybující se v rozmezí mezi 165 m.n.m. až 195 m.n.m. Dotazníkové šetření místních obyvatel probíhalo na vybraném území v období od listopadu 2013 do ledna 2014.

5.2 Výběr vzorku respondentů

Respondenti byli dotazováni na základě kvótního výběru, který vymezuje rozsah výběru jednotlivých demografických skupin. Stěžejní pro výběr byly následující charakteristiky – pohlaví, věk, ekonomická aktivita a ukončené vzdělání.

Pohlaví	ČSÚ %	Použité hodnoty	Vzdělání	ČSÚ %	Použité hodnoty
Muži	49	49	ZŠ a nedokončené	16	16
Ženy	51	51	SŠ bez maturity	34	35
Součet	100	100	SŠ s maturitou	31	34
			VŠ	14	15
			Součet	95	100

Věk	ČSÚ %	Použité hodnoty
18-29	19	19
30-39	20	20
40-49	16	16
50-59	16	16
60-69	15	15
70 a více	13	14
Součet	99	100

Ekonomická aktivita	ČSÚ %	Použité hodnoty
Zaměstnaní	59	59
Nezaměstnaní	6	6
Ekonomicky neaktivní	35	35
Součet	100	100

Tab č. 1: Zvolené kvóty dle demografických skupin (ČSÚ, 2011).

Po konzultaci s vedoucím byl stanoven počet dotazovaných na 100 účastníků výzkumu. Pomocí dat získaných z Českého statistického úřadu byla, na základě

demografického rozložení obyvatel České republiky (ČSÚ, 2011), vytvořena tabulka kvót, přesně ukazující zastoupení obyvatel ČR v daných kategoriích dle vybraných charakteristik. Skutečné počty respondentů však byly upraveny tak, aby odpovídaly reálné situaci. V případě vzdělání pracuje například Český statistický úřad se skupinou respondentů, která ho nevedla. Protože však při dotazování všichni účastníci své vzdělání uvedli, bylo nutné tabulku kvót upravit. Všechny změny jsou zaznamenány v tabulce č. 1.

5.3 Podoba dotazníku

Dotazníkové šetření bylo uskutečněno pomocí standardizovaného dotazníku, který byl vytvořen vedoucí práce Ing. Evou Klápšřovou (příloha č. 1). Dotazník se skládal ze dvou částí. Dostupný byl v elektronické a papírové podobě, ta se používala při osobním dotazování v terénu.

První část dotazníku čítala v elektronické verzi 35 bodů, v papírové variantě pak díky odlišné formulaci byli respondenti dotazováni na 33 otázek. Cílem této části bylo zjistit, jaký mají obyvatelé městečka vztah k přírodě a krajině. Otázky se zaměřovaly na šetření, zda účastník bydlí v zájmovém území, dále na jeho vztah k místu bydliště či pocit být místním člověkem. Dále byli respondenti dotazováni, jak často a jakým způsobem tráví čas v krajině, co vnímají jako její symbol nebo jak moc je krajina jejich domova pro ně blízká. Závěr první části obsahoval otázky na sociodemografické údaje respondentů. Vyplnění první fáze zabralo přibližně 15-20 minut.

V druhé části dotazníku byli respondenti dotazováni na oblíbené trasy, po kterých se pohybují při pobytu v přírodě, a na svá oblíbená místa v krajině v okolí Veltrus. U tras se nejdříve zjišťovalo, o jaký typ trasy se jedná (zda rekreační, sportovní atd.) a jak se na ní respondenti pohybují. Následovala otázka, proč je pro ně trasa důležitá. V případě míst účastníci popsali 1-5 oblíbených míst a vylíčili, co zde dělají a proč je toto místo pro ně důležité. Vyplnění trvalo asi 15-30 minut. V elektronické verzi byla pro tuto část využívána interaktivní mapa, která vždy po vyznačení určitého bodu nabídla možnosti k odpovědi. V papírové variantě jsme pracovali s mapou v měřítku 1:50 000.

5.4 Sběr dat

Ke sběru dat byly použity dvě metody. Nejdříve došlo ke kontaktu respondentů prostřednictvím internetu, tzv. metoda CAWI (Computer Assisted Web Interviewing). Na internetových stránkách <http://bednarikova.mapovyportal.cz> byl volně k dispozici dotazník, který mohli obyvatelé Veltrus vyplnit. Asi po měsíci a půl, kdy byly zaznamenány první výsledky ze sběru dat pomocí internetu, byl proveden i terénní sběr dat metodou CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing).

První oslovení obyvatel Veltrus proběhlo s pomocí pana starosty R. Kyselého, který zaslal dotazník v elektronické podobě svým známým. Kvůli nesprávnému vyplnění některých údajů však nebylo možné všechny dotazníky použít. Nakonec bylo využito pouze 5 dotazníků zaslanych přes internet. Zbylé dotazníky byly vyplněny v terénu. K oslovení docházelo jak na volném prostranství, tam bylo možné setkání hlavně se staršími obyvateli a mladými respondenty, tak ve škole, školce nebo v restauraci, kde byli dotazováni zaměstnanci a návštěvníci jednotlivých zařízení.

Osobní dotazování účastníků se ukázalo jako mnohem spolehlivější způsob sběru dat. Pokud zvolená osoba souhlasila s dotazováním, vždy byly získány všechny potřebné informace. Navíc mohly být některé otázky upřesněny. Největší problémy způsoboval bod, kdy bylo třeba na škále 1-5 vyznačit, jak souhlasíme s tvrzením: „Pro to, co rád/a dělám, je místní krajina nejvhodnější“. Ošidnou se však stala i otázka na to, zda jsou dotazovaní rodáci. Mnoho starších obyvatel, kteří ve městě vyrostli, mělo tendenci odpovídat, že rodáci nejsou, protože se narodili ve vzdálenější porodnici. Za účelem získání pravdivých odpovědí bylo proto nutné tento dotaz několikrát přeformulovat.

5.5 Vyhodnocení hypotéz

Papírové dotazníky bylo potřeba nejprve přepsat do online verze dotazníku. Poté nám byla vedoucí práce Ing. Evou Klápš'ovou zaslána potřebná data, která byla zpracována v programu Microsoft Excel 2010 a ArcGIS 10.3.

Na začátku vyhodnocení bylo stanoveno 89 negativně formulovaných tvrzení, tzv. nulových hypotéz, které jsme se snažili pomocí chí-kvadrát testu zamítnout (příloha č. 2). Dále byla každé nulové hypotéze přiřazena alternativní hypotéza, která byla přijata, pokud byla prokázána závislost mezi jednotlivými proměnnými. Výběr hypotéz byl zvolen

tak, aby vhodně vypovídaly o vnímání kulturních hodnot krajiny v zájmovém území. Důraz byl kladen zejména na porovnání zájmů mužů a žen, vlivu délky pobytu v městečku nebo přítomnosti předků v dané oblasti.

5.6 Postup při vyhodnocení

K vyhodnocení byla použita metoda matematické statistiky ve formě chí-kvadrát testu. Ten pomáhá určit, zda jsou dva vybrané znaky na sobě závislé či nikoliv. K provedení testu bylo nutné vytvořit kontingenční tabulku skutečných četností. K tomu nám posloužila funkce v MS Excel, která zadaná data uspořádá automaticky. Následně jsme pomocí vzorce č. 1 vypočítali očekávané hodnoty a uspořádali je do obdobné tabulky. Je však důležité dbát na pravidlo, že žádná pozorovaná četnost nesmí nabít hodnoty menší než 1 a zároveň 80 % hodnot musí být větších než 5.

$$E = n_c \cdot n_r / n$$

n_c = součet hodnot ve sloupci
 n_r = součet hodnot v řádku
 n = celkový počet skutečných hodnot

Vzorec č. 1: Výpočet očekávaných hodnot

Poté bylo přistoupeno k výpočtu chí-kvadrát testu, který popisuje vzorec 2. Ten nám odpoví na otázku, s jakou pravděpodobností bychom mohli obdržet pozorovaná data, či data stejně nebo i více popírající nulovou hypotézu – za předpokladu, že je nulová hypotéza pravdivá. Tuto pravděpodobnost nazýváme dosažená hladina významnosti statistického testu (p - hodnota) (Skalská, 2013). Vysoká p – hodnota, například okolo 10%, značí, že je vysoká šance získat obdobná data, jako jsou naše, pokud bude platit nulová hypotéza. Nelze tedy nulovou hypotézu vyloučit. Naopak, je-li p – hodnota menší než 0,1%, je nemožné, aby naše rozdělení dat vzniklo pouze náhodou, nulová hypotéza je tedy téměř nemožná. Je však nezbytné určit, kdy už hypotéza neplatí a my můžeme přijmout její alternativu. K tomuto rozhodnutí slouží mezní hodnota, tzv. hladina významnosti. Pokud je p – hodnota menší než zvolená mez, nulovou hypotézu zamítneme. Obvykle se volí 5% hladina významnosti. Jinými slovy – pokud je možné určitý výsledek dostat méně často než v 1 z 20 případů, zamítáme dosud platnou nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu novou (Zvárová, 2011).

Výpočet byl proveden pomocí funkce CHITEST v programu MS Excel, při které byly do příslušných polí zadány skutečné a očekávané hodnoty. Výsledkem funkce je tzv.

p hodnota, tedy dosažená hladina významnosti statistického testu. Tuto hodnotu jsme následně porovnali s hladinou statistické významnosti 0,05. Pokud byla p – hodnota menší, nulovou hypotézu bylo možné zamítnout a my jsme přijali její alternativu. V opačném případě, pokud byla p – hodnota větší než 0,05, platí nulová hypotéza a statistický výsledek není významný.

Pokud jsme zjistili, že mezi proměnnými existuje jistá závislost, bylo nutné zjistit, jak významná tato závislost je. K tomu byl využit tzv. Cramerův koeficient, který popisuje vzorec č. 2.

$$V = \sqrt{\frac{X^2}{n(m-1)}}$$

x^2 = chí-kvadrát
 n = celkový počet skutečných hodnot
 m = počet řádků či sloupců (zvolíme menší číslo)

Vzorec č. 2: Výpočet Cramerova koeficientu

K jeho výpočtu je nezbytné zjistit hodnotu x^2 , výpočet chí-kvadrát znázorňuje vzorec č. 3. Tu získáme využitím funkce CHIINV v programu MS Excel po dosažení p – hodnoty a příslušných počtů volnosti do nabídnutého pole. Stupně volnosti zjistíme pomocí vzorce č. 4.

$$\chi^2 = \sum \frac{(O-E)^2}{E}$$

O = Skutečné hodnoty
 E = Pozorované hodnoty

Vzorec č. 3: Výpočet chí-kvadrát

$$df = (r-1)*(c-1)$$

r = počet řádků
 c = počet sloupců

Vzorec č. 4: Výpočet stupňů volnosti

Pokud se konečná hodnota Cramerova koeficientu blíží 0, závislost mezi proměnnými je malá, tedy nepoužitelná. Naopak čím je hodnota blíže k číslu 1, tím je závislost významnější. Dle Chráska (2007) je možné výsledky korelačního koeficientu zhodnotit následovně (Obr č. 4).

Koeficient korelace	Interpretace
$ r = 1$	naprostá závislost (funkční závislost)
$1,00 > r \geq 0,90$	velmi vysoká závislost
$0,90 > r \geq 0,70$	vysoká závislost
$0,70 > r \geq 0,40$	střední závislost
$0,40 > r \geq 0,20$	nízká závislost
$0,20 > r \geq 0,00$	slabá (nepoužitelná) závislost
$ r = 0$	naprostá nezávislost

Obr č. 4: Interpretace hodnot korelačního koeficientu (Chráska, 2007)

5.6 Vyhodnocení mapové části

K vyhodnocení údajů z mapové části dotazníku byl použit software ArcGIS 10.3. Z důvodu velkého množství bodů, které zobrazovaly stejná místa, jsme nejprve totožné body sloučili pomocí programu editace. Tím se mapové výstupy staly přehlednější.

Jako první podklad byla vždy zvolena ortofoto mapa České republiky, která byla připojena prostřednictvím prohlížečské služby WMS. Služba je volně přístupná na stránkách Geoportál ČÚZK. Jako další podklad jsme vytvořily vrstvy barevně odlišných zón, pomocí kterých můžeme snáze identifikovat, v jaké vzdálenosti od středu města obyvatelé nejčastěji vnímají hodnoty krajiny. Zóny jsou rozlišeny vzdáleností 2 km, pouze u výstupu, který zobrazuje všechna místa, jsme zvolili vzdálenost 10 km.

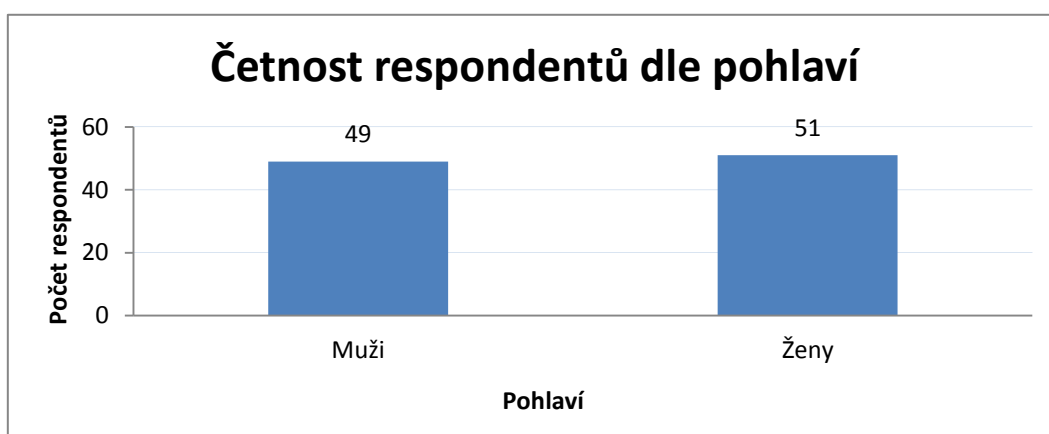
Data pro zvolené trasy a místa byla z důvodu přehlednosti zpracovávána zvlášť. Pro obě skupiny byly vytvořeny 4 mapové výstupy (příloha číslo 6). První výstup zobrazuje všechny zadané trasy, respektive místa, druhý výstup znázorňuje body ve vzdálenosti do 6 km od středu města. Další výstup znázorňuje zadané hodnoty 2 km od centra, především tedy ve veltruském Parku. Body jsou zde zobrazeny se svým názvem. Poslední mapový podklad je shodný s předchozím, k bodům je však přiřazena informace o počtu osob, které zmíněný bod uvedly. Tím získáme informaci, jaké hodnoty jsou v krajině zvláště oblíbené

6. VÝSLEDKY

Pomocí dotazníkového šetření jsme nasbírali 100 řádně dokončených dotazníků, z toho 95 z nich bylo sesbíráno v terénu a 5 z nich prostřednictvím internetového dotazování. Část vyhodnocení pracuje s otázkami, u kterých bylo možné zadat více odpovědí, počet zpracovávaných údajů je proto navýšen. Pokud se tak stalo, vždy je tato informace u vyhodnocení uvedena.

6.1 Sociodemografické údaje

Mezi oslovenými respondenty bylo 49 % mužů a 51 % žen (Obr č. 5).

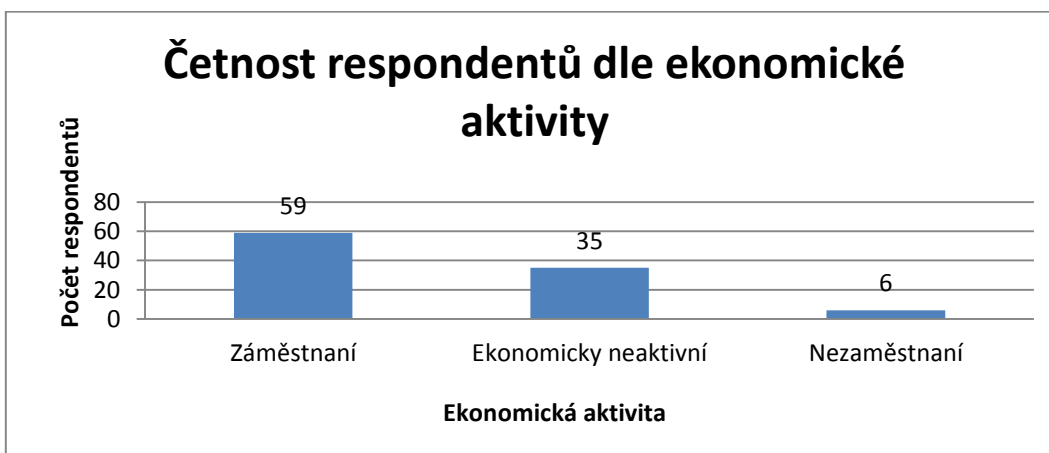

Obr č. 5: Četnost respondentů dle pohlaví

Převažující skupinou dotázaných dle ekonomické aktivity byli zaměstnaní v počtu

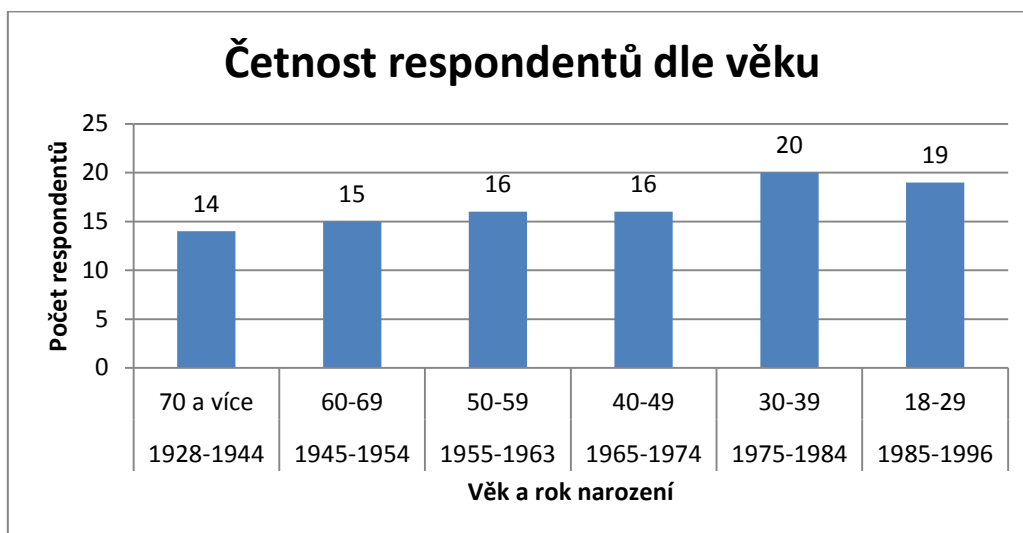
59 % respondentů. Další skupinou byly ekonomicky neaktivní, v ní bylo 35 % dotázaných.

Skupina nezaměstnaných tvořila 6 % z celkového počtu oslovených obyvatel (Obr č. 6).

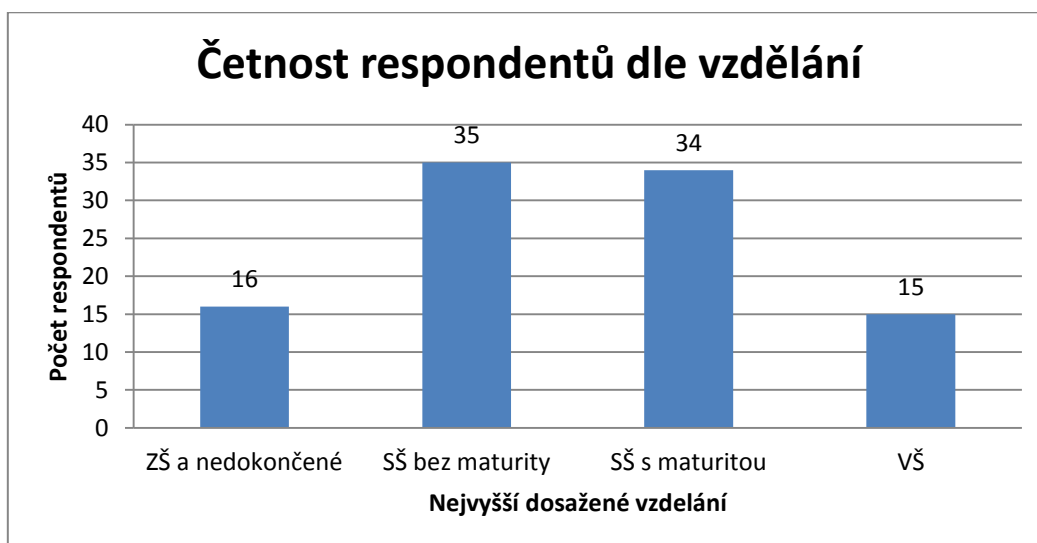
Obr č. 6: Četnost respondentů dle ekonomické aktivity

Respondenti byli rozděleni dle věku do šesti skupin. Nejvíce byla zastoupena věková skupina 30 – 39 let, kterou tvořilo 20 % respondentů. Dále 19 % dotázaných bylo ve věku 18 – 29 let. 16 % účastníků šetření bylo zjištěno v kategoriích 40 – 49 let a 50 – 59 let. 15 % dotázaných představovalo věk 69 let a nejméně, 14 % respondentů, bylo ve věkové skupině 70 let a více let (Obr č. 7).

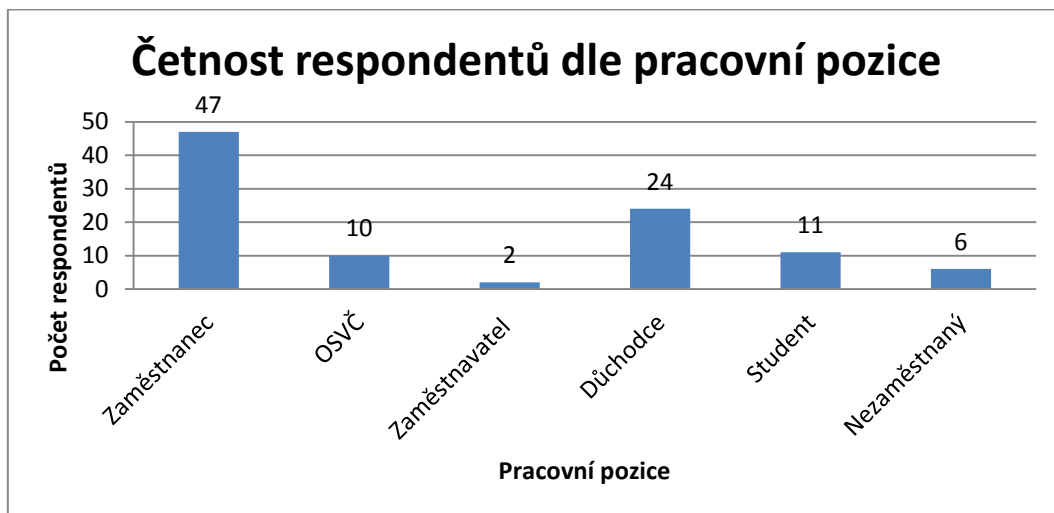
Obr č. 7: Četnost respondentů dle věku

Co se týče rozdělení respondentů dle dosaženého vzdělání, převažovalo středoškolské vzdělání s maturitou nad středoškolským vzděláním bez maturity o jedno procento (35 %: 34 %). Vysokoškolské vzdělání bylo uvedeno 15 % respondenty a u 16 % dotázaných bylo dosaženo pouze základního vzdělání (Obr č. 8).

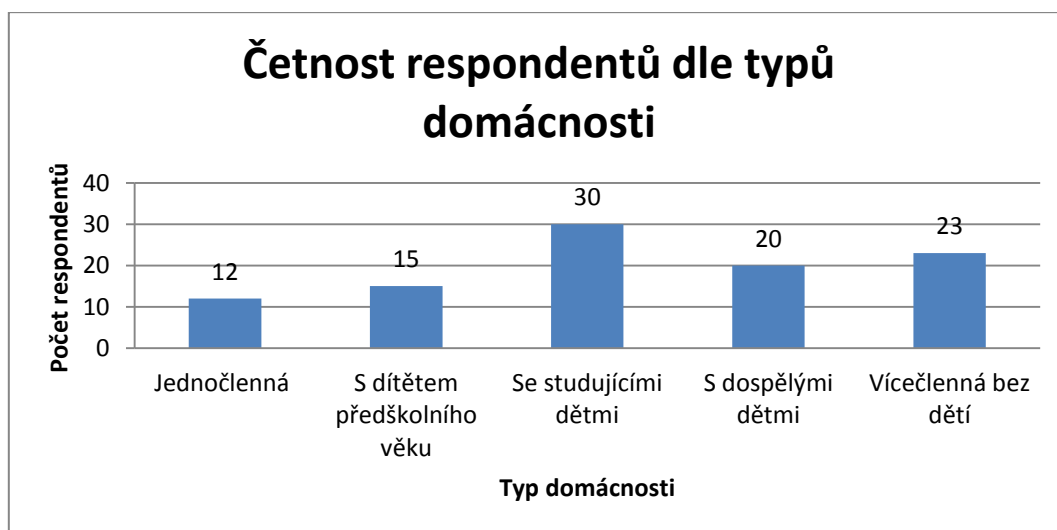
Obr č. 8: Četnost respondentů dle vzdělání

Četnost respondentů dle pracovní pozice byla rozdělena do 6 skupin. Nejčastěji zmiňovanou pozicí byl zaměstnanec, celkem u 47 % dotázaných. Další významnou skupinou byla pracovní pozice důchodců - 24 % respondentů. Do další skupiny patřili studenti - 11 % respondentů, lidé pracující jako OSVČ - 10 % respondentů. Zaměstnavatelé tvořili 2 %. Skupina nezaměstnaných představovala 6 % z celkového počtu účastníků (Obr. č. 9).

Obr. č. 9: Četnost respondentů dle pracovní pozice

Nejvíce respondentů žije v domácnosti se studujícími dětmi - 30 %. Významný počet dotázaných uvedlo žití ve vícečlenné domácnosti bez dětí - 23 %. Další žití v domácnosti s dospělými dětmi - 20%. V domácnosti s dítětem předškolního věku žije 15 % respondentů a v jednočlenné domácnosti 12 % dotázaných (Obr. č. 10).

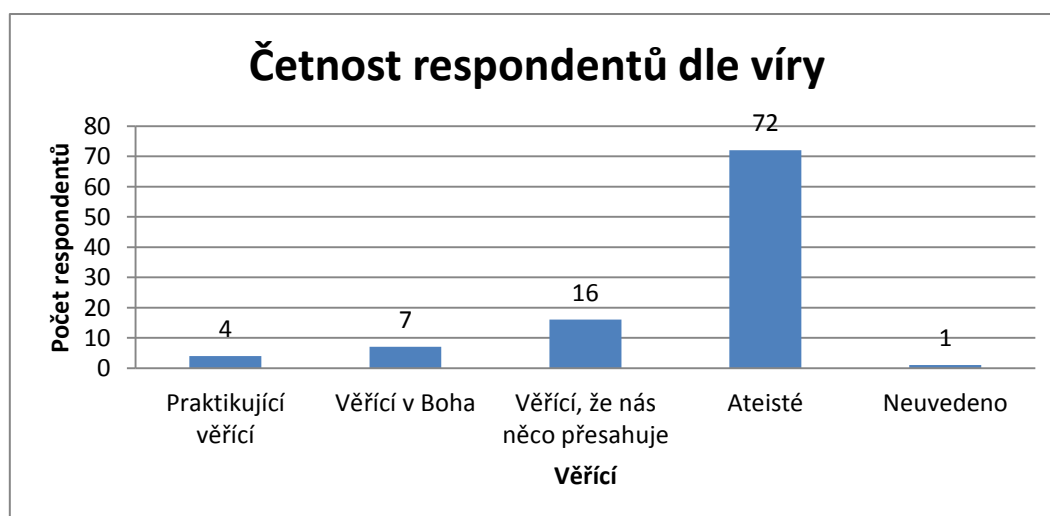
Obr. č. 10: Četnost respondentů dle typů domácnosti.

Na otázku, zda jsou respondenti členy ve sdružení či neziskové organizaci, uvedlo 80 % dotázaných, že nejsou. Zbýlých 20 % účastníků šetření je členem alespoň jedné, ale i více, sdružení či neziskové organizace. Následující tabulka zaznamenává přehled sdružení a organizací, které zmínili místní občané při dotazování (Tab č. 2).

Název sdružení či organizace	Počet zmínek
TJ Sokol Veltrusy	6
OB Veltrusy - Obec Baráčníků	2
RC Havránek	2
Atletický Fotbalový Klub Veltrusy	1
Česká strana sociálně demokratická	1
Občanské sdružení Veltrusy	1
Pěvecký sbor	1
ASPV Veltrusy	1
Redakční rada	1
Sboru dobrovolných hasičů Veltrusy	1
SRPŠ ZŠ Veltrusy	1
Svaz umělců	1
Zahradkáři Veltrusy	1
Základní kynologická organizace Mělník - Město	1
Dvořákova Společnost v Praze	1
Český svaz včelařů	1

Tab č. 2: Sdružení a organizace zmíněné při dotazování obyvateli Veltrus

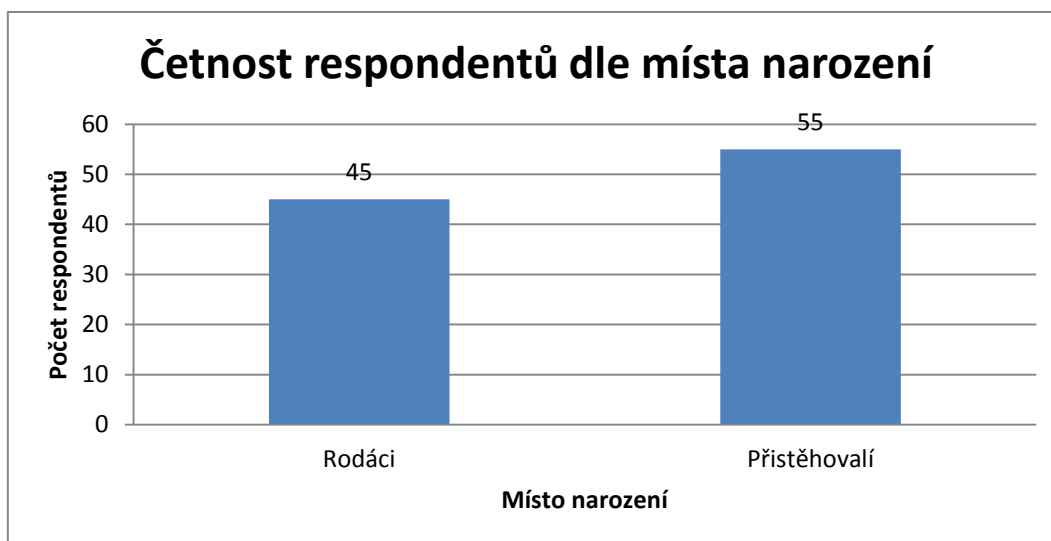
Víru v boha potvrdilo 7 %. Další skupinu tvořili praktikující věřící - 4 %. 16 % dotázaných bylo uvedeno ve skupině obyvatel věřících, že nás něco přesahuje. Převážná část respondentů - 72 % jsou ateisté (Obr č. 11).

Obr č. 11: Četnost respondentů dle víry

6.2 Vztah obyvatel k Veltrusům a jejich okolí

Mezi účastníky šetření bylo 45 % rodáků a 55 % přistěhovalých (Obr č. 12).

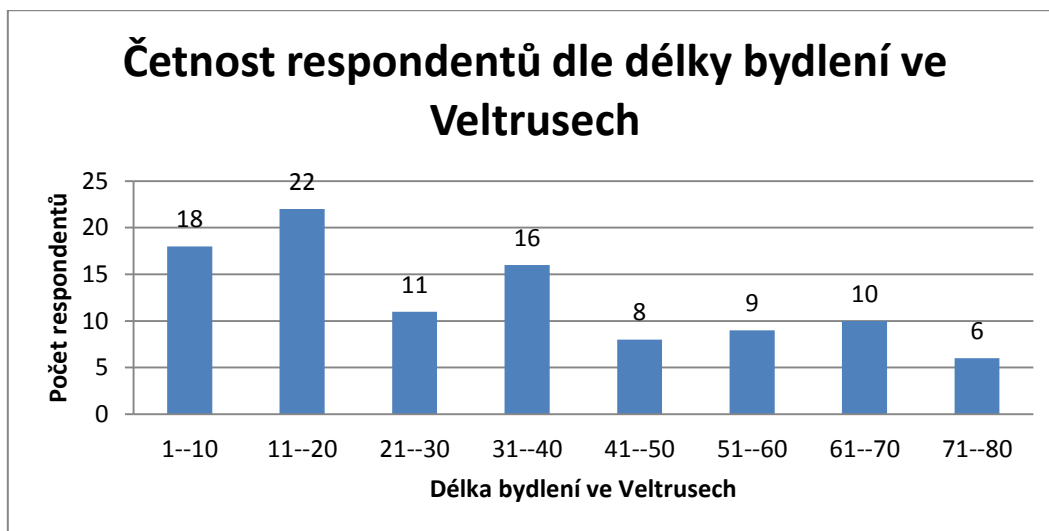
Obr č. 12: Četnost respondentů dle místa narození

Nejčastějším důvodem pro přestěhování byla rodina, tento údaj uvedlo 24 % respondentů. Významným důvodem je také vlastnictví domu, bytu či pozemku a to u 13 % dotázaných. 5 % respondentů se přistěhovalo kvůli práci, 4 % dotázaných volilo stěhování kvůli blízké přírodě. Pouze 1 % respondentů se stěhovalo za přáteli (Obr č. 13).

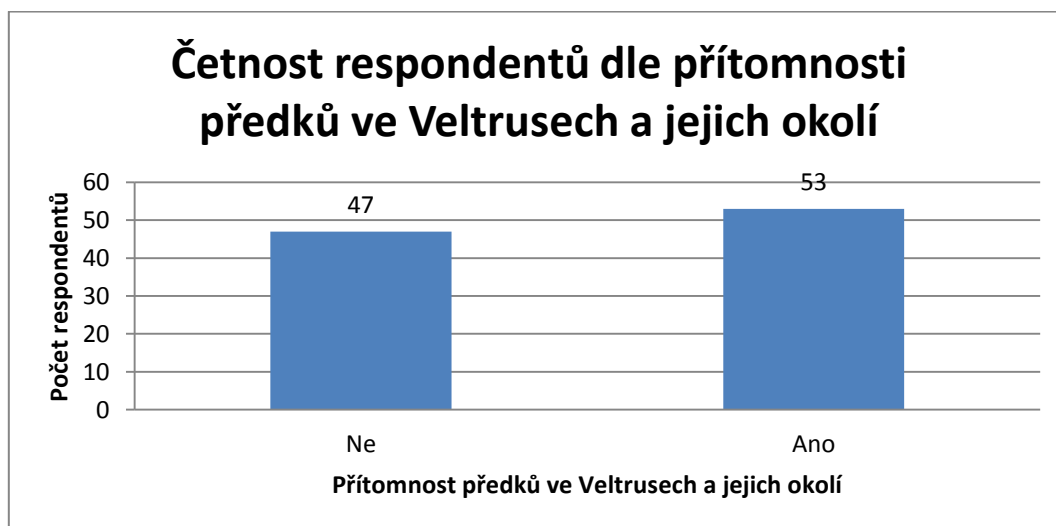
Obr č. 13: Četnost respondentů dle důvodu přistěhování

Nejvíce - 22 % obyvatel bydlí ve Veltrusech již 11-20 let. Druhou nejpočetnější skupinu tvoří obyvatelé žijící v obci 1-10 let, jedná se o 18 % místních. Následují obyvatelé žijící v daném místě 31-40 let, tvoří 16 % skupinu. Nejméně, 6 %, respondentů žije v obci již 71-80 let (Obr č. 14).

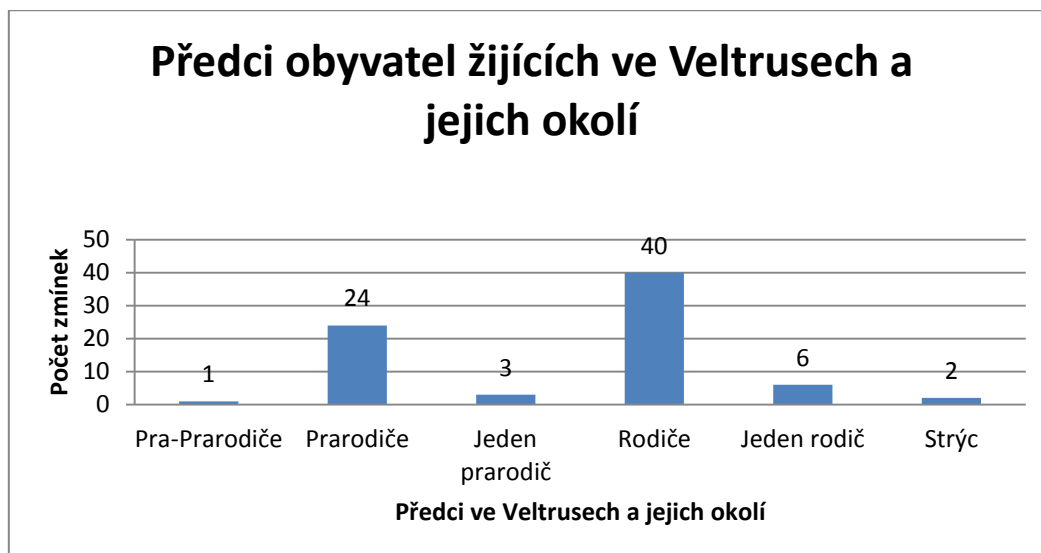
Obr č. 14: Četnost respondentů dle délky bydlení ve Veltrusech

U respondentů převažují obyvatelé - 53%, kteří mají ve Veltrusech nebo jejich okolí předky (Obr č. 15).

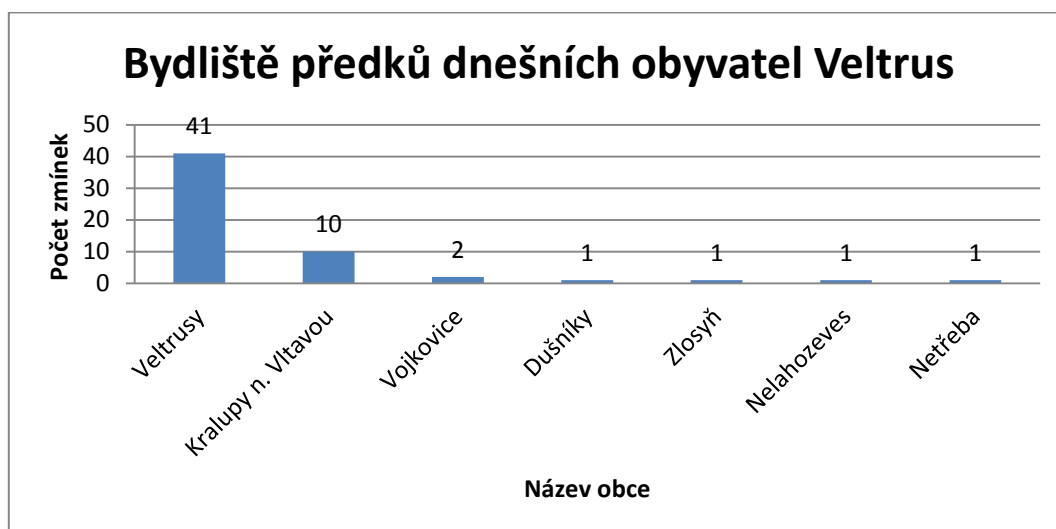
Obr č. 15: Četnost respondentů dle přítomnosti předků ve Veltrusech a jejich okolí

Při dotazu na příbuzné, žijících ve Veltrusech, mohli obyvatelé zvolit více odpovědí. Nejčastěji byli jmenováni rodiče. Druhou nejpočetnější skupinu tvořili prarodiče. Alespoň jednoho rodiče jmenovalo 6 respondentů, 3 pak alespoň jednoho prarodiče. 2 místní měli ve Veltrusech a jejich okolí strýce, 1 obyvatel pak dokonce pra-prarodiče (Obr. č. 16).

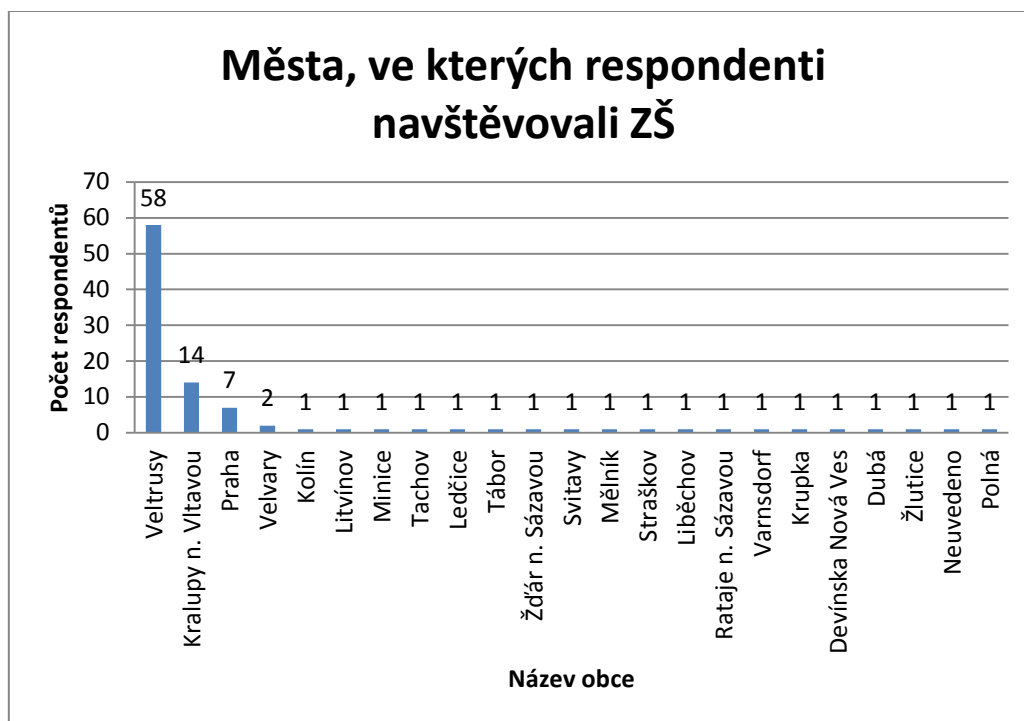
Obr. č. 16: Předci obyvatel žijící ve Veltrusech a jejich okolí

Nejčastěji pocházeli jmenovaní předci z Veltrus, označeni byli ve 41 případech. Další skupinu tvořili příbuzní z Kralupy nad Vltavou, ti byli zmíněni v 10 případech. 2 předci pocházeli z Vojkovic. Po jednom pak z Dušníků, Zlosyně, Nelahozevsi a vesnice Netřeba (Obr. č. 17).

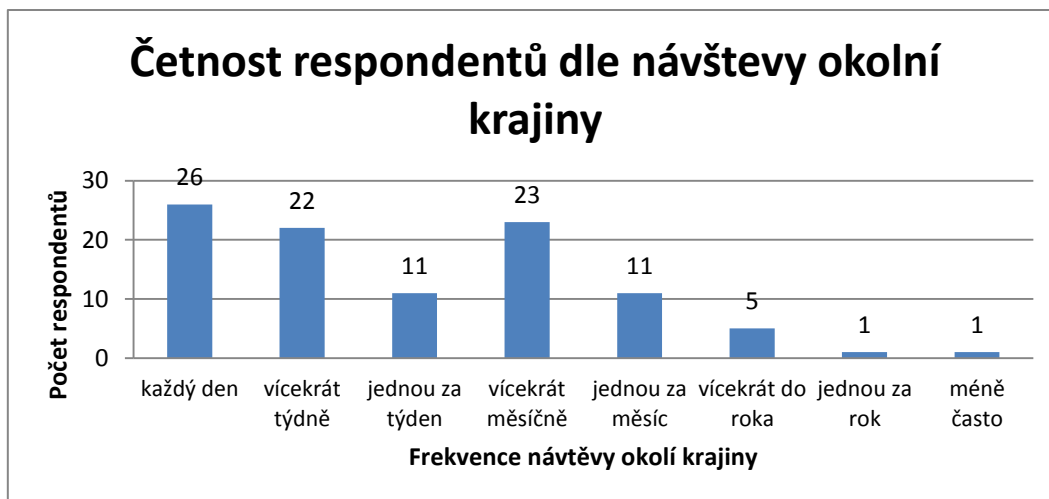
Obr. č. 17: Bydliště předků dnešních obyvatel Veltrus

Obyvatelé nejčastěji uváděli, že v dětství navštěvovali základní školu ve Veltrusech - 58 % obyvatel. Další skupinu tvořili absolventi základní školy v Kralupech nad Vltavou. Třetí nejčastější skupinou byli žáci základních škol v Praze, 7% (Obr č. 18).

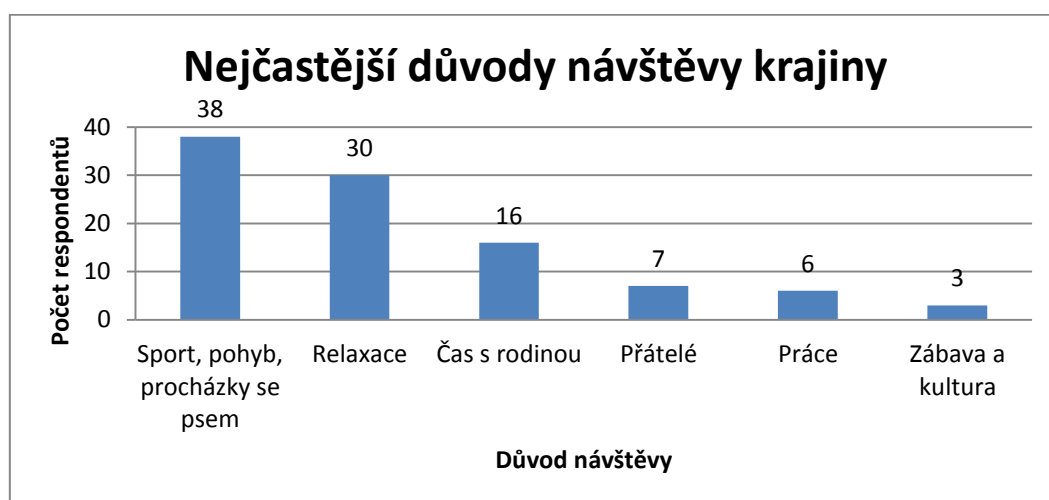
Obr č. 18: Místa, ve kterých respondenti navštěvovali ZŠ

Na otázku, jak často chodíte nebo jezdíte mimo město v okolí Veltrus, odpověděli respondenti následovně. Každý den vyráží mimo město 26 % dotázaných, vícekrát týdně bylo uvedeno u 22 % dotázaných a alespoň jednou týdně u 11% místních. Vícekrát za měsíc vyrazí ven 23% občanů, alespoň jednou za měsíc pak 11%. Pouze několikrát ročně navštíví okolí Veltrus 5% obyvatel. Ti, kteří do přírody chodí jednou ročně, zastupují 1%, stejně jako ti, jež navštěvují okolí méně často než jednou ročně (Obr č. 19).

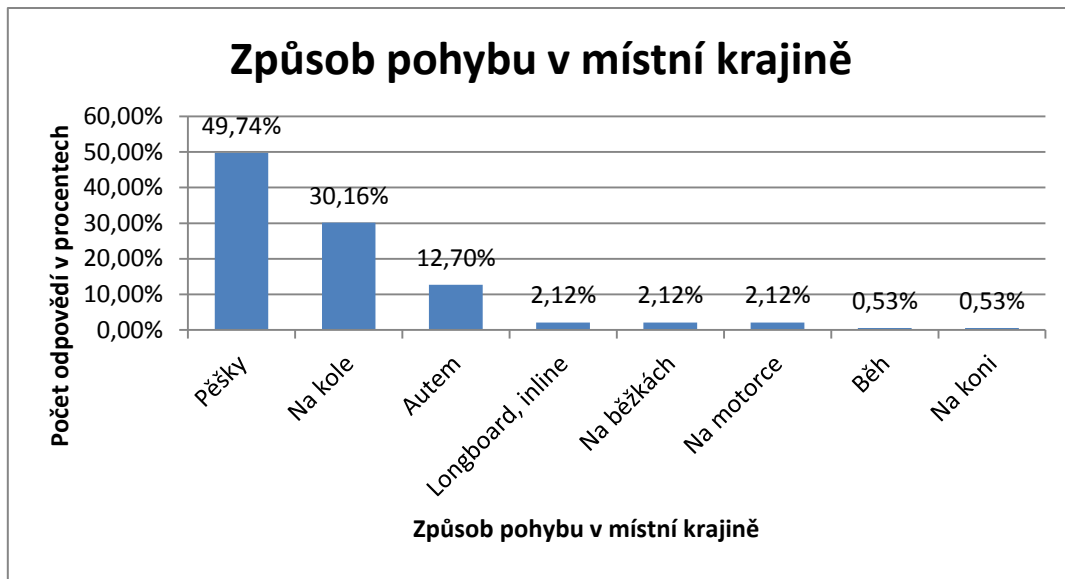
Obr. č. 19: Četnost respondentů dle návštěvy okolní krajiny

Účastníci byli dále dotazováni, proč navštěvují okolní krajinu nejčastěji. Nejčastěji obyvatelé navštěvují své okolí z důvodu sportování a zdravého pohybu – například se psem, 38 %, 30 % obyvatel využívá krajinu z důvodu relaxace a 16 % místních pak přírodu vnímá jako místo, kde mohou strávit chvílky se svojí rodinou (Obr. č. 20).

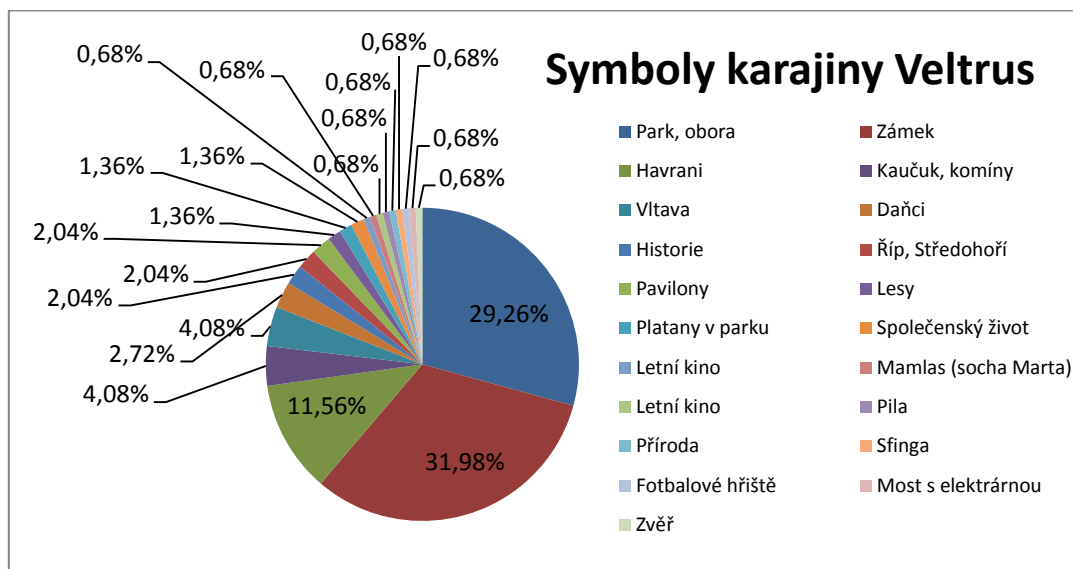
Obr. č. 20: Nejčastější důvody návštěvy krajiny

Další otázka souvisela se způsobem pohybu v krajině v okolí Veltrus. Po procentuálním vyhodnocení všech 181 odpovědí od 100 účastníků dotazníkového šetření, získáme následující graf. Nejvíce respondentů se v krajině pohybuje pěšky - 49,74 %. Dalším nejčastějším způsobem pohybu v krajině byla jízda na kole - 30,16 %, následuje jízda autem s 12,70 % (Obr. č. 21).

Obr. č. 21: Způsob pohybu v místní krajině

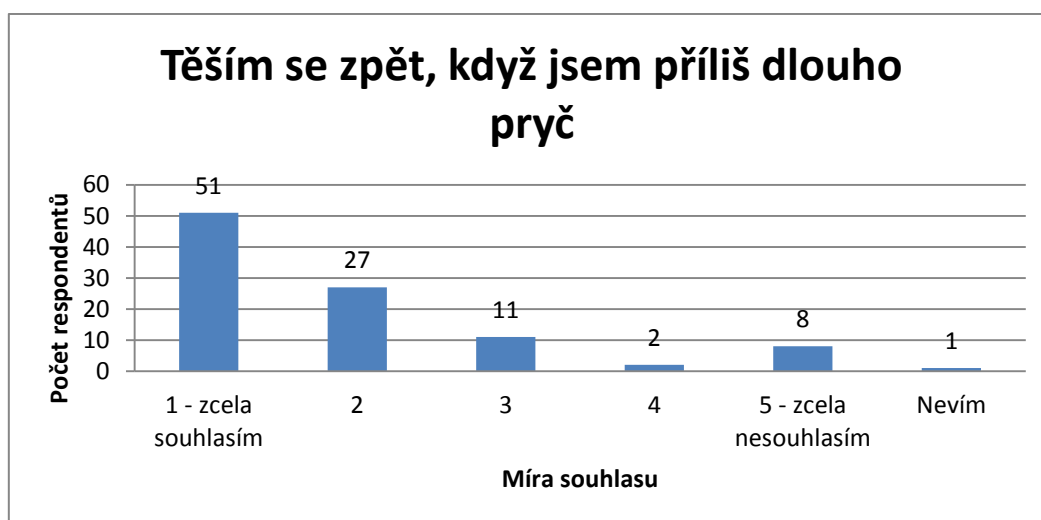
Následující dotaz zjišťoval, co obyvatelé obce vnímají jako symbol či symboly krajiny Veltrus. Počet odpovědí nebyl omezen, vyhodnoceno bylo 147 odpovědí od 100 obyvatel. Výsledek znázorňuje níže uvedený graf. 31,98 % občanů vnímá jako symbol města Veltruský zámek. Druhým nejčastěji zmiňovaným symbolem byl park - 29,26 %. 12 % místních pak jako dominantní symbol vnímá havrany (Obr. č. 22).

Obr. č. 22: Symboly krajiny Veltrus

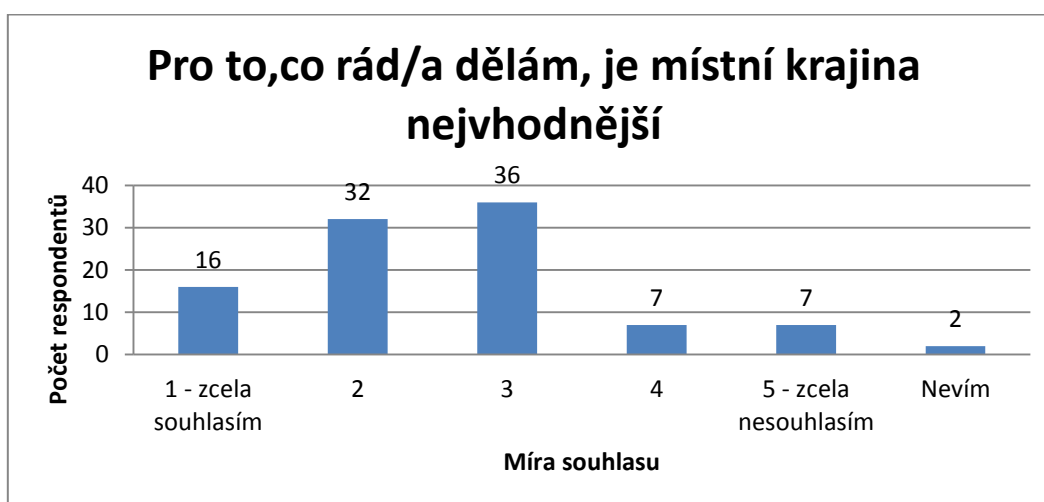
6.3 Vztah obyvatel ke krajině Veltrus a okolí

Pokud byli obyvatelé dotazováni, zda se těší zpátky do Veltrus, jejich nejčastější odpověď byla známka 1 – zcela souhlasím u 51 % respondentů. Druhou nejčastější odpovědí byla známka 2 – spíše souhlasím - 27 % dotázaných. Ani souhlas, ani nesouhlas pak vyjádřilo 11 % obyvatel. Ostatní odpovědi zahrnovaly 11 % obyvatel (Obr č. 23).

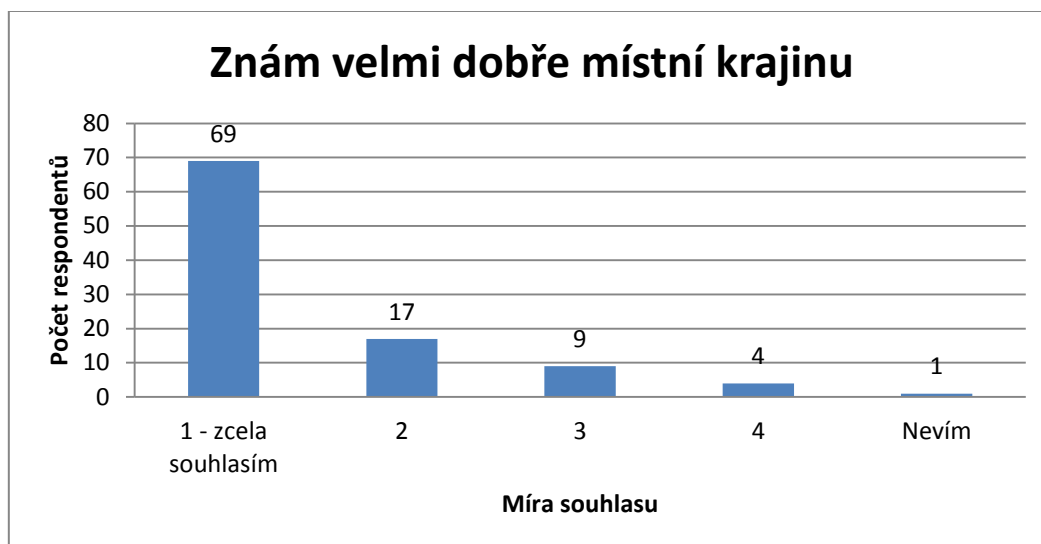
Obr č. 23: Těším se zpět, když jsem příliš dlouho pryč

Při dotazu na vhodnost krajiny převažovala odpověď, nevyjadřující souhlas ani nesouhlas. Tak odpovědělo 36 % dotázaných. 32 % místních pak s tvrzením spíše souhlasilo. Třetí nejčastější odpovědí byl pak jasný souhlas, ten potvrdilo 16 % obyvatel (Obr č. 24).

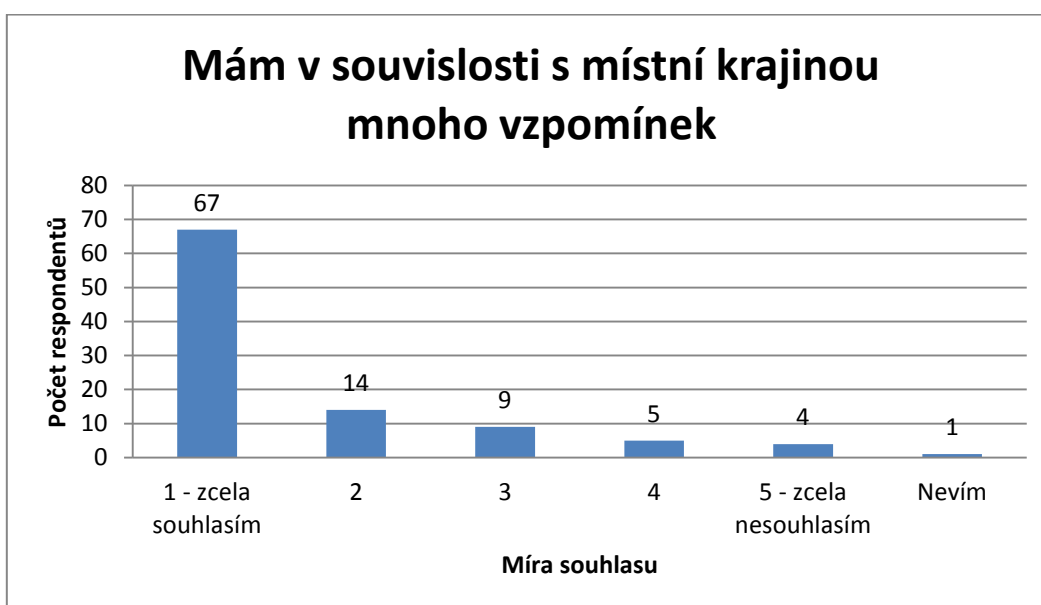
Obr č. 24: Pro to, co rád/a dělám, je místní krajina nejvhodnější

Další otázka zjišťovala, zda obyvatelé dobře znají krajinu Veltrus. Jasný souhlas potvrdilo 69 % dotázaných. 17 % pak spíše souhlasilo s tvrzením. Ani souhlas, ani nesouhlas vyjádřilo 9 % oslovených. Ostatní obyvatelé tvořili 5% z celkového počtu (Obr č. 25).

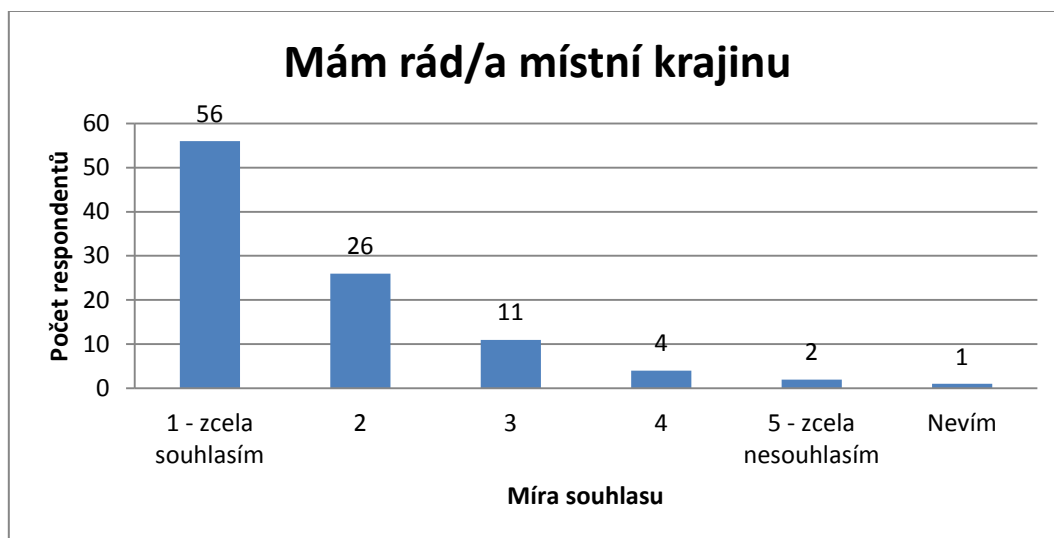
Obr č. 25: Znám velmi dobře místní krajinu

Dále místní obyvatelé potvrzovali, zda mají hodně vzpomínek spojených s Veltrusy. 67 % oslovených zcela souhlasilo, 14 % z nich pak spíše souhlasilo. 9 % z nich nevyjadřovalo ani souhlas, ani nesouhlas. Zbylé hlasy tvořily 10 % z celkového součtu (Obr č. 26).

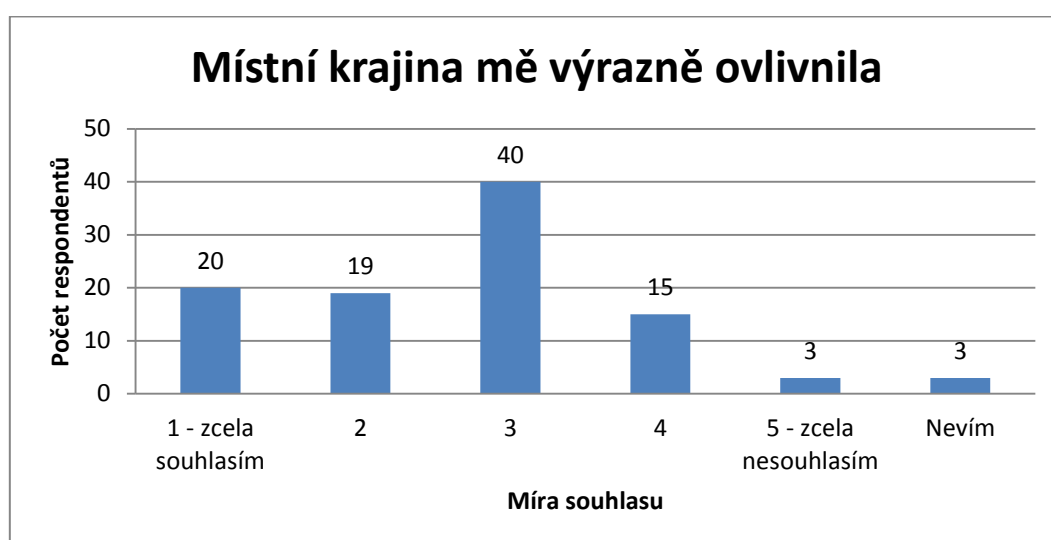
Obr č. 26: Mám v souvislosti s místní krajinou mnoho vzpomínek

V dotazu, zda mají rádi místní krajinu, odpovědělo 56 % respondentů, že zcela souhlasí. 26 % z nich pak spíše souhlasilo. Ani souhlas, ani nesouhlas pak vyjádřilo 11 % dotázaných. Zbylé odpovědi zahrnovaly 7 % obyvatel (Obr č. 27).

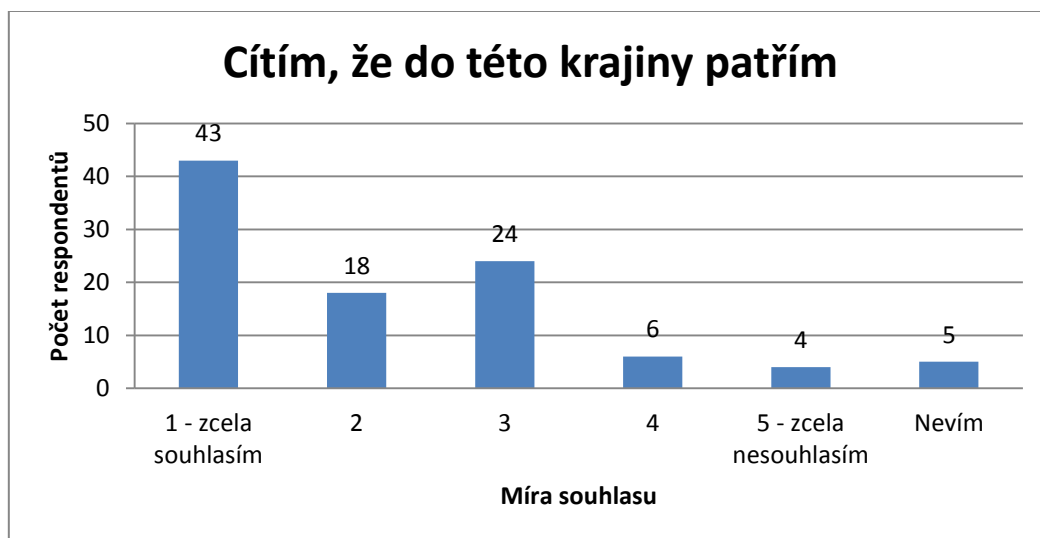
Obr č. 27: Mám rád/a místní krajinu

Další dotaz sledoval, zda se obyvatelé cítí ovlivnění místní krajinou. Ani souhlas, ani nesouhlas vyjádřilo 40 % místních. Zcela souhlasilo 20 %, spíše souhlasilo 19 % respondentů. Zbylou skupinu tvořilo 21 % obyvatel (Obr č. 28).

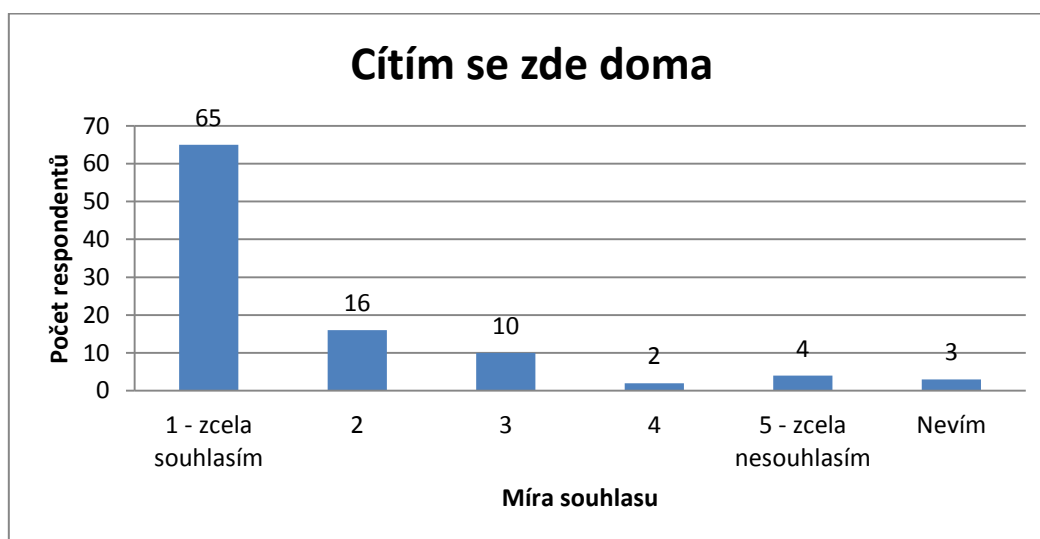
Obr č. 28: Místní krajina mě výrazně ovlivnila

Pokud byli obyvatelé dotazováni, zda cítí, že do krajiny v okolí Veltrus patří, 43 % z nich zcela souhlasilo. Ani souhlas, ani nesouhlas vyjádřilo 24 % z nich. Spíše souhlasilo pak 18 %. Zbylé odpovědi tvořily 15 % (Obr č. 29).

Obr č. 29: Cítím, že do této krajiny patřím

Na otázku, zda se obyvatelé cítí ve Veltrusech doma, odpovědělo kladně a zcela souhlasilo 65 % dotázaných. 16 % z nich pak spíše souhlasilo, 10 % nevyjádřilo souhlas ani nesouhlas. Ostatní odpovědi tvořily 9 % z celkového počtu (Obr č. 30).

Obr č. 30: Cítím se zde doma

6.4 Výsledky hodnocených pracovních hypotéz

Výsledky hodnocení hypotéz

Tabulka zobrazující přijaté pracovní hypotézy je uvedena v příloze č. 3. Při vyhodnocování byla pro větší přehlednost data rozdělena do devíti skupin – pohlaví, věk, vzdělání, ekonomická aktivita, předci, rodáci, délka života v obci, počet zadaných hodnot a frekvence návštěv krajiny. V každé skupině byly hodnoceny shodné proměnné. Výjimku tvořila skupina Frekvence návštěv krajiny, která byla hodnocena pouze v 9 bodech z 10 z důvodu nemožnosti posouzení stejných proměnných (příloha číslo 2). V kapitole diskuse naleznete podrobnější komentář k vyhodnoceným výsledkům.

Vztah obyvatel obce a jejich okolí je ovlivněn následujícími skutečnostmi.

Být místním člověkem

Pokud se ptáme, zda se obyvatelé cítí být *místními* neboli *místním člověkem*, je jejich odpověď rozdílná dle pohlaví (příloha 4.1), přijatá hypotéza je na hranici slabé a nízké závislosti mezi proměnnými. Dále pocit být *místním* souvisí se skutečností, zda se respondenti v obci narodili (příloha 4.2) a s jejich délkou života ve Veltrusech (příloha 4.3) - obě přijaté hypotézy mají nízkou závislost.

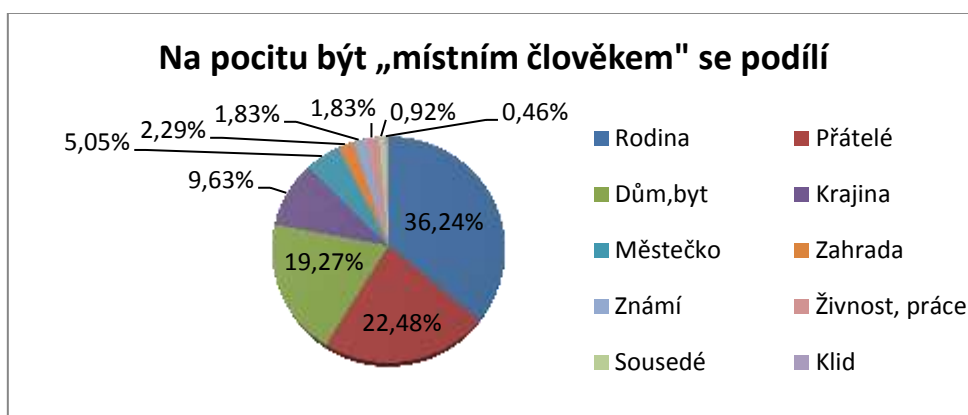
Většina obyvatel se cítí *být místními*, můžeme proto tvrdit, že lidé jsou ztotožnění s místem, kde žijí. Vyšší míru identifikace však najdeme u mužů než u žen. Velký rozdíl byl také zaznamenán u rodáků, kteří se *místními* cítí častěji než přistěhovalí. Nakonec byla závislost nalezena i u délky života v obci – lidé žijící v obci déle než 10 let potvrdili, že se častěji cítí *být místním člověkem*.

Za *místní* se tak považuje 93,88% mužů a 80,39 % žen.

- U rodáků pocit být *místními* vnímá 97,78 % z nich. U přistěhovalých občanů je pak pocíťován u 78,18 % případů.
- Nejméně se cítí *místními* lidé, kteří v obci žijí do deseti let – pouze v 66,67 % případech. Vyšší hodnoty byly zjištěny u obyvatel žijících ve Veltrusech dlouhodobě – 93, 94 % při délce života v obci jedenáct až třicet let, 89,8 % při délce pobytu třicet jedna až osmdesát let.

Obyvatelé byli také dotazováni na to, co se podílí na pocitu být *místním člověkem*. Na výběr měli osm odpovědí, případně mohli doplnit vlastní. Zaškrtnout bylo možné 1 – 3 odpovědi a seřadit je dle důležitosti (viz příloha č. 1). Z výsledků je patrné, že pocit být *místním* podporují utvořené vztahy a vlastnictví majetku v obci. Tento pocit tak spíše souvisí se ztotožněním se s komunitou v daném místě než se vztahem k fyzické charakteristice krajiny (Obr č. 31).

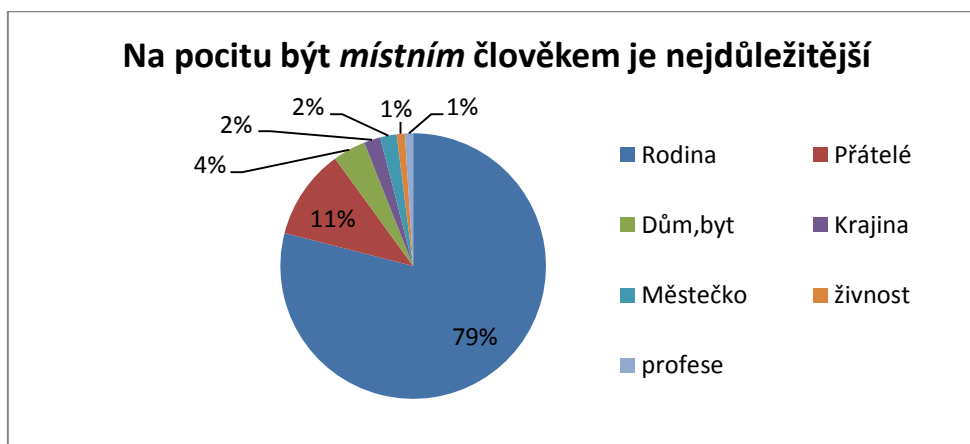
- Pokud zhodnotíme dohromady všech 218 odpovědí od 100 respondentů bez ohledu na pořadí důležitosti, získáme následující graf. Z něho je patrné, že nejčastěji je pro pocit sounáležitosti důležitá přítomnost rodiny – 36,24 %, přátel – 22,48 % a bydlení 19,27 %

Obr č. 31: Na pocitu být *místním člověkem* se podílí

Vyhodnocením odpovědí, zvolených jako nejdůležitější, získáme následující graf (Obr č. 32).

- Zde se na pocitu být *místním* podílela rodina v 79 %, přítomnost přátel hrálo roli v 11 % a bydlení ve 4 %.

Obr č. 32: Na pocitu být *místním člověkem* je nejdůležitější

Frekvence návštěv

Při dotazu, jak často navštěvují občané Veltrus okolí svého města, se odpovědi lišily podle pohlaví (příloha 4.4) a vzdělání (příloha 4.5). Obě potvrzené hypotézy mají nízkou závislost. Do statistického hodnocení byli zahrnuti pouze obyvatelé, kteří navštěvovali okolí svého bydliště alespoň jednou měsíčně – 93 lidí ze 100. K tomuto kroku jsme přistoupili z důvodu požadavku na minimální počet hodnot u zvolené metody vyhodnocení. Sloučení do jedné kategorie nebylo z hlediska významové šíře odpovědí možné.

Bylo zjištěno, že krajinu častěji navštěvují ženy a vzdělanější obyvatelé, obvykle každý den nebo alespoň jednou týdně.

- Ženy nejčastěji odpovídaly, že navštěvují okolí města každý den – 39,58 % z nich. Alespoň jednou či vícekrát týdně se pak vydá do okolí Veltrus 35,42 % žen. Alespoň jednou měsíčně či několikrát za měsíc navštíví okolí města 25 % z nich.
- Muži naopak nejčastěji uvedli, že okolí navštěvují jednou či vícekrát měsíčně – 48,89 % případů. Jednou či častěji v týdnu navštíví okolí města 35,56 % mužů, každý den pak pouze 15,56 % z nich.
- Absolventi vysoké a střední školy, pomaturitní nástavby a vyšší odborné školy navštěvovali v 41,86 % případech okolní krajinu každý den. Alespoň jednou či vícekrát za týden vyrazilo do okolí 30,23 % z nich. Pouze jednou či vícekrát měsíčně navštívilo krajinu 27,91 % dotázaných z této skupiny.
- Naproti tomu respondenti se základním vzděláním a výučním listem navštěvovali okolí bydliště nejčastěji jednou či vícekrát měsíčně – 44 % odpovědí, alespoň jednou či častěji v týdnu okolí navštěvovalo 40 % z nich. Každý den pak vyrazilo do krajiny Veltrus 16 % obyvatel zařazených do této skupiny.

V následujících otázkách byli obyvatelé dotazováni na jejich vztah ke krajině v okolí Veltrus. Odpověď mohli zvolit na stupnici 1 – zcela souhlasím až 5 – zcela nesouhlasím. Pokud využili možnosti odpovědět – nevím, nebyla jejich odpověď započítána do hodnocení.

Zvolené otázky byly opět porovnávány s těmito parametry - Pohlaví, Věk, Vzdělání, Ekonomická aktivita, Předci, Rodáci, Délka života v obci, Počet zadaných hodnot a Frekvence návštěv krajiny. U dotazů na oblíbenost krajiny, míru ovlivnění krajinou a vhodnost krajiny pro oblíbenou činnost místních nebyla nalezena souvislost s žádnými hodnocenými parametry.

Těším se zpět

Těšení se zpět, pokud jsou obyvatelé dlouho pryč, záleží na věku (příloha 4.6) a pohlaví (příloha 4.1). U obou hypotéz byla zjištěna nízká závislost.

Muži se častěji než ženy těší domů.

- Muži volili známku 1 – zcela souhlasím – u 66,67 % případů. U žen tuto možnost vybralo pouze 37,25 % z nich. Znamku 2 nebo 3 zvolilo naopak nejvíce žen – 56,86 %, u mužů to bylo 18,75 %. Hodnotu 4 nebo 5 pak zvolilo 14,58 % mužů a 5,88 % žen.

Pokud se zaměříme na věk, největší vazbu k místu vykazují respondenti narození v letech 1955-1974. Pro vyhodnocení vztahu věku a těšení se zpět do krajiny byly obyvatelé rozřazeni do tří skupin dle data/roku narození.

- První skupina narozená mezi lety 1928-1954 zvolila známku číslo 1 u 51,72 % případů, hodnotu 2 zvolilo 27,59 % účastníků a hodnotu 3, 4 nebo 5 pak 20,69 % z nich.
- Rok narození druhé skupiny se pohyboval mezi lety 1955-1974. Respondenti nejčastěji volili možnost 1, a to v 70,97 % případech, hodnotu 2 vybralo 22,58 % z nich, 6,45 % dobrovolníků z této skupiny volilo známku 3, 4 nebo 5.
- Poslední skupina dobrovolníků, kteří se narodili mezi lety 1975-1996, zvolila v 35,9 % možnost 1. Znamku 2 volilo 30,77 % respondentů a možnost 3, 4 nebo 5 volilo 33,33 % z nich.

Znalost okolní krajiny

Dále byla nalezena souvislost mezi znalostí krajiny a délkou života v obci (příloha 4.8). Přijatá hypotéza vykazuje nízkou závislost.

Obyvatelé, kteří žijí ve Veltrusech déle než 20 let, věří, že znají krajinu velmi dobře. Do nejvyšší možné kategorie se zařadilo 77,97 % z nich.

- Účastníci, kteří žijí ve Veltrusech 1-20 let, volili známku 1 – zcela souhlasím – u 57,5 % případů, hodnotu 2 vybralo 32,5 % z nich a možnost 3 nebo 4 zvolilo 10 % obyvatel.
- Obyvatelé žijící ve městě déle než 20 let vybrali možnost 1 u 77,97 % případů, 6,78 % místních volilo známku 2. Možnost 3 nebo 4 vybralo 15,25 % občanů patřící do dané skupiny.

Množství vzpomínek

Množství vzpomínek spojených s krajinou v okolí Veltrus je ovlivněno především délkou života v obci (příloha 4.9), tím, zda se obyvatelé do města přistěhovali (příloha 4.10), a přítomností předků ve Veltrusech nebo v okolí (příloha 4.11). Ve všech případech mají přijaté hypotézy střední závislost.

Množství vzpomínek dále ovlivňuje, pohlaví (příloha 4.12) a počet zadaných hodnot v mapové části dotazníku (příloha 4.3). Tyto hypotézy mají nízkou závislost.

Délka života v obci má pozitivní vliv na vytvoření vzpomínek související s krajinou. Tato tendence se výrazně projeví po 20 letech života v obci.

- Obyvatelé žijící v obci 1-10 let volili odpověď 1 či 2 u 27,78 % případů, zbylí členové skupiny vybrali možnost 3,4, nebo 5, a to u 72,22 % případů.
- U délky pobytu 11 – 20 let již bylo možné pozorovat nárůst vzpomínek spojených s krajinou bydliště, a to na 50 % pro obě možnosti.
- Při délce života v obci po dobu 21-50 let vzrostla odpověď pro skupinu 1 nebo 2 – zcela nebo spíše souhlasím na 82,86 %, odpověď 3,4 nebo 5 pak vybralo 17,14 % obyvatel v této kategorii.
- A nakonec obyvatelé, kteří ve Veltrusech strávili více než 50 let, zvolili známku 1 nebo 2 u 91,67 % případů, možnosti 3,4 nebo 5 tak upřednostnilo pouze 8,33 % obyvatel.

Rodáci častěji potvrzovali množství vzpomínek spojených s krajinou.

- Možnost 1 zvolilo 88,64 %, odpověď 2,3,4 či 5 vybralo 11,36 % obyvatel zařazených do této skupiny.
- Naproti tomu lidé, kteří se do Veltrus přistěhovali, potvrdily možnost 1 – zcela souhlasím u 50,91 % případů, známku 2,3,4 nebo 5 volilo 49,09 % z nich.

Obyvatelé, kteří mají nebo měli v okolí Veltrus předky, mají častěji vytvořené vzpomínky spojené s krajinou.

- S tvrzením zcela souhlasilo 86,54 % obyvatel zařazených do této skupiny. Naopak pouze 13,46 % těchto obyvatel vybralo možnost číslo 2,3,4 nebo 5.
- Lidé, kteří nemají předky žijící v místní krajině, vybralo možnost 1 – zcela souhlasím u 46,81 % případů, zbylých 53,19 % obyvatel volilo známku 2,3,4 nebo 5.

Množství vzpomínek na krajinu v okolí Veltrus má také vliv na počet uvedených hodnot jednotlivými obyvateli. Nenajdeme zde však přímou úměrnost mezi množstvím vzpomínek a počtem zadaných hodnot.

- Lidé, kteří zadali 1-2 hodnoty mají u 95, 45 % případů hodně, nebo spíše hodně vzpomínek spojených s místní krajinou, zvolili tedy známky 1 nebo 2. Znamka 3,4 nebo 5 pak byla vybrána pouze u 4,55 % případů.
- Pokud obyvatelé zadali 3-4 hodnoty, 70 % z nich označilo své vzpomínky hodnotou 1 nebo 2, 30 % pak zadalo známku 3,4 nebo 5.
- Při zadání 5 a více hodnot rostlo opět subjektivní vnímání vzpomínek. 86,49 % místních zvolilo možnosti 1 nebo 2, pouze 13,51 % respondentů v této kategorii ohodnotilo vzpomínky známkou 3,4 nebo 5.

Pohlaví má také vliv na množství vzpomínek spojených s krajinou. Ženy častěji než muži váhají nad množstvím vzpomínek spojených s krajinou, častěji také uváděly, že tyto vzpomínky spíše či vůbec nemají.

- Muži uvedli známku 1 u 77,08 % případů, 20, 83 % zvolilo známku 2 nebo 3, 2,08 % mužů pak známku 4 nebo 5.
- I ženy nejčastěji volily známku 1, pouze však u 58,82 % případů. Znamku 2 nebo 3 vybralo 25, 49 % žen, hodnoty 4 nebo 5 zadalo 15,69 % žen

Obyvatelé patří do krajiny

Pocit, že člověk do krajiny patří, souvisí s přítomností předků (příloha 4.14) v dané oblasti, délkou života v obci (příloha 4.15) a skutečností, zda se obyvatelé v obci narodili (příloha 4.16). Všechny hypotézy byly vyhodnocené s nízkou závislostí.

Obyvatelé, kteří měli či mají předky žijící v místní krajině, případně se v obci narodili, vykazují větší identifikaci s okolní krajinou a cítí, že to krajiny patří častěji, než ti, kteří přítomnost předků nepotvrdili nebo se v obci nenarodili. Větší pocit, že do krajiny patří, měli také respondenti, žijící ve Veltrusech déle než 20 let.

- Lidé, kteří měli či mají předky v okolí Veltrus, volili odpověď 1 – zcela souhlasím u 49,06 % případů. Možnost 2 vybralo 24,53 % obyvatel v dané skupině, možnost 3 pak 22,64 % místních.
- Obyvatelé, kteří neměli ani nemají v okolí žádné rodinné předky, vybrali možnost 1 u 40,48 % případů. 11,9 % občanů zvolilo možnost 2. Odpověď 3 volilo 28,57 % obyvatel patřící do této skupiny.
- Možnost 4 nebo 5, tedy spíše či zcela nesouhlasím, že do této krajiny patřím, zvolilo pouze 3,77 % respondentů s předky bydlícími v okolí. Naopak stejnou možnost vybralo 19,05 % lidí, kteří postrádají předky přítomné ve zdejší krajině.
- V kategorii rodáků s tvrzením zcela souhlasilo 54,55 % respondentů, známku 2 uvedlo 22,73 % dotázaných. Hodnoty 3,4 nebo 5 pak zvolilo 22,73% obyvatel.

- Z přistěhovalých obyvatel známku 1 zvolilo 37,25 % dotázaných, známku 2 vybralo 15,69 % respondentů. Hodnoty 3,4 nebo 5 pak 47,06 z nich.
- Pokud respondenti žili v obci do 10 let, známku 1 nebo 2 si zvolilo 50 % z nich. Po 10 roce života v obci již pocit, že obyvatelé do krajiny patří, narůstá. Hodnotu 1 či 2 vybralo 72,88 % dotázaných z této kategorie.

Cítit se doma

Dle dotazníkového šetření pocit, že se obyvatelé Veltrus cítí doma, souvisí s jejich pohlavím (příloha 4.17), skutečností, zda v okolní krajině žijí nebo žili jejich předci (příloha 4.18), délkou života v obci (příloha 4.19) a tím, zda jsou rodnými občany Veltrus (příloha 4.20). Všechny tyto hypotézy mají nízkou závislost.

Muži se cítí být doma častěji než ženy.

- Muži nejčastěji odpovídali, že se v obci cítí být doma, známku 1 – zcela souhlasím, volilo 84,78 % z nich. Ostatní hodnoty 2,3,4 či 5 volilo 15,22 % obyvatel mužského pohlaví.
- Ženy volily odpověď 1 u 50,98 % případů, možnosti 2,3,4, nebo 5 pak dalo přednost 49,02 % z nich.

Vliv přítomnosti předků v krajině se pozitivně odrazil na pocitu obyvatel cítit se v obci doma.

- Lidé, kteří potvrdili přítomnost předků v zájmové oblasti, volili odpověď 1 – zcela souhlasím u 80,77 % případů, známku 2 vybralo 11,54 % z nich. Zbylé možnosti 3,4 nebo 5 zvolilo 7,69 % obyvatel s předky v místě bydliště.
- Naopak 51,11 % obyvatel, kteří nemají žádné rodinné vazby v obci ani jejím okolí, se ve Veltrusech cítí doma a volili odpověď 1 – zcela souhlasím. Možnost 2 – spíše souhlasím, zvolilo 22,22 % respondentů náležející do této skupiny. Známkou 3,4 nebo 5 vybralo pak 26,67 % osob bez rodinných vazeb v místě bydliště.

Délka života obyvatel v obci také přispívá k pocitu být doma.

- Lidé žijící ve Veltrusech déle než 20 let zcela souhlasili s otázkou a zvolili známku 1 – zcela souhlasím u 86,21 % případů, ostatní respondenti náležející do této skupiny zvolili hodnotu 3,4 nebo 5, 13,79 %
- 95,24 % obyvatel, kteří ve Veltrusech strávili 11-20 let, vybrali známku 1 nebo 2. Možnosti 3,4 nebo 5 zvolilo 4,76 % občanů z této kategorie.
- Lidé, kteří v obci žijí pouze 1-20 let, volili možnost 1 nebo 2 u 61,11 % případů, známku 3,4 nebo 5 vybralo 38,89 %.

Obyvatelé, kteří se v obci narodili, mají silnější tendenci cítit se v obci doma.

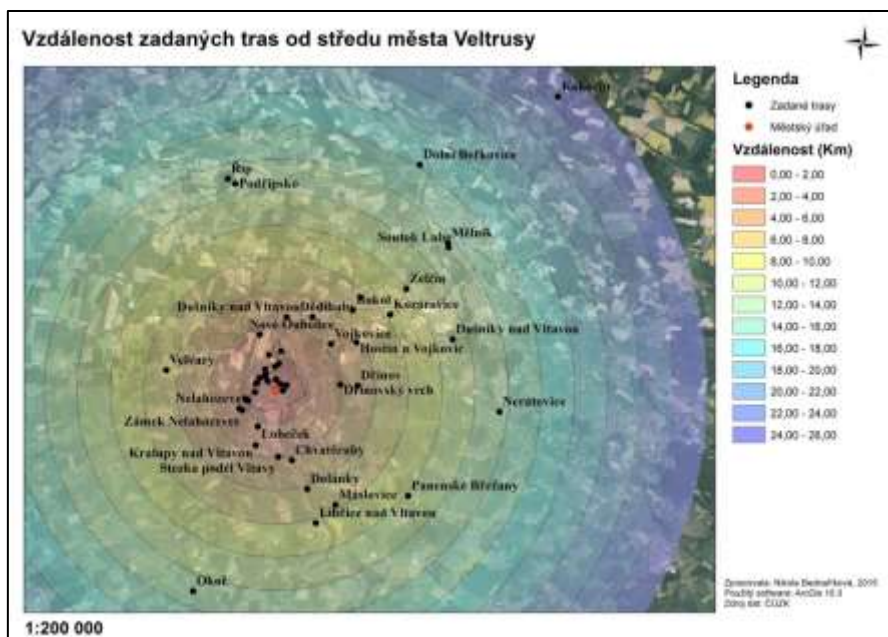
- Rodáci volili nejčastěji známku 1 - 86,05 % případů, zbylé možnosti 2,3,4, nebo 5 pak vybralo 13,95 % z nich.
- Naproti tomu možnost 1 vybralo 51,85 % lidí, kteří se do města přistěhovali. Znamku 2,3,4 nebo 5 pak volilo 48,15 % obyvatel pocházejících z jiné obce.

6.5 Vyhodnocení oblíbených tras a důležitých míst v krajině

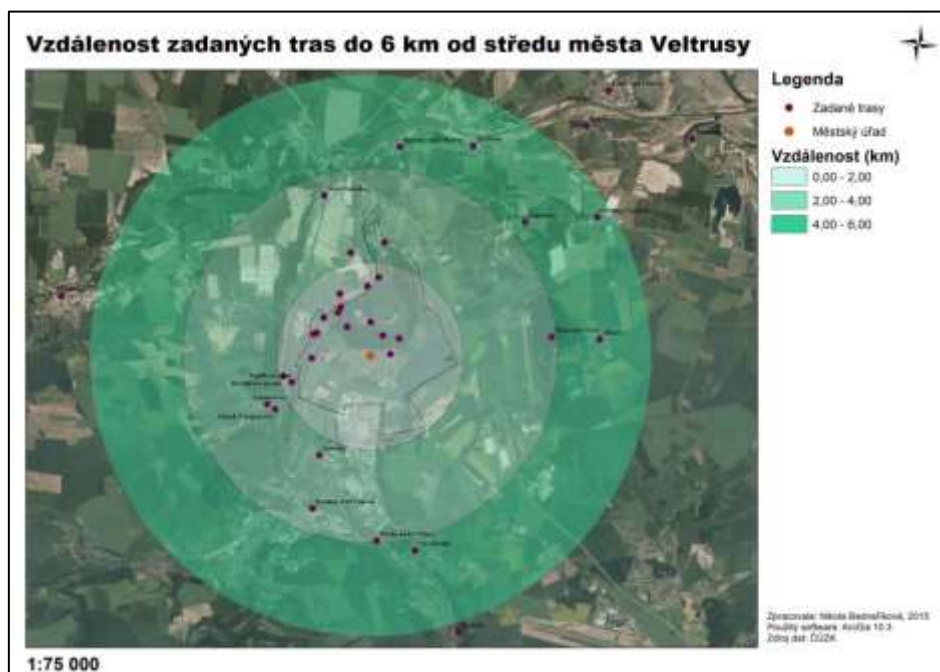
6.4.1 Oblíbené trasy

Respondenti byli dotazováni na oblíbené trasy v okolí Veltrus, maximálně mohli vybrat 5 různých cest. V průměru byly zadány každým obyvatelem 2 trasy. Celkem bylo respondenty označeno 190 oblíbených tras v krajině v okolí Veltrus. Protože se některé shodovaly, bylo v mapě vyznačeno 50 bodů, z technických důvodů je vždy uveden cíl cesty. Pokud respondenti zdůraznili důležitá místa, kterými cesta vedla, byla zaznamenána do atributové tabulky.

Za střed města byl vybrán městský úřad. Nejbližší se středu města nachází 300 m dlouhá trasa, která vede na hřbitov. Jako oblíbenou si ji vybrali 2 obyvatelé. Naopak nejdále se nachází trasa, která vedla na Kokořín, který je vzdálený cca 25 km od středu města (viz Obr č. 33). Ve vzdálenosti do 6 kilometrů od středu města se nacházelo celkem 31 z 50 vyznačených tras (viz Obr č. 34). To koresponduje s dalšími výsledky, protože obyvatelé se po zvolených trasách pohybují převážně pěšky nebo na kole (viz Obr č. 35). Není bez zajímavosti, že většina tras vybíhajících od města kopíruje řeku Vltavu směrem na jih, v menší míře pak směrem k Mělníku.

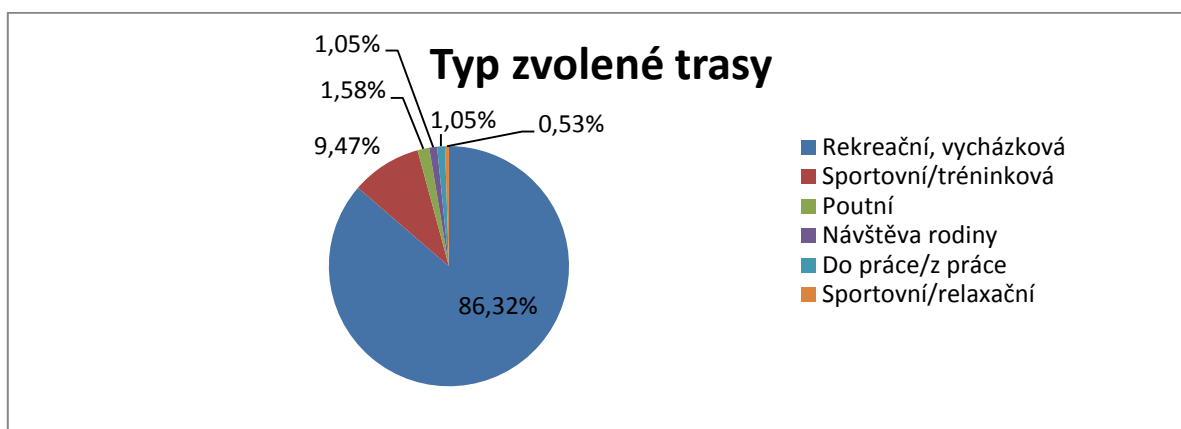
Obr. č. 33: vzdálenost zadaných tras od středu města Veltrusy

Obr. č. 34: vzdálenost zadaných tras 6 km od středu města Veltrusy

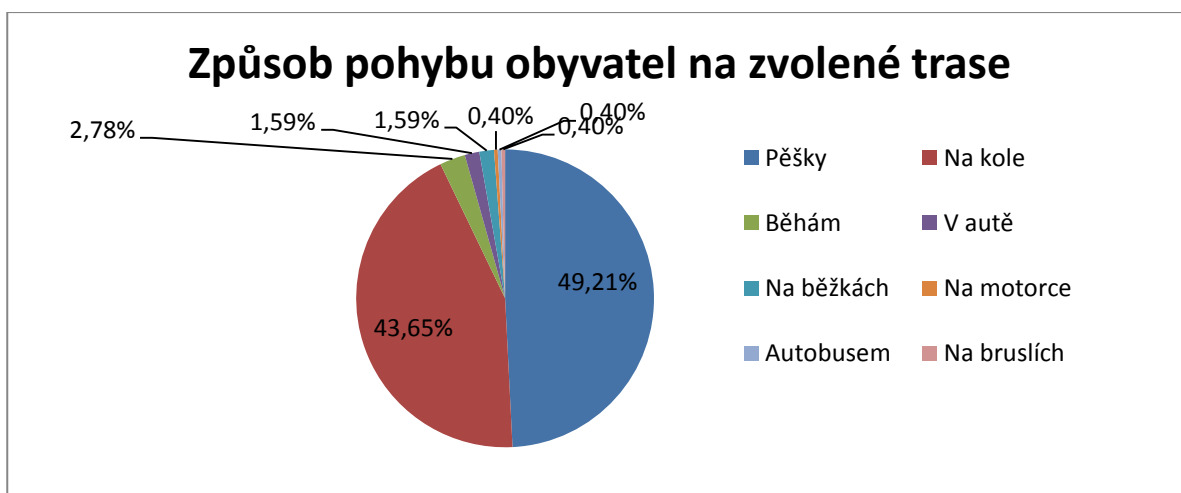
Nejčastěji obyvatelé popisovali zvolenou cestu jako rekreační/vycházkovou, a to ve 164 případech. Druhý nejoblíbenější typ cesty byla sportovní/tréninková. Jako poutní trasu označili 3 respondenti. Z důvodu dojíždění za prací cestu pravidelně a rádi podnikají 2 obyvatelé Veltrus, stejný počet účastníků si cestu oblíbilo z důvodu návštěvy rodiny. Jako

Sportovní a rekreační trasu popsal jeden obyvatel. Níže uvedený graf uvádí procentuální zastoupení všech odpovědí (Obr č. 35).

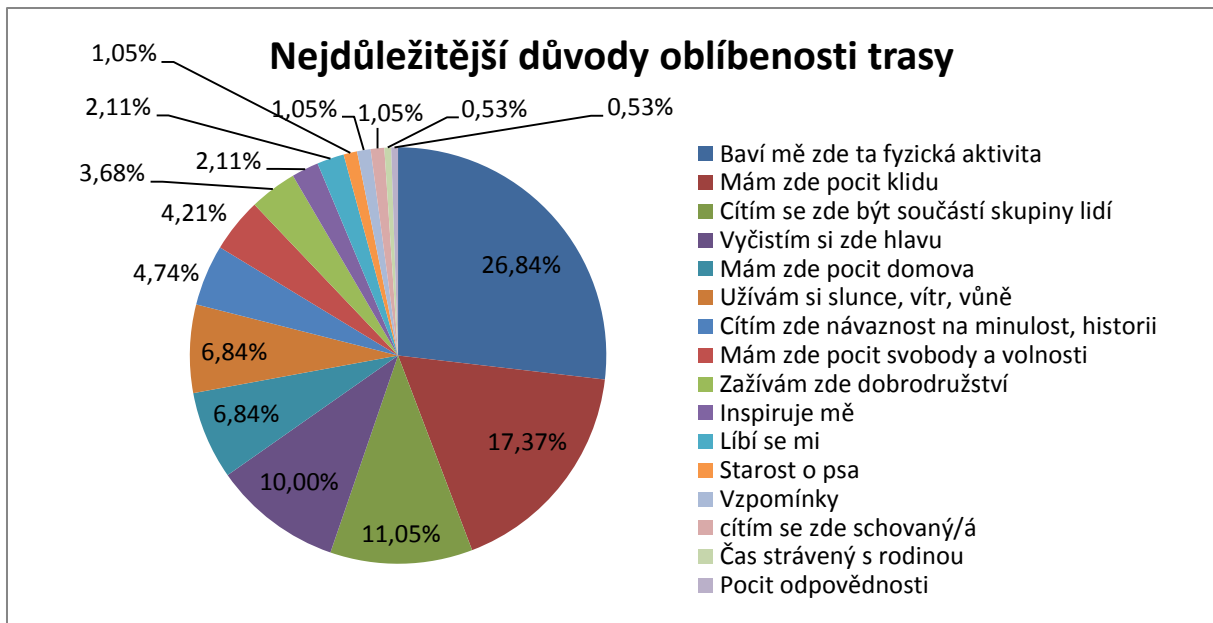
Obr č. 35: Typ zvolené trasy

Obyvatelé mohli vybrat několik možných odpovědí na otázku, jak se pohybují po zvolené trase. Nejčastěji byla vybrána odpověď pěšky, ve 49,21% případů. Druhý nejoblíbenější způsob dopravy bylo kolo, které uvedlo 43,65 % lidí. Auto využívá při návštěvě krajiny 2,78 % dotázaných, běžky a auto volí shodně 1,59 % respondentů. Nejméně obvyklé je přepravovat se na motorce, autem nebo na bruslích, tuto možnost zvolilo 0,4% občanů (viz Obr č. 36).

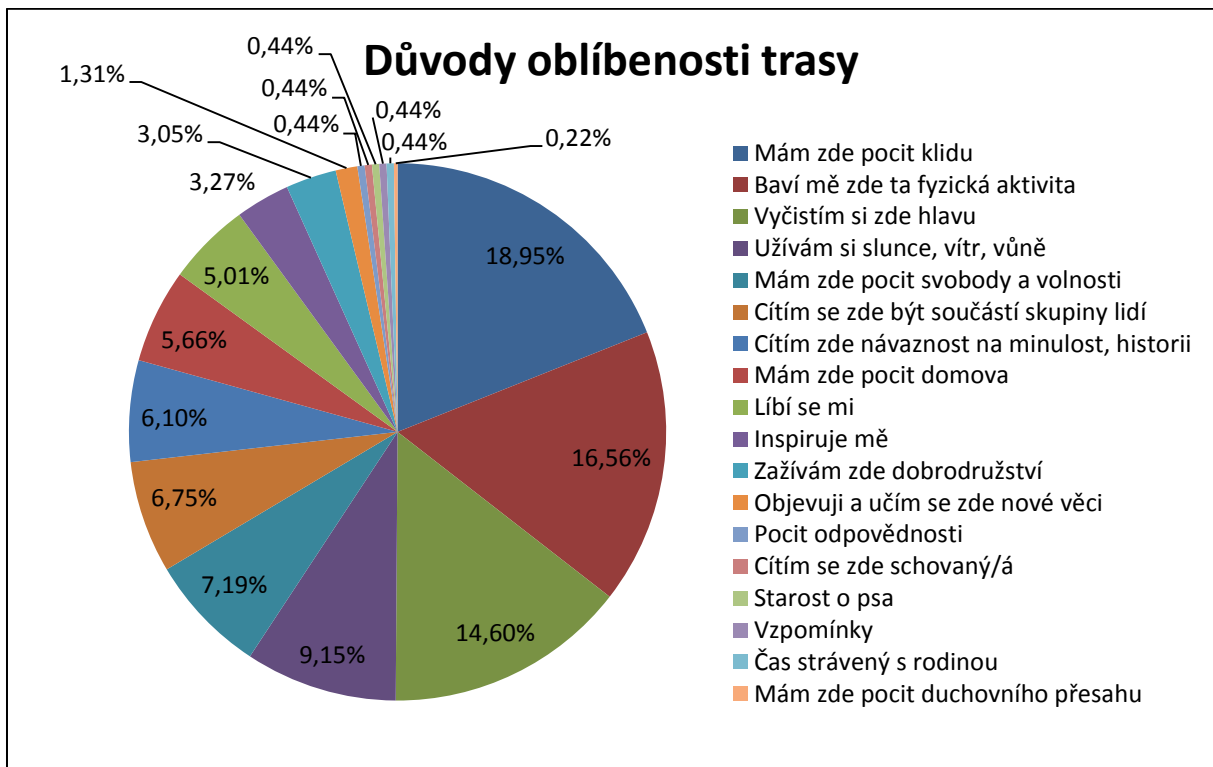
Obr č. 36: Způsob pohybu obyvatel na zvolené trase

Respondenti dále uváděli, proč je u nich daná trasa oblíbená. Uvést mohli 1-3 důvody z nabízených možností (viz příloha č. 1). Následující graf znázorňuje důvody, zvolené účastníky jako nejdůležitější (Obr č. 37).

Obr. č. 37: Nejdůležitější důvody oblíbenosti trasy

Pokud byly hodnoceny všechny zvolené důvody oblíbenosti tras – bez hodnocení jejich preferencí, jako nejčastější důvod oblíbenosti trasy uváděli obyvatelé pocit klidu, a to v 18,95 % případů (Obr. č. 38).

Obr. č. 38: Důvody oblíbenosti trasy

Mezi nejoblíbenější trasy patřily stezky ve Veltruském parku, které vybralo 49 respondentů. Další oblíbenou trasou byla Dvořákova stezka, kterou uvedlo 29 dotázaných. Třetí nejoblíbenější byl výlet k Červenému mlýnu ve Všestudech, který si oblíbilo 20 respondentů. Okolí řeky pak zvolilo 11 respondentů, Kralupy nad Vltavou 9 a Nelahozeves 7 dotázaných (viz Tab č. 3).

Název trasy	Počet respondentů
Park	49
Dvořákova stezka	29
Červený Mlýn Všestudy	20
Okolí řeky	11
Kralupy nad Vltavou	9
Nelahozeves	7

Tab č. 3: Zvolené nejoblíbenější trasy respondentů

Na následující mapě najdeme nejoblíbenější trasy, všechny se nacházejí do 2 km od středu města (viz Obr č. 39).

Obr č. 39: Vzdálenost zadaných tras 2 km od středu města Veltrusy

Níže uvedená mapa ukazuje počet zadání jednotlivých tras do mapové části dotazníku. Nejčastěji lidé jako oblíbenou trasu uváděli veltruský park. Obyvatelé sem chodí kvůli procházkám i i nejrůznějším sportovním aktivitám (viz Obr 40).

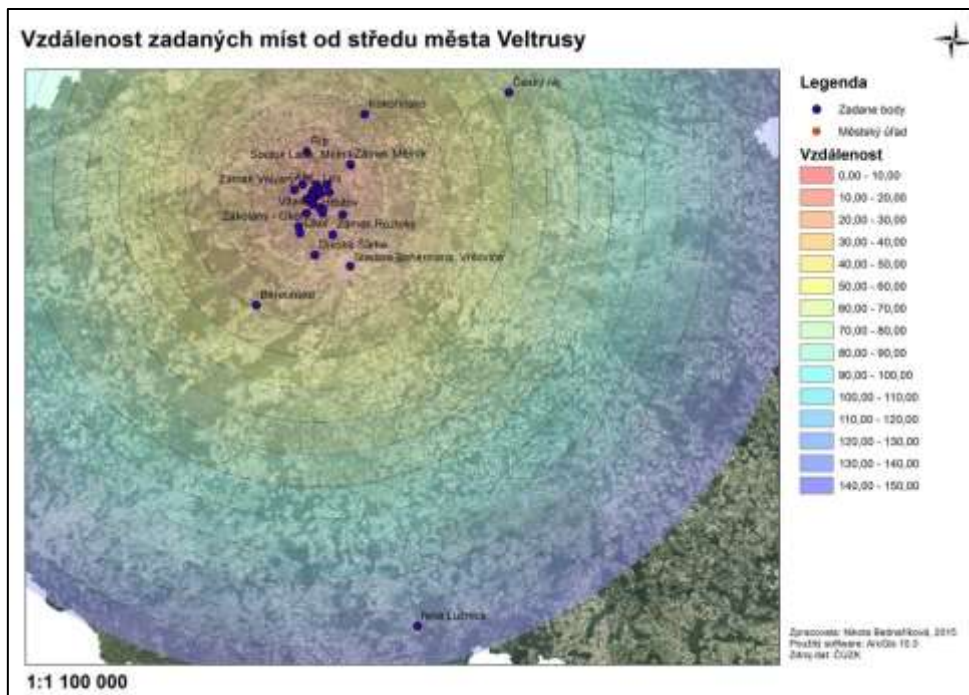

Obr č. 40: Počet zadání vybrané trasy do mapových podkladů

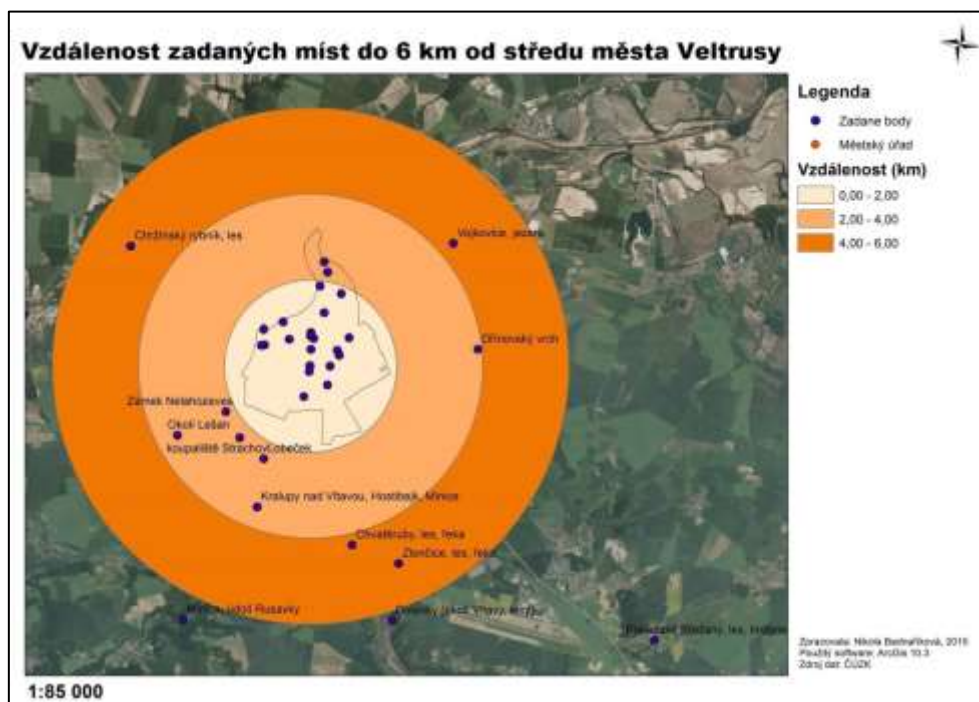
6.4.2 Důležitá místa

Stejně jako u předchozí otázky mohli účastníci dotazování vybrat maximálně 5 důležitých míst v krajině v okolí Veltrus. Celkově respondenti vyznačili 228 míst. Protože se opět některá místa shodovala, bylo v mapě celkem zobrazeno 55 důležitých míst.

Za střed města byl opět vybrán městský úřad. Nejbližší, ve vzdálenosti asi 200 m, se nachází hřiště pro děti pro děti, které zmínil 1 respondent, druhé nejbližší místo je pak obora v parku, tu zmínilo 9 obyvatel. Nejvzdálenější důležité místo uvedl jeden obyvatel, a to v okolí řeky Lužnice v jižních v Čechách. Ta je vzdálená asi 200 km od středu města Veltrus (viz Obr č. 41). Muž výběr místa podpořil argumentem, že na zvolenou lokalitu rád vzpomíná a opakovaně ji navštěvuje se svými přáteli. V okolí Veltrus žádné místo nepokládal za významné. Ve vzdálenosti do 6 km od středu města se nacházelo 39 z 58 vyznačených míst. Téměř polovina z nich se nacházela do 2 km od středu města. Velké množství zadaných míst se týkalo parku. Obyvatelé celý veltruský zámecký areál dobře znají a rozlišují v něm oblíbená místa. Do mapových podkladů tak byly zadávány místa, která by návštěvník pravděpodobně nerozlišoval. Jako příklad můžeme uvést oboru, zahrady, zámek, zámek se zahradou, konkrétní pavilony, nebo naopak všechny pavilony. Při hodnocení bylo toto rozlišování míst respektováno (viz Obr č. 42).

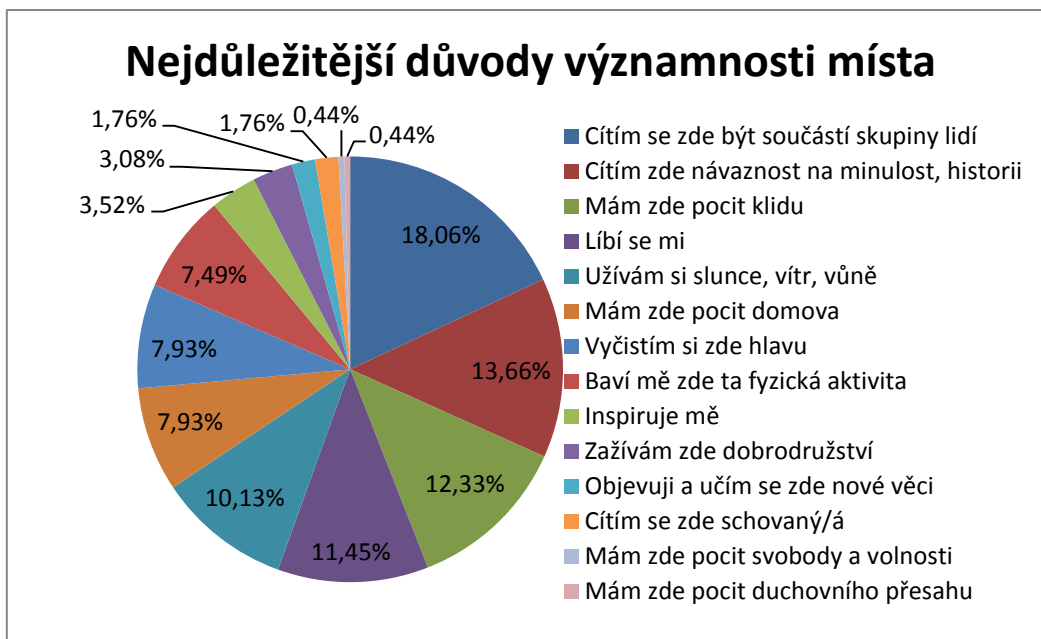

Obr. č. 41: Vzdálenost zadaných míst od středu města Veltrusy

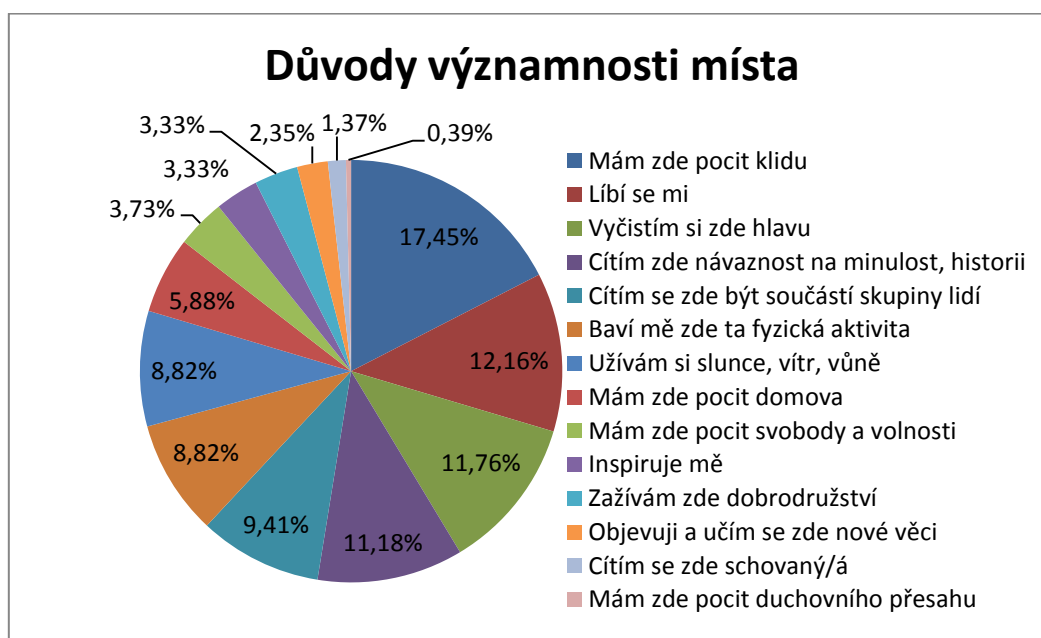
Obr. č. 42: Vzdálenost zadaných míst do 6 km od středu města Veltrusy

Obyvatelé byli požádáni, aby vybrali z nabízených možností ty, které popisují, proč je pro ně dané místo významné. Vybrat mohli 1- 3 odpovědi. Jako nejdůležitější volili níže uvedené odpovědi (viz Obr. č. 43).

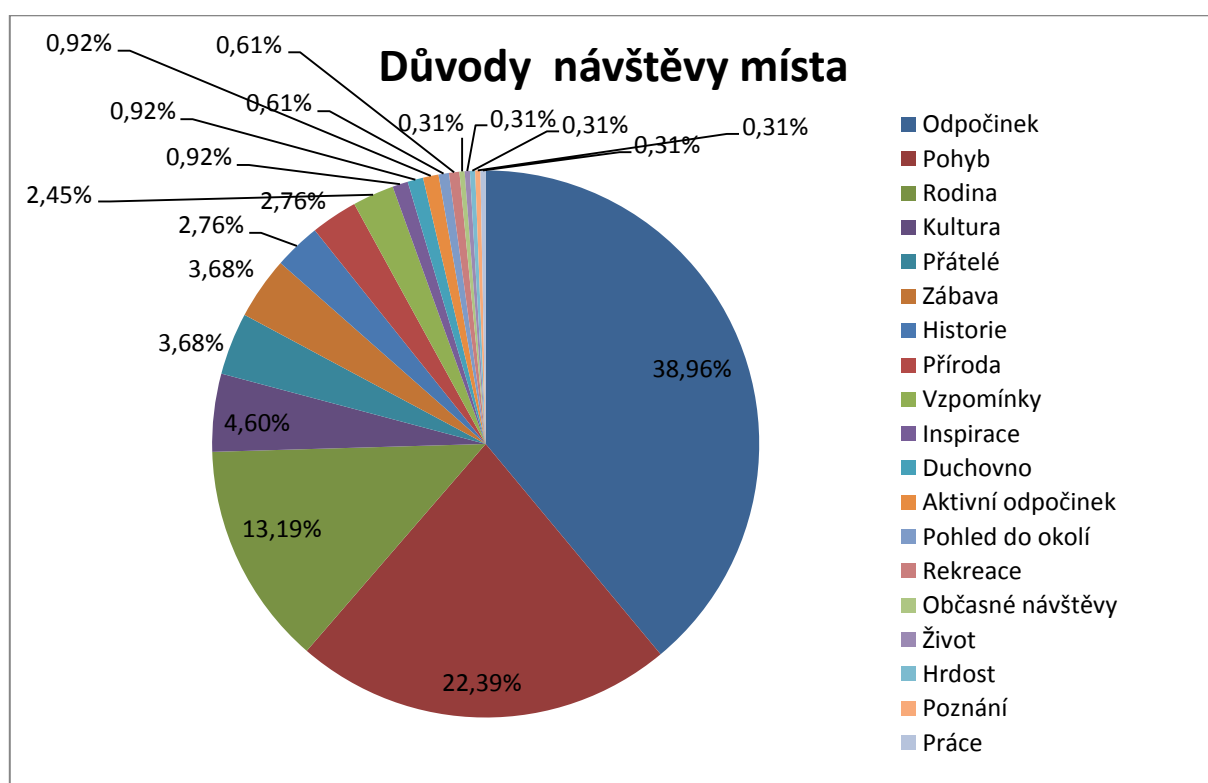
Obr. č. 43: Nejdůležitější důvody významnosti místa

Dále byly vyhodnoceny všechny důvody bez ohledu na pořadí, které obyvatelé zvolili jako rozhodující při hodnocení významnosti místa. Jako hlavní byl, stejně jako u tras, zvolen důvod „mám zde pocit klidu“, (viz Obr. č. 44).

Obr. č. 44: Důvody významnosti místa

Respondenti byli formou otevřené otázky dotazováni, proč daná místa navštěvují. Počet důvodů nebyl nijak omezen, nejčastěji byl uveden jeden nebo dva. Zvolené odpovědi byly rozděleny do níže uvedených kategorií. Jako nejčastější důvod byl uváděn odpočinek, který byl zmíněn ve 38,96 % případů, další často oblíbený důvod pak byl pohyb, který zahrnoval širokou škálu činností od procházky se psem po sportování na běžkách. Další oblíbený důvod kladného hodnocení míst je jejich spojení s rodinou. Místo tak může být oblíbeným cílem rodinného výletu nebo se může jednat o místo, kde bydlí blízcí členové rodiny a respondenti je rádi jezdí navštěvovat. Další zmiňovanou možností byla obliba místa z důvodu vzpomínek na již ztracenou rodinu, například rodiče nebo prarodiče (viz Obr č. 45).

Obr č. 45: Důvody návštěvy místa

Mezi důležitá místa respondenti řadili zámek Veltrusy, který uvedlo 37 z nich, následoval přilehlý Veltruský park, který zvolilo 22 dotázaných. Dalším oblíbeným místem je dnes již nefunkční letní kino, které uvedlo 21 obyvatel. Zámek Nelahozeves jmenovalo 12 respondentů, Vltavu a její okolí jmenovalo 11 dotázaných. Stejný počet obyvatel pak vnímá park a zámek jako neoddělitelné a za své důležité místo zvolili zámecký areál dotázaných (viz Tab č. 3).

Název místa	Počet respondentů
Zámek Veltrusy	37
Veltruský park	22
Letní kino	21
Zámek Nelahozeves	12
Vltava	11
Zámecký areál	11

Tab č. 4: Zvolená nejoblíbenější místa respondentů

Následující mapa znázorňuje místa, která se nacházejí ve vzdálenosti do 2 km od obce, 5 ze 6 nejoblíbenějších míst patří do této kategorie (viz Obr č. 46).

Obr č. 46: Vzdálenost zadaných míst do 2 km od středu města Veltrusy

Níže uvedená mapa ukazuje počet zadání jednotlivých tras do mapové části dotazníku. Nejčastěji lidé jako oblíbenou trasu uváděli veltruský park. Obyvatelé sem chodí kvůli procházkám i nejrůznějším sportovním aktivitám (viz Obr 47).

Obr č. 48: Počet zadání vybraných míst do mapových podkladů

6.4.3 Krajinné hodnoty v okolí Veltrus

Krajina poskytuje svým obyvatelům různé funkce, pomocí kterých uspokojuje lidské potřeby. Místa s touto schopností můžeme pokládat za hodnoty krajiny.

V této kapitole budou vyhodnoceny hodnoty krajiny s ohledem na pohlaví a místo narození obyvatel (rodáci vs. nerodáci).

Trasy

Obyvatelé v druhé části dotazníku uváděli své oblíbené trasy a udávali informace, z jakého důvodu si je oblíbili. Výsledky byly zobrazeny v předešlé kapitole. Mezi nejvýznamnější trasy patří stezky v parku, Dvořákova stezka, cesta k Červenému mlýnu a trasy v okolí řeky. V příloze č. 5 naleznete celkové vyhodnocení tras, které uvedlo více než 10 obyvatel a vyhodnocení míst, které uvedlo více než 5 žen, 5 mužů, 5 rodáků a 5 přistěhovalých.

Nenajdeme zde velké rozdíly mezi pohlavím nebo skutečností, zda jsou obyvatelé rodáci nebo přistěhovalí. Obyvatelé se shodují, že zvolená místa si vybrali kvůli oblíbené fyzické aktivitě, kterou zde mohou vykonávat. Pozitivně také hodnotili pocit klidu a možnost být součástí kolektivu.

Místa

Obyvatelé měli za úkol uvést pro ně důležitá místa a uvést, proč je dané místo pro ně důležité. Jak již bylo uvedeno v předešlé kapitole, která shrnovala obecné výsledky mapové části, mezi tři nejvýznamnější místa ve Veltrusech patří zámek, park a letní kino. V příloze č. 5 celkové vyhodnocení míst, které uvedlo více než 10 obyvatel a vyhodnocení míst, které uvedlo více než 5 žen, 5 mužů, 5 rodáků a 5 přistěhovalých.

Zámek především spojuje obyvatele s minulostí a historií, vyvolává u nich pocit kontinuity. Důležitá je pro ně také vizuální stránka stavby, líbí se jim a rádi se zdržují v jeho blízkosti., mají zde pocit klidu a cítí se tu zde být součástí kolektivu. K tomu jistě přispívají různorodé kulturní akce, které jsou na zámku pořádány.

Veltruský park zejména poskytuje místním lidem potěšení z času stráveného venku, uváděli, že se zde užívají slunce, vítr a vůně, líbí se jim a mají zde pocit klidu.

Již nefunkční letní kino dopřávalo lidem pocit, že jsou součástí komunity, užívali si zde slunce, vítr, vůně a cítili zde pocit domova. V minulosti se zde konalo nejen promítání filmů, ale i místo sloužilo i kulturním akcím.

Pohlaví

Ženy nejčastěji uváděly veltruský park, ve kterém si užívají chvílky venku, vnímají slunce, vítr a vůně. Park se jim líbí, „vyčistí si zde hlavu“ a nacházejí zde inspiraci. Druhé důležité místo pro ženy představuje zámek, kde si mohou také „vyčistit hlavu“, cítí se být součástí místní komunity a mají zde pocit provázanosti s minulostí. Dalším důležitým místem pro ženy je pak letní kino, kde se opět cítí být součástí lidí, vyčistí si zde hlavu a užívají si čas venku. S ohledem na pořádané kulturní akce na zámku a v letním kině můžeme konstatovat, že ženy velmi pozitivně vnímají místa, která jim umožňují setkávání s místními obyvateli, a místa, kde si mohou užít čas strávený venku a odpočinout si. Význam míst v očích žen také roste, pokud zde cítí návaznost na minulost.

Muži za nejdůležitější místo pokládají veltruský zámek. Líbí se jim a cítí v jeho blízkosti návaznost na historii. Mají v jeho blízkosti pocit klidu a domova. Je zajímavé, že vysoká obliba zámku u mužů nijak nekorresponduje s častou návštěvou tohoto místa. Z rozhovoru však vyplynulo, že pokud už se jsou někam projít, často volí právě zámek, hrdě ho také ukazují návštěvám. Muži si také oblíbili letní kino, které jim dává pocit sounáležitosti s místní komunitou a cítí se zde doma. Jako třetí nejoblíbenější místo byla vyhodnocena řeka Vltava, která mužům poskytuje širokou škálu důvodů k návštěvě, žádný konkrétní důvod návštěvy proto nepřevládá. Muži tak shledávají místa důležitá, pokud jim umožňuje být součástí skupiny lidí, líbí se jim a umocňuje v nich pocit domova, případně sounáležitost s minulostí.

Místo narození

Rodáci nejčastěji uváděli místní zámek, na kterém si váží jeho historických hodnot, líbí se jim a užívají si v jeho blízkosti pobyt venku spojený se sluncem, větrem a s množstvím vůní. Dále oceňují park, u kterého vyjmenovali různé typy hodnot, které jim poskytuje. Třetím nejdůležitějším místem je pro rodáky letní kino, které jim dávalo pocit sounáležitosti s lidmi a pocit domova. Rodáci tak zejména vyzdvihují klidná místa, která se jim líbí, probouzí v nich pocit sounáležitosti s historií.

Obyvatelé Veltrus, kteří se přistěhovali, rovněž oceňují zámek z důvodu jeho provázanosti s historií, jako další důvod však vyzdvihují, že se zde cítí být součástí skupiny lidí. Kladně také hodnotí pocit klidu a možnost vyčistit si zde hlavu. Jako další důležité místo uváděli respondenti letní kino, které v nich opět vzbuzuje pocit sounáležitosti s místními, užívají si zde čas strávený venku a možnost vyčistit si zde hlavu. Třetím nejdůležitějším místem se stal park, kde si mohou obyvatelé zejména užívat slunce, vítr vůně, líbí se jim, vyčistí si zde hlavu a mají zde pocit klidu.

Nejčastěji zmiňovaná místa

Letní kino

Letní kino pocházející se 70. let již není několik let v provozu. Tento stav vychází z několika důvodů. Již v roce 2005 byl vypracován národním památkovým ústavem koncept rehabilitace národní kulturní památky Areál zámku Veltrusy. V něm figuruje letní kino jako rušivý objekt areálu, který je doporučen k odstranění. Letní kino však bylo aktivně využíváno až do zásahu povodní v roce 2013, které proběhly před zahájením promítací sezony. Na vině je také neshoda mezi městem a Národním památkovým ústavem, který je správcem objektu, o formě využívání kina a nedošlo tak k trvalému uzavření smlouvy (Mělnický deník, 2013). V únoru 2015 starosta F. Volák uvedl, že kino se již pravděpodobně do provozu nevrátí. Na původním místě by však mohl vyrůst multifunkční amfiteátr, kde by bylo možné pořádat kulturní a společenské akce města. Jeho vybudování však záleží na finančních možnostech měst Veltrusy (Mělnický deník, 2015).

Zámek Veltrusy

Veltruský zámek je významné dílo vrcholného barokního umění z počátku 18. století. Stavba je půdorysu písmene “x“ s čestným dvorem, který uzavírají alegorické sochy dvanácti měsíců a čtyř ročních období. Přízemí zámku skrývá unikátní průchozí Sala terrena a Mušlový pokoj. V prvním patře se nacházejí reprezentativní místnosti šlechty a hlavní kulatý sál, ze kterého se vychází na nádvoří po dvouramenném schodišti.

Během svého vývoje, veltruský zámek prošel třemi stavebními etapami. První a zároveň nejvýraznější a nejcennější etapou byla vrcholně barokní, která se řadí díky své původnosti mezi přední díla nejen na našem území, ale také ve středoevropské oblasti. Následovala druhá - pozdější, pozdně barokní etapa, která akceptuje původní půdorys, pouze

jej rozšiřuje a zanechává po sobě hodnotnou interiérovou výbavu a výzdobu. Vrcholně barokní koncepce a její transformace potlačuje její vznosný účín jako vertikální dominanty celku. I přesto přejímá původní vrcholně barokní členění fasád. Třetí a zároveň závěrečná, klasicistní etapa, zásadně reinterpretuje původní koncepci srovnání hladiny zástavby a potlačení výškové gradace směrem k hlavní budově. Kuželová střecha byla nahrazena kopulí a zanikly barokní fasády, které byly obnoveny až koncem 20. Století (Veltrusy, 2015).

Zámek Nelahozeves

Renesanční zámek pochází z 2. Poloviny 16. Století a byl vybudován Griespeky z Griespachu. Roku 1623 byl prodán rodu Lobkowicz a s výjimkou mezi lety 1950-1992 náleží tomuto rodu. Zámek je otevřen veřejnosti, je zpřístupněna je roudnická lobkowiczská sbírka pod názvem Umění šesti století, která představuje jednu z největších sbírek českého a středoevropského umění od doby renesance do 30. let 20. Století Tok Vltavy Pod zámek je možné navštívit rodný dům A. Dvořáka, jehož součástí je expozice věnovaná jeho dílu a životu (Nelahozeves, 2015).

Vltava

Řeka Vltava je nejdelší řekou na území České republiky s délkou 430,2 km, a pramení na Šumavě ve výšce 1 172 m n. m.. Řeka přitéká do Středočeského kraje od Orlické přehrady (Střední Čechy, 2003). Na území Mělnicka se dostává u obce Chvatěruby, od nich řeka pokračuje rovinou ke Kralupům nad Vltavou. V nich u nádraží začíná Dvořákova stezka, která vede podél levého břehu Vltavy až do Nelahozevsi. Z ní řeka dále postupuje obcí Miřejovice, ve kterých byla ve 20. letech 20. století vybudována vodní elektrárna řadící se dnes mezi technické památky, a pokračuje k městu Veltrusy a dále k obci Vraňany, kde se tok Vltavy rozděluje. Řeka na dolním toku a vytváří oblouk, který je nevhodný pro plavbu lodí. Z tohoto důvodu zde byl na začátku 19. Století vytvořen moderní průplav - Vraňansko-hořínský kanál, jehož délka dosahuje 10 km. Začátkem kanálu je obec Vraňany, Vltava se pak dále ubírá okolo Lužce nad Vltavou až k Hořínu (Výletník, 2015). K soutoku Labe a Vltavy dochází u Mělníka. Vltava má v tomto místě průměrný průtok $149,96 \text{ m}^3/\text{s}$, kdežto Labe dosahuje průměrného průtoku pouze $98 \text{ m}^3/\text{s}$ (Střední Čechy, 2003).

Veltruský park

Zámecký areál „Ostrov“ Veltrusy spadá mezi unikátní díla zahradní a krajinné architektury 18. a 19. století a zároveň je nejzachovalejším parkem typu „okrasného statku“ v České republice. Součástí parku je i francouzská zahrada, která je tvořena květinovými ornamenty a záhony a je doplněna vodními prvky fontán a sochařskou výzdobou. V parku se také nachází soubor soch z dílny žáka Matyáše Brauna. Největším barokním dílem bylo vytvoření severojižní osy, tvořené na jih do Veltrus průhledem a na sever Osovou alejí. Toto dílo je dlouhé 2,3 km a spolu s bočním průhledem v tzv. Veltruském lese tvoří jediné barokní prvky parku dochované do dnešních dnů. (PhDr. Pavel Ecler) (Veltrusy₆, 2015).

Červený mlýn

Červený mlýn byl vybudován roku 1792 v severní části parku. Jedná se o dvoukřídlou jednopatrovou stavbu v gotizujícím slohu s půdorysem ve tvaru písmene „L“. Původně měl mlýn jen západní křídlo, které je dodnes zachované, a v jehož spodní části pracovala tři mlecí zařízení. Věžovitý nástavec v západním rohu budovy zahrnoval neogoticky zařízený salonek se štukovou výzdobou, který sloužil k odpočinku panstva při vycházkách a vyjíždkách na loďkách. Tento objekt byl v polovině 19. Století pronajímán a nakonec prodán. V období po roce 1840 byla budova upravována a rozšiřována. Bohužel se původní část budovy nedochovala v nezměněném stavu. Červený mlýn dvakrát vyhořel, a po jeho opravě a odstranění mlýnské zařízení sloužil jako penzion a výletní restaurace. V době 2. Světové války se stal sídlem Hitlerjugend a po roce 1948 byl upraven na Domov důchodců (Veltrusy₇, 2015).

7. DISKUSE

Na začátek je důležité osvětlit jednotlivé otázky v dotazníku a vysvětlit, jaké vztahy k místu jsme se jejich pomocí snažili odhalit.

S identifikací člověka souvisí otázky „být místním člověkem“, mám pocit, že do této krajiny patřím. Je významné, že otázky nás informují o různých typech identifikace s místem. Být místním člověkem odkazuje na identifikaci jedince se společností, která ho obklopuje, s lidmi se kterými žije na určitém místě. Zda vyznává stejné společenské hodnoty, jako jeho okolí. Naopak cítím, že do této krajiny patřím, souvisí s identifikací s vizuální podobou krajiny, zda se mi krajina líbí, zda ztotožňuji svoji povahu s krajinou. Při rozhovoru mohou lidé vyjadřovat tento vztah myšlenkami typu – Klid Veltruského parku se odráží v mé povaze, jen při procházce v parku mohu být sám sebou, jednotvárná okolní krajina nijak nevystihuje mého podnikavého ducha. Další otázky, které hledaly souvislosti mezi lidmi a jejich identifikací s krajinou, byly – znám dobře okolní krajinu, mám hodně vzpomínek spojených s krajinou, místní krajina mě ovlivnila. Další otázka zjišťovala pocit domova obyvatel. Ten souvisí jak s identifikací, tak silným kladným pocitem a touhou k návratu. Můžeme konstatovat, že tato otázka vyjadřuje jak identifikaci s místem tak citovou vazbu k místu.

Toto vnímání místa výstižně popisuje Roubal (2015):

„Přítomnost člověka a jeho žití v prostoru nabízí možnosti k seberealizaci, komunikaci a nakonec i k identifikaci. Žitý prostor tak zůstává jedním z identifikačních znaků i pro naše okolí. Je informací nejen o určitém způsobu života, ale i postojích a hodnotách obyvatel. O domovu pak nejčastěji hovoříme v souvislosti s tím prostorem, který nám tzv. přirostl k srdci, o který máme starost, kam se vždy rádi vrátíme a záleží nám na jeho osudu.“

Další otázky se zaměřovaly na emoční vazbu obyvatel k místu, tzv. place attachment. Jak již bylo uvedeno, lidé, kteří cítí vazbu k místu, se snaží místo opakovaně vyhledávat, držet se v jeho blízkosti, protože jim přináší pocit jistoty a bezpečí. Otázky, které měly tuto vazbu odhalit, proto zjišťovaly emoce spojené s krajinou – je to má oblíbená krajina, těším se zpět, když jsem dlouho pryč a výše zmíněnou otázku cítím se zde doma.

Závislost na místě pak zjišťovala otázka, zda proto, co rád dělám, je místní krajina nejvhodnější.

Dle výsledků má zásadní vliv na vytvoření kladného vztahu ke krajině v okolí Veltrus a k identifikaci s ní skutečnost, zda se obyvatelé v obci narodili a jak dlouho již na daném místě bydlí.

Rodilí vs. přistěhovalí obyvatelé

Obyvatelé, kteří se v obci narodili, se v naprosté většině cítí být místními. Stejně výsledky byly zaznamenány i při dotazu, zda se respondenti cítí doma. Rodáci v naprosté většině odpovídali kladně, tedy zcela nebo spíše souhlasím. I v další podobné otázce, která zjišťovala vztah ke krajině, konkrétně, zda mají obyvatelé pocit, že do krajiny patří, odpovídali rodáci častěji, že zcela nebo spíše s daným tvrzením souhlasí.

Dle výsledků proto můžeme tvrdit, že lidé, kteří se ve Veltrusech narodili, jsou více identifikováni s komunitou i krajinou v místě, kde žijí než ti, kteří se do obce přistěhovali.

Délka života v obci

Dalším důležitým ukazatelem vztahu k místu byla doba, po kterou obyvatelé ve Veltrusech bydlí. Lidé, kteří v obci bydlí déle než 10 let, se výrazně častěji cítí být místními. Stejně výsledky byly potvrzeny při dotazování respondentů, zda se ve Veltrusech cítí být doma. I zde respondenti žijící v obci déle než 10 let obvykle uváděli, že se cítí, případně spíše cítí, doma. Pokud v obci žijí déle než 20 let, zcela s tvrzením, že jsou ve Veltrusech doma, souhlasí již naprostá většina. I u dalšího dotazu, zda patří do zdejší krajiny, častěji s tvrzením souhlasili či spíše souhlasili respondenti žijící v obci více než 20 let. Ke změně vnímání docházelo již po 10 letech, ale rozdíl nebyl významný. Po 20 letech již lidé cítí, že do krajiny patří. Stejně tak bylo zjištěno, že lidé žijící v obci déle než 20 let častěji uvádějí, že krajinu znají velmi dobře. Nikdo neodpověděl, že krajinu nezná a známku 3 nebo 4 svým znalostem udělilo jen minimum dotázaných. Na znalost krajiny nemá žádný vliv, zda lidé žijí v obci od narození nebo se přistěhovali.

Z výše uvedených výsledků můžeme usuzovat, že obyvatelé se začínají identifikovat se zkoumanou lokalitou po uplynutí 10 let. Po 20 letech života ve Veltrusech je již ztotožnění s místem výrazné a objevuje se jak ve vztahu ke komunitě, tak k samotné krajině. Tyto závěry

jsou ve shodě tvrzením Rollero a Piccoli (2010), že délka pobytu má vliv na identifikaci s místem. Uvedené rozmezí let pak naznačuje, že ztotožnění s krajinou může být pro obyvatele náročnější než identifikace s místními lidmi a přichází až po delším čase stráveném v místě. Z osobních komentářů obyvatel při vyplňování dotazníků vyplývá, že lidé hodnotí znalost krajiny velmi subjektivně. Někteří obyvatelé přisuzují význam fyzické znalosti místa. Zda znají okolní cyklistické stezky, jednotlivá místa na procházku, velmi si také zakládali na označení konkrétních míst místními názvy, např. označení Kaučuk pro továrnu Synthos S.A. Obora pro označení kempu Obora. Jako problematický se z tohoto hlediska ukázal samotný název obce Veltrusy, který byl v dotazníku skloňován *ve Veltrusech*. Několik dotazovaných se ohradilo, že tento název je uveden špatně. Dle jejich názoru místní vždy skloňují název obce *ve Veltrusích*. Naopak jiní respondenti častěji vnímali znalost krajiny v kontextu s její slavnou historií. Projev obav, že krajinu ještě zcela neznají, tak nepramenil z toho, že by s krajinou nebyli seznámeni fyzicky a vizuálně, ale z neznalosti konkrétní historie daných míst. Žena žijící ve městě přes 30 let tak například uvedla, že ještě stále objevuje nové informace o okolní krajině a nemůže tedy tvrdit, že okolní krajinu zná. Obecně však můžeme konstatovat, že obyvatelé své znalosti o okolní krajině hodnotí velmi kladně.

Předci

Pomocí výpočtů byla také odhalena souvislost mezi předky žijícími v okolí Veltrus a pocity, že se obyvatelé cítí doma a patří do krajiny. Jak již bylo výše uvedeno, tyto pocity obyvatel souvisí s jejich ztotožněním se s příslušnou lokalitou. Protože tato zjištění kopírují výsledky rodáků, byly provedeny další výpočty. Ty ukazují, že pokud jsou obyvatelé rodáci, s největší pravděpodobností budou mít v krajině Veltrus také předky, konkrétně se jedná 73,58 % rodáků (příloha 7.1). To uvádí ve své práci i Manzo (2005), vztah k místu se spíše vytváří k lokalitě, kde máme své kořeny nebo kde žijí naši přátelé.

Vzpomínky spojené s krajinou

Vzpomínky spojené s krajinou se ukázaly být důležitým ukazatelem identifikace s místem. Více vzpomínek spojených s krajinou mají rodáci a lidé, jejichž předci žili ve Veltrusech nebo jejich okolí. Zásadní pro vytvoření vzpomínek byla také délka života v obci. Lidé žijící v obci méně než 10 let uváděli, že krajinu spíše neznají, většina označila své vzpomínky hodnotou 3-5. Lidé žijící v daném území 11-20 let již hodnotili své vzpomínky lépe. 50% z nich již zvolilo známku 1 nebo 2. A nakonec lidé žijící v obci déle

než 20 let v naprosté většině uváděli, že mají mnoho vzpomínek na okolní krajinu, nejčastěji tak volili známku 1 nebo 2.

Protože pocit respondentů, že patří do krajiny, jsou místními nebo že se cítí doma, souvisel s délkou života v obci a tím, zda se ve Veltrusech narodili, bylo nápadné zjištění, že na stejných proměnných závisí také množství vzpomínek spojených s krajinou.

Z tohoto důvodu byla propočítána závislost mezi vzpomínkami na krajinu a výše zmíněnými proměnnými. Je možné proto potvrdit, že být místním člověkem (příloha 7.2), cítit se doma (příloha 7.3) a *patřit* do krajiny souvisí s množstvím vzpomínek, které obyvatelé mají (příloha 7.4). S tím také souvisí počet zadaných hodnot.

Důležitost vzpomínek pro identifikaci s lokalitou zdůrazňuje ve své práci i Veselý (2015). Rozděluje své respondenty na starší generaci, která se na sídliště přestěhovala, a na mladší, která na místě již vyrostla. Proces identifikace přistěhovalých obyvatel se sídlištěm popisuje v první fázi jako radost ze samostatného bydlení, identifikaci s bytem a sbližování s okolními obyvateli. Druhá fáze identifikace přistěhovalých pak představuje postupné srůstání s místem skrze kumulaci vzpomínek, které posilují pocit lokálnosti. Tyto fáze pravděpodobně probíhaly i u našich obyvatel, kteří se do Veltrus přistěhovali. Jak již bylo uvedeno, v případě našeho zájmového území se identifikace objevuje asi po 10 letech, po 20 letech bydlení je již výrazná. Veselý dále hodnotí mladší generaci obyvatel, která již na sídlišti vyrostla. I pro ně jsou nejdůležitějším předpokladem pro identifikaci vzpomínky. Zde jsou spojené převážně s dětstvím a dospíváním. V porovnání s jejich rodiči však již pro ně nejsou tak důležité sousedské vztahy, protože místo pro ně nikdy nebylo anonymní. Jinak řečeno být místními pro ně bylo přirozené. Tuto souvislost vidíme i u našich respondentů, kteří se, pokud se v místě narodili, cítí být v naprosté většině místními a nemají žádné potíže při identifikaci s komunitou.

Počet zadaných hodnot

Vzpomínky také souvisí s počtem zadaných hodnot, nenajdeme zde však přímou úměrnost. Nejvíce vzpomínek mají respondenti, kteří zadali 1-2 hodnoty a poté ti, kteří uvedli 5 a více hodnot. K vysvětlení tohoto vztahu se s ohledem na diskutované závislosti nabízí vztah počtu zadaných hodnot a délky bydlení, případně vztah počtu zadaných hodnot a pohlaví. V obou případech však nebyla nalezena závislost mezi proměnnými.

Jisté náznaky vztahu, přestože ne statisticky významné, však můžeme najít u vztahu počtu zadaných hodnot a skutečností, zda respondenti bydlí v obci od narození. Rodáci častěji zadávali 1-2 hodnoty než přistěhovalí, naopak 3 a více hodnot volili častěji lidé, kteří se do obce přistěhovali.

Můžeme tak předpokládat, že obyvatelé si vytváří vzpomínky na krajinu dvojí cestou. Pokud jsou místními rodáky, mají s okolní krajinou vytvořeno mnoho vzpomínek bez ohledu na to, zda k ní mají vztah, protože v ní prožili celý dosavadní život. Nemají proto pravděpodobně potřebu zdůrazňovat množství důležitých míst, ale vystačí si s jedním či dvěma, které pro ně mají hluboký význam. Naopak lidé, kteří se do Veltrus přistěhovali, mají na zdejší krajinu vzpomínek méně, mohou si je však aktivně vytvořit a dohnat tak v množství vzpomínek rodáky. Můžeme si tak snadno představit situaci, kdy nově příchozí aktivně hledá v krajině místa, se kterými by se identifikoval. Jak uvedla jedna z nových obyvatelek Veltrus, „chodí na průzkum“. Díky těmto výpravám se snáze seznámí jak s místní krajinou, tak jejími obyvateli. Získá tak potřebné vzpomínky tolik nutné pro identifikaci.

Pozitivní vliv aktivity na identifikaci dokládá i členství v organizacích a spolcích. Ve Veltrusech se k nějakému spolku či organizaci přihlásilo 20% místních, 60% členů tvoří lidé, kteří se do obce přistěhovali. Zároveň 63,16% členů zadalo více než 5 hodnot (příloha 7.5)

Výše uvedené argumenty naznačují, že obyvatelé, kteří se přistěhují a jsou aktivní, mají více vzpomínek a následně se snáze identifikují s místem. Uvádějí pak i více pro ně důležitých míst a tras. Dle předpokladu se tito činnorodí obyvatelé také více účastní veřejného života.

Počet zadaných hodnot dále souvisí se vzděláním (příloha 7.1). Lidé, kteří mají dokončené vzdělání na základní škole, případně výuční list, častěji zadávali 1-2 hodnoty, naopak lidé, kteří mají dokončenou střední nebo vysokou školu, zadávali častěji 7 a více hodnot - 73% případů. Tento výsledek opět souvisí se členstvím v místních organizacích, kdy 75% členů má alespoň středoškolské vzdělání, vysokou školu pak uvedlo 60% z nich.

Věk

Byla prokázána souvislost mezi věkem respondentů a těšením se zpět domů. Lidé po 40 roce života se častěji těší domů. Můžeme proto konstatovat, že starší lidé mají pozitivní vazbu k dané lokalitě. Těšení se zpět odkazuje na vazbu k místu, která se dle Hidalgo a Hernández (2001) vyznačuje tím, že se lidé snaží držet v blízkosti oblíbeného místa a opakovaně ho vyhledávají.

Frekvence návštěvy krajiny

Dle výsledků ženy častěji navštěvují krajinu Veltrus. Každý den tak chodí do přírody 40% žen, ale pouze 16% mužů. Vysvětlení můžeme najít u odpovědí respondentů, z jakých důvodů chodí do přírody. Ženy častěji navštěvují přírodu z důvodu času, který tráví s rodinou více než muži. Výpočtem byla potvrzena závislost mezi častou návštěvou krajiny a časem stráveným s rodinou v přírodě (příloha 7.7)

Výsledky dále naznačují závislost mezi frekvencí návštěvy krajiny a vzděláním. Vysvětlení můžeme najít, pokud se podrobněji zaměříme na obyvatele, kteří denně navštěvují krajinu. Je mezi nimi 74% žen, které mají alespoň středoškolské vzdělání, ale pouze 57% mužů se stejným vzděláním. Republikový průměr z roku 2011 pak uvádí alespoň střední vzdělání u 45,7% mužů a 50,8% žen (Číselník, 2011). Tím může být výsledek hodnocení zkreslený.

Typickou návštěvnicí veltruské krajiny se tak jeví vzdělaná žena, která většinu procházek absolvuje s dětmi. Opravdu mnoho takových žen zůstalo v mých vzpomínkách. Měly touhu pomoci a vyprávěly mi o svém domově. Ochota pomoci často vycházela z osobní zkušenosti se zpracováním podobné práce, ať jimi samotnými nebo někým v jejich okolí. Je proto možné, že tyto ženy častěji neodmítaly možnost spolupráce. Slovy jedné z nich „ Jo, vy to máte na diplomku, to neteř taky musela běhat s dotazníkama. Tak co tam máte? “.

Rozdílnost pohlaví

Byla zjištěna zajímavá závislost mezi pohlavími. Ženy se překvapivě častěji vyjádřily, že se necítí být místním člověkem, necítí se tu doma a méně často se také těší zpět. Ženy tak vykazují menší identifikaci s komunitou v kombinaci s nižší vazbou k místu.

Při bližším zkoumání vyšlo najevo, že ženy, které se necítí být místními nebo zde nemají pocit domova, se přistěhovaly a nechodily do Veltrus ani na ZŠ. Toto zjištění je ve shodě s předešlými závěry, že identifikaci s místem ovlivňuje délka života v obci a místo, kde se obyvatelé narodili a vyrostli. Podobně argumentuje i Svobodová (), která uvádí, že vztah k místu je ovlivněn dětstvím prožitým na daném místě.

Dále byla u žen nalezena závislost mezi pocitem, zda do krajiny patří a délkou života v obci (příloha 7.8). Tento pocit výrazně narůstá po 20 letech bydlení v daném místě. U mužů podobná souvislost nalezena nebyla.

Důležité je také zjištění, že ženy mají méně vzpomínek souvisejících s krajinou, přestože do krajiny chodí častěji. Muži uváděli v souvislosti se vzpomínkami na krajinu známku 3-5 v 6 % případů, ženy však ve 29 % případů.

Výše uvedené výsledky nesouvisí s tím, že by se ženy častěji stěhovaly do obce. Můžeme však konstatovat, že pokud dojde k přistěhování, hůře si vztah k místu vytvářejí ženy. Nabízí se tak otázka, zda mají ženy ve Veltrusech dostatek možností seznámit se s místními obyvateli, vytvořit si vzpomínky na příjemné zážitky a snáze se tak cítit místními. Jak uvádí...., pro ženy jsou sociální vztahy v místě důležité. Přesto lze v průběhu let u žen pozorovat zlepšení vztahu ke krajině. Po 20 a více letech strávených v obci u nich vzrůstá pocit, že do krajiny patří a dochází k jejich identifikaci s místem.

Krajinné hodnoty

Zich (2007) uvádí, že je pro identifikaci důležité, zda místo splňuje naše hodnoty a naplňuje naše potřeby. Obyvatelé Veltrus nejčastěji řadí ke svým důležitým místům veltruský zámek, přílehlý park a letní kino. Shodné výsledky uvedli rodáci, přistěhovalí obyvatelé i ženy. U mužů se pak jako velmi oblíbené místo objevila řeka Vltava, ta odsunula park v oblíbenosti až na čtvrté místo.

Rodáci i obyvatelé, kteří se do Veltrus přistěhovali, sdílejí lásku ke stejným místům, obě skupiny tak ale činí z různých důvodů. Pro rodáky je důležité, že se jim jejich místa líbí, propojí je s historií a poskytují jim pocit klidu a domova. Přistěhovalí si velmi váží míst, pokud je přivedou blíže k místním obyvatelům. Stejně jako rodáci také oceňují, pokud je místo propojeno s historií. Hodnotu míst dále zvyšuje, jestli se jim líbí a nabízí příjemný čas strávený venku.

Ženy i muži se shodnou na mnoha hodnotách, které jim krajina poskytuje. Oceňují společně, když je místo spojuje s jinými lidmi, kladně vnímají i spojení místa s historií. Ženy však kladou větší důraz na to, aby místo umožňovalo strávit příjemné chvílky venku a prožít pocit klidu. Muži naopak vyzdvihují to, zda se jim místo líbí a probouzí v nich pocit domova. Můžeme tak s nadsázkou říci, že zatímco ženy rády místo aktivně vnímají, užívají si okamžiku, muži na svých místech spíše rozjímají.

V kontextu uvedených skutečností se jako špatná zpráva jeví malá snaha o znovuoobnovení provozu letního kina. To je místními obyvateli vnímáno jako místo s vysokou hodnotou, které uspokojuje potřeby mnoha místních občanů. Oblíbili si ho tak obyvatelé bez ohledu na místo narození nebo pohlaví. Hlavním důvodem dnešního chátrání je nedostatek peněz města na údržbu a provoz. Národní památkový úřad, který areál spravuje, se v této oblasti rozhodl finančně neangažovat. Letní kino v Koncepti rehabilitace areálu zámku Veltrusy NPÚ (2005) vyhodnotil jako rušivé a zařadil je k objektům na odstranění.

Limity dotazníku

Při sběru dat jsme narazili i na některé limity využitého dotazníku.

Dotazník byl pro mnoho obyvatel velmi dlouhý, proto z časových důvodů odmítli jeho vyplnění. Při vyplňování dotazníku v elektronické nedocházelo k propojení textové a mapové části. Systém zadávání hodnot prostřednictvím počítače byl pro respondenty technicky složitý.

Při zpracování výsledků hrál roli nízký počet respondentů. Při statistickém vyhodnocování bylo u některých testovaných hypotéz nutné sloučit proměnné do skupin, z důvodu nízkého počtu hodnot v daných kategoriích, případně kategoriích z vyhodnocení vyloučit. Jen tak mohla být řádně provedena testovaná hypotéza, případně zdůrazněny rozdíly proměnných.

8. ZÁVĚR

Lidé žijící ve Veltrusech mají kladný vztah ke krajině ve svém okolí. Tento vztah významně ovlivňuje identifikace obyvatel se svým okolím, a to jak s vizuální podobou místa, tak s místní komunitou. Přestože tyto dvě proměnné můžeme vnímat odlišně, úzce spolu souvisí a zdají se být neoddělitelné. Obyvatelé od krajiny nejčastěji vyžadovali, aby umožňovala spojení s jinými lidmi, odkazovala na historii a poskytovala pocit klidu.

Identifikaci pozitivně ovlivňuje narození v obci, prožité dětství v daném místě a délka života strávená v obci, která po asi 20 letech již měla zásadní vliv na ztotožnění se. Jako velmi důležité se pak pro identifikaci s místem ukázaly vzpomínky. Ty můžeme získat přirozeně tím, že se v určité lokalitě narodíme a vyrosteme. Pokud se však do místa přistěhujeme, jeví se jako podstatné, zda se zapojíme do místního způsobu života a jsme aktivní při poznávání okolní krajiny. Aktivita nám může umožnit pěstování vzpomínek a přispět tak ke ztotožnění s místem.

Ženy v dotazníkovém šetření projevily menší vztah ke krajině než muži. Tyto výsledky se projevily jak v nižší identifikaci s místem, tak u vazby k místu. Výpočty dále odhalily, že ženy mají s okolní krajinou spojených méně vzpomínek, a to i přesto, že chodí do krajiny častěji než muži. Jako rizikové pro identifikaci se jeví zejména přistěhování žen v dospělosti a je žádoucí, aby byly podporovány v aktivním poznávání okolí. I v tomto případě však můžeme pozorovat pozitivní vliv času na ztotožnění se s lokalitou, po 20 letech života v obci u žen postupně vzrůstá pocit, že do krajiny patří.

Při výběru důležitých míst panovala mezi obyvateli shoda. Nejčastěji jmenovali veltruský zámek s přilehlým parkem a letní kino. Tyto hodnoty jsou v pohodlné pěší dostupnosti a jsou místními nejčastěji navštěvovány. Dále byla uváděna různorodá místa v okolní krajině, spojována zejména s relaxací, ať již s aktivním odpočinkem nebo návštěvou příbuzných. Většina těchto míst leží v dojezdové vzdálenosti jízdy na kole, která je po chůzi nejpreferovanějším způsobem pohybu.

Přestože se uváděná místa opakovala, různé skupiny obyvatel jejich hodnoty vnímají rozdílně a uspokojují jejich prostřednictvím rozdílné potřeby. Zjednodušeně můžeme říci, že rodáci hledají zejména propojení s historií a pocit klidu. Obyvatelé, kteří se přistěhují, oceňují také historii místa, důležité je pro ně ale i propojení s místní komunitou. Ze srovnání mužů a žen

vyplývá, že obě pohlaví pozitivně vnímají historii místa a spojení s komunitou. Muži však v místě rádi rozjímají, ženy naopak vychutnávají daný okamžik, užívají si klid, slunce, vítr a vůně.

Závěrem proto můžeme konstatovat, že je ve Veltrusech důležité rozvíjet zejména takové krajinné hodnoty, které rozvíjejí vztah k místní komunitě, odkazují na historii a návštěvníci si zde mohou užít chvilky relaxace. Návštěva těchto míst v obyvatelích zanechává pozitivní vzpomínky, které přispívají k identifikaci s lokalitou. Aktivně podporovat proces ztotožnění je pak významný zejména u žen, které se do města přistěhovaly v dospělosti.

Důležitost mapování krajinných hodnot můžeme doložit na neutěšeném osudu letního kina ve Veltrusech, které zdánlivě není nositelem žádných hodnot. Na první pohled nemůžeme ocenit jeho historii nebo vizuální charakter. V kontextu slavného zámku ho pak mnozí můžou vnímat přímo nevhodně. Pro místní občany však v poměrně jednotvárné krajině představuje důležitý prvek, který jim dává pocit sounáležitosti a odkazuje na jejich historii. Tyto důležité informace přispívající k pozitivnímu vnímání určité lokality. Je však možné je zohlednit pouze tehdy, pokud budou tlumočeny příslušným orgánům. Pro rozvoj jednotlivých obcí a regionů je proto velmi důležité začlenit místní obyvatele do procesu územního plánování.

9. SEZNAM LITERATURY

BEČKA M., MAIER K., PELTAN T., DODOKOVÁ A. a VOREL J., 2010: Hodnoty v územně analytických podkladech obcí s rozšířenou působností. *Urbanismus a územní rozvoj* 13 (2), 53-58.

CALÁBEK A., CALÁBKOVÁ K., BRZÁK J., MERTA L. a ZIMOVÁ M., 2009: Oznámení o posouzení vlivů na ŽP zpracované podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění zák. č. 93/2004. Cenia, Praha,
online:http://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX1NUQzExMThfb3puYW11bmlET0NfMS5wZG Y/STC1118_oznameni.pdf, cit. 17. 11. 2015.

CROSS J. E., 2015: Processes of Place Attachment: An Interactional Framework. *Symbolic Interaction* 38, 493-520.

CZUDEK T. a kol., 1972: Geomorfologické členění ČSR = Geomorphological division of the Czech Socialistic Republic. Academia, Praha, 137 s.

ČESKO, 1992: Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

FLEKALOVÁ M., 2011: Interpretace krajiny – „MiniManuál“ k vnímání a hodnocení krajiny z pohledu krajináře. Ústav plánování krajiny, MENDELU,
online: https://is.muni.cz/el/1431/podzim2011/ZX333/um/InKra_2011_material_1.pdf, cit. 15. 9. 2015.

FORMAN R. T. T. a GODRON M., 1993: Krajinná ekologie. Academia, Praha, 583 s.

FRIED M., 1963: Grieving for a Lost Home: psychological Cost of Relocation. In: WILSON J. Q. (ed.): *Urban Renewal: The Record and the Controversy*. The M.I.T. Press, Massachusetts Institute of Technology Cambridge, Massachusetts, and London, England, 358-379.

HADAČ E., 1982: Krajina a lidé. Úvod do krajinné ekologie. Academia, Praha, 156 s.

HAVRÁNEK B., BĚLIČ J., HELC M. a JEDLIČKA A., 2011: Slovník spisovného jazyka českého. Ústav pro jazyk český ČSAV,
online:<http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=krajina&sti=EMPTY&where=hesla&hs ubstr=no>, cit. 15. 10. 2015.

HERNÁNDEZ B., HIDALGO M. C., SALAZAR-LAPLACE M. a HESS S., 2007: Place attachment and place identity in natives and non-natives. *Journal of Environmental Psychology* 27, 310-319.

HIDALGO C. M. a HERNÁNDEZ B., 2001: Place attachment: Conceptual and emirical questions. *Journal of Environmental Psychology* 21, 273-281.

CHRÁSKA M., 2007: Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Grada, Praha, 265 s.

CHROMÝ P., 2015: Formování regionální identity: nezbytná součást geografických výzkumů. *Regionální geografie*, 163-178, cit. 23. 11. 2015.

JAROŠEK R., 2013: Krajinné prvky trochu jinak. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Poodří a krajské středisko Ostrava, Ostrava,
online: http://www.bioinstitut.cz/documents/bio1311_Zpravodaj.pdf, cit. 12. 10. 2015

JORGENSEN B. S. a **STEDMAN R. C.**, 2006: A comparative analysis of predictors of sense of place dimensions: Attachment to, dependence on, and identification with lakeshore properties. *Journal of Environmental Management* 79, 316-327.

KLÁPŠŤOVÁ E., 2014: Vnímání kulturních hodnot krajiny. Nevydáno, (manuskript).

KOUCKÝ R., 2007: Územní plán města Veltrusy – textová část. Architektonická kancelář s.r.o., Praha, 92 s.

KUBEŠ M. a **KUBEŠOVÁ A.**, 2005: Územní plán města Veltrusy: Vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví dle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění zákona č. 93/2004 Sb., online: http://www.veltrusy.cz/phprs/download/SEA_text.pdf, cit. 15. 9. 2015.

KUČERA₁ Z., 2009: Jak vnímáme krajinu a její paměť?. *Geografické rozhledy* 4: 6-7.

KUČERA₂ Z., 2009: Krajina v české geografii a otázka relevance přístupu anglo-americké humánní geografie. *Geografie – Sborník České geografické společnosti* (2) 114, 145-155.

KUČERA Z. a **KUČEROVÁ S.**, 2010: Hodnoty venkovské krajiny. *Deník veřejné správy*, online: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6447870>, cit. 3. 9. 2015.

KUČERA Z., **BLÁHA J. D.**, **KUČEROVÁ S.**, **HUPKOVÁ M.** a **REEVES D.**, 2012: Katolická poutní místa v Česku na počátku 21. století podle konání poutě během kalendářního roku. Nakladatelství P3K, Praha, 22 s.

MANZO L. C., 2005: For better or worse: Exploring multiple dimensions of place mening. *Journal of Environmental Psychology* 25, 67-86.

MANZO L. C. a **PERKINS D. D.**, 2006: Finding common grand: The importace of place attachment to community participation and planning. *Journal of Planning Literature* 20, 335-350.

MŽP, 2008: Metodické doporučení Ministerstva životního prostředí, kterým se vymezuje hodnota krajiny. In: **FLEKALOVÁ M.** (ed.): Interpretace krajiny – „MiniManuál“ k vnímání a hodnocení krajiny z pohledu krajináře. Ústav plánování krajiny, Mendelu.

PEŠKOVÁ J., 1998: Role vědomí v dějinách. Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 140 s.

QUITT E., 1971: Klimatické oblasti Československa. Academia, Praha, 73 s.

RADA EVROPY, 2000: Evropská úmluva o krajině. Rada Evropy, Florencie.

REID. W. V. a kol., 2005: Ekosystémy a lidský blahobyt: syntéza: zpráva Hodnocení ekosystémů k miléniu. Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, Praha, 138 s.

ROLLERO CH. a **DE PICOLLI N.**, 2010: PLace attachment, identification and environment perception: An empiric study. *Journal of Environmental Psychology* 30, 198-205.

SCANELL L. a **GIRRORD R.**, 2010: Defining place attachment: A tripartite organizing Framework. *Journal of Environmental Psychology* 30, 1-10.

SKALSKÁ H., 2013: Aplikovaná statistika. Gaudeamus, Hradec Králové, 233 s.

SKLENIČKA P., 2003: Základy krajinného plánování. Skleničková Naděžda, Praha, 321 s.

STEDMAN R. C., 2003: Is It Really Social Construction? The Contribution of the Physical Environment to Sense of Place. *Society and Natural Resources* 16, 671-685.

STEPHESON J., 2008: The cultural values model: An integrated approach to values in landscapes. In: **KLÁPŠŤOVÁ E.** (ed.): Vnímání kulturních hodnot krajiny. Nevydáno, (manuskript).

STOKOLS D. a **SHUMAKER S. A.**, 1981: People in places: A transactional view of settings. In **HARVEY J. H.** (ed.): Cognition, social behavior, and the environment. Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale, NJ: 441-488.

STRÁNSKÝ M., 2014: Návrh územního plánu města Veltrusy. Studio MAC – ARCHITECTURE, s.r.o., Praha, 38 s.

ŠPECINGER O., 2003: Veltrusy – perla dolního Povltaví. Tiskárna Libertas, Praha, 128 s.

TUAN YI-FU, 2001: Space and place. The perspective of experience. University of Minnesota Press, Mineapolis.

TWIGGER-ROSS C. L. a **UZZELL D. L.**, 1996: Place and identity processes. *Journal Environmental Psychology* 16, 205-220.

VESELÝ M., 2015: Doma na sídlišti? Lokální identita a identifikace s místem na pražském Jižním Městě. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Praha, 169 s.

VOREL I., 2010: Principy a pravidla územního plánování. Koncepce územního rozvoje ČR – Charakteristika, stav, hodnoty a problémy územního rozvoje. Ústav územního rozvoje, Brno, online: <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaB-2011/B2-20101223.pdf>, cit. 20. 10. 2015.

WILLIAMS D. R. a **VASKE J. J.**, 2003: The Measurement of PLace Attachment: Validity and Generalizability of a Psychometric Approach. *Forest Science* 49 (6), 830-840.

ZICH F., 2007: Otisky historie v regionálních identitách obyvatel pohraničí. Sebedefinice a vzájemné vnímání Čechů a Němců v přímém sousedství. Sociologický ústav Akademie věd ČR, Praha, 148 s.

Elektronické zdroje:

AOPK ČR, 2015: Územně analytické podklady. MapoMat – průvodce mapovými službami, Praha, online: <http://mapy.nature.cz/?mapid=mapomat9>, cit. 20. 10. 2015.

BRZÁK K. K., 2015: Historie. Město Veltrusy, Veltrusy, online: <http://zamek-veltrusy.webnode.cz/historie/>, cit. 16. 9. 2015.

ČÍSELNÍK, 2011: Vzdělávání obyvatel ČR. Rychlý přehled v nejrůznějších oborech, online: http://ciselnik.artega.cz/vzdelani_obyvatel_cr.php, cit. 18. 11. 2015.

ČSÚ, 2011: Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – veřejná databáze, online: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>, cit. 20. 10. 2015.

ČSÚ, 2014: Vše o zemi – veřejná databáze k 31. 12. 2014, online: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__535273#profil31590%5Bfrm%5D=TABULKA&profil31590%5Btypzobr%5D=T&profil31590%5Brnazev%5D=P&profil31590%5Bident_pvo%5D=PU-MOSZV-01&profil31590%5Bpvo_cnt%5D=1&profil31590%5Bkatalog_podr%5D=0&profil31590%5Bvsvo_id%5D=5976&profil31590%5BkatalogId%5D=31590&w=, cit. 3. 9. 2015.

ECLER P., 2015: Park. Město Veltrusy, Veltrusy, online: http://www.veltrusy.net/zmeck-park/cs_CZ-4101.html, cit. 15. 9. 2015.

MĚLNICKÝ DENÍK, 2013: Letní kino ve Veltrusích filmy divákům letos asi nenabídne. Mělnický deník.cz, Mělník, online: http://melnicky.denik.cz/zpravy_region/letni-kino-veltrusy-smlouva-obcerstveni.html, online: 15. 10. 2015.

MĚLNICKÝ DENÍK, 2015: Místo letního kina v zámeckém parku by mohl vyrůst amfiteátr. Mělnický deník.cz, Mělník, online: http://melnicky.denik.cz/zpravy_region/letni-kino-veltrusy-amfiteatr.html, cit. 15. 10. 2015.

Natura 2000, 2015: Veltrusy. Evropsky významné lokality v ČR. Ministerstvo životního prostředí ČR, Praha, online: http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokality.php?cast=1805&akce=karta&id=1000101859, cit. 16. 10. 2015.

NELAHOZEVES, 2015: Zámek Nelahozeves, Nelahozeves, online: <http://www.zameknelahozeves.cz/>, cit. 15. 10. 2015.

NPÚ, 2005: Koncepce rehabilitace národní kulturní památky – Areál zámku Veltrusy. Národní památkový ústav, Praha, online: http://www.zamek-veltrusy.cz/e_download.php?file=data/editor/26cs_1.pdf&original=Veltrusy%20-%20Koncepce%20rehabilitace%20-%20NP%DA%20-%202005%20.pdf, cit. 20. 11. 2015.

NPÚ, 2015: Veltrusy – zámek. Národní památkový ústav, Středočeský kraj, online: <http://www.npu.cz/sights/zamek-veltrusy/>, cit. 26. 9. 2015.

ROUBAL O., 2015: Když se řekne identita ... regionální identita (III. část). SocioWeb - Sociologický webzin,
online: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=149&lst=114>, cit. 26. 11. 2015.

STRÁNSKÝ M. a STRÁNSKÁ M., 2015: Historie – Veltruský zámek. Město Veltrusy, Veltrusy, online: <http://www.veltrusypark.cz/historie.php>, cit. 16. 9. 2015.

STŘEDNÍ ČECHY, 2003: Vltava. Střední Čechy – Příroda, člověk, krajina, Středočeský kraj, online: <http://priroda.kr-stredocesky.cz/article.asp?id=31>, cit. 15. 10. 2015.

VELTRUSY₁, 2005: Historie města. Město Veltrusy, Veltrusy,
online: <http://www.veltrusy.cz/phprs/view.php?cislocclanku=2005032004>, cit. 25. 9. 2015.

VELTRUSY₂, 2015: Členové rodu. Město Veltrusy, Veltrusy,
online: http://www.veltrusy.net/hrabata-chockove/clenove-rodu/cs_CZ-14069.html,
cit. 20. 9. 2015.

VELTRUSY₃, 2015: Zámek Veltrusy. Město Veltrusy, Veltrusy, online: <http://www.zamek-veltrusy.cz/o-zameckem-arealu/historie-zamku/>, cit. 21. 9. 2015.

VELTRUSY₄, 2015: Anglický park. Město Veltrusy, Veltrusy,
online: http://www.veltrusy.net/zmeck-park/anglick-park/cs_CZ-4158.html, cit. 30. 9. 2015.

VELTRUSY₅, 2015: Zámek Veltrusy. Město Veltrusy, Veltrusy,
online: http://www.veltrusy.net/zmek/cs_CZ-4155.html, cit. 5. 10. 2015.

VELTRUSY₆, 2015: Park. Město Veltrusy, Veltrusy, online http://www.veltrusy.net/zmeck-park/cs_CZ-4101.html, cit. 20. 10. 2015.

VELTRUSY₇, 2015: Červený mlýn. Město Veltrusy, Veltrusy,
online: http://www.veltrusy.net/parkov-architektura/erven-mln/cs_CZ-4168.html, cit. 21. 10. 2015.

VÝLETNÍK, 2015: Dolní Povltaví. Výletník.cz. Trasy-Mapy, Ubytování, online: <http://www.vyletnik.cz/tipy-na-vikendy/stredni-cechy/melnicko-a-kokorinsko/286-dolni-povltavi/>, cit. 19. 10. 2015.

ZVÁROVÁ J., 1999: Základy statistiky pro biomedicínské obory. EuroMISE, Praha, online: <http://new.euromise.org/czech/tajne/ucebnice/html/html/main.html>, cit 25. 9. 2015.

10. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha číslo 1 – Dotazník v papírové formě

Příloha číslo 2 – Pracovní hypotézy

Příloha číslo 3 – Tabulka zobrazující přijaté pracovní hypotézy

Příloha číslo 4 – Seznam přijatých pracovních hypotéz

- 4.1 Vztah pohlaví a pocitu „být místním člověkem“
- 4.2 Vztah rodáků a pocitu „být místním člověkem“
- 4.3 Vztah délky života v obci a pocitu „být místním člověkem“
- 4.4 Vztah pohlaví a frekvence návštěv krajiny
- 4.5 Vztah dosaženého vzdělání a frekvence návštěv krajiny
- 4.6 Vztah věku a těšením se zpět
- 4.7 Vztah pohlaví a těšení se zpět
- 4.8 Vztah délky života v obci a znalosti krajiny
- 4.9 Vztah délky života v obci a vzpomínek spojených s krajinou
- 4.10 Vztah rodáků a vzpomínek spojených s krajinou
- 4.11 Vztah přítomnosti předků a vzpomínek spojených s krajinou
- 4.12 Vztah pohlaví a vzpomínek spojených s krajinou
- 4.13 Počet zadaných hodnot a vzpomínky spojených s krajinou
- 4.14 Vztah přítomnosti předků a pocitu, že člověk do této krajiny patří
- 4.15 Vztah délky života v obci a pocitu, že člověk do této krajiny patří
- 4.16 Vztah rodáků a pocitu, že člověk do této krajiny patří
- 4.17 Vztah pohlaví a pocitu, že se člověk cítí doma
- 4.18 Vztah přítomnosti předků a pocitu, že se člověk cítí doma
- 4.19 Vztah délky života v obci a pocitu, že se člověk cítí doma
- 4.20 Vztah rodáků a pocitu, že se člověk cítí doma

Příloha číslo 5 – Grafy tras a míst

Graf č. 1: Nejvýznamnější trasy zajišťující potřeby obyvatel

Graf č. 2: Nejvýznamnější trasy zajišťující potřeby přistěhovalých

Graf č. 3: Nejvýznamnější trasy zajišťující potřeby rodáků

Graf č. 4: Nejvýznamnější trasy zajišťující potřeby žen

Graf č. 5: Nejvýznamnější trasy zajišťující potřeby mužů

Graf č. 6: Nejvýznamnější místa zajišťující potřeby obyvatel

Graf č. 7: Nejvýznamnější místa zajišťující potřeby přistěhovalých

Graf č. 8: Nejvýznamnější místa zajišťující potřeby rodáků

Graf č. 9: Nejvýznamnější místa zajišťující potřeby žen

Graf č. 10: Nejvýznamnější místa zajišťující potřeby mužů

Příloha číslo 6 – Mapy

Mapa č. 1: Vzdálenost zadaných tras od středu města Veltrusy

Mapa č. 2: Vzdálenost zadaných tras do 6 km od středu města Veltrusy

Mapa č. 3: Vzdálenost zadaných tras do 2 km od středu města Veltrusy

Mapa č. 4: Počet zadání vybrané trasy do mapových podkladů

Mapa č. 5: Vzdálenost zadaných míst od středu města Veltrusy

Mapa č. 6: Vzdálenost zadaných míst do 6 km od středu města Veltrusy

Mapa č. 7: Vzdálenost zadaných míst do 2 km od středu města Veltrusy

Mapa č. 8: Počet zadání vybraných míst do mapových podkladů

Příloha číslo 8 – Seznam přijatých doplňujících hypotéz

- 7.1 Vztah rodáctví a přítomností předků v krajině
- 7.2 Vztah vzpomínek na místní krajinu a pocitem „být místním člověkem“
- 7.3 Vztah vzpomínek na místní krajinu a pocitem „být doma“
- 7.4 Vztah vzpomínek na místní krajinu a pocitem, že do této krajiny patřím
- 7.5 Vztah členství v organizaci a počtu zadaných hodnot
- 7.6. Vztah počtu zadaných hodnot a vzdělání
- 7.7 Vztah frekvence návštěv krajiny a důvodu návštěvy krajiny
- 7.8 Vztah předků žen v krajině a pocitu „být místním“ člověkem